

Monitoring "Voor Onze Toekomst"

Monitoring van Beleidsvoornemens

Augustus 2015 - December 2016

Gefinancierd door de European Instrument for Democracy & Human Rights

Uitgevoerd door

Mathoerlaan 32-Paramaribo-Suriname-T: 439925/E:projekta@sr.net

www.projekta-suriname.blogspot.com

Inhoud

1	Inleiding en verantwoording	1
2	Methodologie.....	2
3	Monitoring per Thema	3
3.1	<i>Goed Bestuur, Rechtsstaat en Mensenrechten</i>	<i>3</i>
3.2	<i>Milieu.....</i>	<i>13</i>
3.3	<i>Gender.....</i>	<i>24</i>
3.4	<i>Gezondheidszorg</i>	<i>33</i>
3.5	<i>Kinderrechten</i>	<i>47</i>
3.6	<i>Onderwijs.....</i>	<i>55</i>
3.7	<i>Inheemse en Tribale Volken.....</i>	<i>68</i>
3.8	<i>Decent Work.....</i>	<i>74</i>
3.9	<i>Jongeren en Sport</i>	<i>83</i>
4	Vergelijking Thema's.....	93
5	Conclusie.....	96
	Bijlage 1: Codering Bronnen Monitoringmatrices	99
	Bijlage 2: Lijst van Respondenten	100

1 Inleiding en verantwoording

Het Burgerinitiatief voor Participatie en Goed Bestuur (afgekort: BINI) is een groep van maatschappelijke organisaties en individuele burgers die de principes van een mensenrechtenbenadering van ontwikkeling centraal wil zien; meer transparantie en rekenschap van de Staat wil en die inclusiviteit en participatie in besluitvorming voorstaan.

Vlak voor de verkiezingen van 25 mei 2015 publiceerde BINI haar brondocument '[Voor Onze Toekomst](#)'. Hierin staan de principes waar BINI achter staat. Elk beleid moet namelijk gericht zijn op:

- Het tegengaan van maatschappelijke ongelijkheid
- Het streven naar gendergelijkheid
- De beleving van mensenrechten binnen het internationaal mensenrechtenraamwerk
- Het bevorderen van en gebaseerd op principes van goed bestuur
- Het streven naar duurzame ontwikkeling

Voor BINI is één van de grootste obstakels voor de ontwikkeling van Suriname en de beleving van mensenrechten van alle burgers, het gebrek aan een cultuur van verantwoording en rekenschap, met name binnen de publieke sector. Omdat er bijvoorbeeld geen jaarrekeningen worden gepubliceerd, weten burgers niet hoe er geld is besteed. De instituten die zorg moeten dragen voor controle functioneren nauwelijks. Als zij al onderzoek plegen, zijn die rapporten niet beschikbaar voor het publiek. Maar bovenal ontbreekt er een systematische monitoring van de uitvoering van beleidsvoornemens. De effectiviteit en de efficiëntie van beleid worden dus niet gemeten. BINI wil met dit eerste monitoringrapport een aanzet doen tot beleidsmonitoring en zodoende bijdragen tot die cultuur van rekenschap en transparantie die wij nastreven. Het rapport bestrijkt niet het hele regeringsbeleid, maar richt zich op de thema's waar BINI zich over buigt. Deze bestrijken slechts die gebieden waar de betrokken organisaties en personen zich sterk voor maken: democratie, goed bestuur en rechtsstaat; milieu en ruimtelijke ordening; financieel-economische en monetaire ontwikkeling; kinderrechten, gender, rechten van Inheemsen en Tribale Volkeren; fatsoenlijk werk; onderwijs; gezondheid; sport.

In dit eerste rapport is er geen monitoring gepresenteerd voor het thema Financieel-Economisch en Monetair Beleid; daar zou een andere benadering voor nodig zijn dan is gevolgd, vanwege de snelle veranderingen binnen dit gebied. De financiële monitoring zal op een andere wijze worden gepresenteerd. Ook het thema ruimtelijke ordening is niet apart gemonitord, maar is gedeeltelijk samengevallen met Milieu.

Wij danken een ieder die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van dit rapport.

2 Methodologie

BINI had zich ten doel gesteld om als vertrekpunt van de monitoring te nemen, de uitvoering van het (Meerjaren) Ontwikkelingsplan (OP) voor deze regeerperiode. Daarbij zou ook worden gekeken naar de wijze waarop het Ontwikkelingsplan vertaald zou worden naar de jaarplannen en jaarbegrotingen. De beleidsprioriteiten die BINI heeft gesteld in “Voor Onze Toekomst” zouden de leidraad blijven. Met andere woorden: binnen het OP zou worden nagegaan welke prioriteiten van BINI terug te zien waren in dat plan, en vervolgens zou de uitvoering daarvan worden gevolgd.

Door de latere publicatie van het OP (welke nog niet was goedgekeurd door de Nationale Assemblée en dus nog geen officieel document was) is besloten om de werkwijze te veranderen. Voor dit eerste monitoringrapport is gebruik gemaakt van enkele andere brondocumenten waar beleidsvoornemens in zijn vastgelegd of verklaard. Ook beleidsvoornemens die via media zijn bekendgemaakt zijn meegenomen.

De werkwijze was als volgt:

Beleidsvoornemens zijn geordend naar BINI-prioriteiten (per thema). Per voornemen is nagegaan welke acties zijn ondernomen. Naast beleidsvoornemens die direct te verbinden zijn aan BINI-prioriteiten zijn ook enkele andere, in het oog springende, regeringsvoornemens opgenomen bij sommige thema's. Het laatste deel van elke matrix betreft de regeringsvoornemens en uitgevoerde acties die niet zijn verbonden aan BINI-prioriteiten.

3 Monitoring per Thema

3.1 Goed Bestuur, Rechtsstaat en Mensenrechten

BINI heeft in 2015 de volgende prioriteitsgebieden geïdentificeerd onder dit thema:

- Versterking van de rechtsstaat
- Effectiviteit en efficiëntie van de Staat
- Vergroten van transparantie en rekenschap, en terugdringen van corruptie

Voor wat betreft het prioriteitsgebied **versterking van de rechtsstaat** springen de volgende acties in het oog: introductie van een procesreglement en gedragsregels voor rechters, advocaten-, deurwaarders- en kortgedingrollen; invoering van een systeem voor behandeling van klachten tegen griffiers, deurwaarders en notarissen; en het verder operationaliseren van het zaakregistratiesysteem in de civiele sector door het Hof van Justitie. Hoopgevend is voorts het vooruitzicht op het project “Support to the Effectiveness of Criminal Justice systems in the Caribbean”, voor de financiering van een RAIO-, RIO-, VIO- en schrijfjuristenopleiding, welke Suriname samen met Trinidad & Tobago en Guyana indiende bij EU/Cariforum.

Maar in deze periode heeft de rechtsstaat ook regelmatig onder druk gestaan, met name in het kader van het 8-decemberproces. Omdat er geen sprake is van enig beleidsvoornemen waarbinnen handelingen in dit kader kunnen worden geplaatst, zijn de ontwikkelingen hieromtrent niet meegenomen in deze rapportage.

Bij de BINI-prioriteit **effectiviteit en efficiëntie van de Staat en dialoog** zijn de belangrijkste van de Staat geweest de instelling van het Financieel Economisch Platform (FEP) en de instelling van de Sociaal Economische Raad (SER). Er zijn twee grote informatierondes geweest, de eerste over de financieel-economische situatie in september 2015, en de tweede over projecten die moeten leiden tot herstel en groei van de economie. Deze projecten moesten invulling geven aan het Stabilisatie- en Herstelprogramma.

De resultaten voor wetgeving op dit gebied waren over het algemeen pover:

- de aangekondigde wetgeving op het gebied van lokale overheden is niet verder gekomen dan de aankondiging;
- de Staatscommissie Grondwetsherziening overhandigde na vijf jaar haar eindverslag aan de president, maar meldde tegelijkertijd dat men niet is toegekomen aan het doen van aanbevelingen over het Kiesstelsel;
- de DNA-voorzitter gaf in juli 2016 aan dat de Wet op het Constitutioneel Hof binnen twee maanden afgehandeld zou moeten zijn in de Nationale Assemblée (DNA), maar dat was aan het einde van het jaar nog niet gebeurd.

Gelukkig zijn op het gebied van een rechtvaardige verdeling van welvaart wel een groot aantal wijzigingen (via Staatsbesluiten of per wet) doorgevoerd, zoals verhoging van de onbelaste koerscompensatie en van de heffingskorting op loonbelasting, en verhoging van onbelaste kinderbijslag.

De verslechtering van de financieel-economische situatie heeft echter gezorgd voor een steeds groter wordend armoedeprobleem. Beleidsmaatregelen die de effecten van de situatie direct zouden verlichten voor sociaal zwakkeren, zoals verstrekking van levensmiddelenpakketten, bleken te vaak ondoordacht uitgevoerd, hadden te kampen met een grote mate van inefficiëntie en corruptiegevoeligheid, en bleven na enkele maanden weer steken.

In het kader van het prioriteitsgebied **vergroten van transparantie en rekenschap, en terugdringen van corruptie** is er aandacht geweest voor institutionele versterking van de Rekenkamer door onder andere

trainingen, het ontwikkelen van handleidingen voor kwaliteitsbeheersing en –controle, en het uitvoeren van een evaluatie van het functioneren van de Rekenkamer. Voorts worden op de website van DNA wel summier verslagen van commissievergaderingen gepubliceerd, maar deze geven geen goed beeld van de inhoud van besprekingen. Volgens de Centrale Landsaccountantsdienst (CLAD) is het aantal bijzondere controles op ministeries en parastatalen toegenomen.

Maar de Anticorruptiewet is nog steeds niet aangenomen en van de Wet Openbaarheid van Bestuur is er wel een concept, maar die is nog niet ingediend bij DNA en het is volstrekt onduidelijk bij wie het concept nu ligt en wat er mee gedaan wordt.

Algemene opmerkingen

Voor BINI is het vergroten van dialoog met maatschappelijke organisaties een principe dat voor het totale regeringsbeleid moet gelden. Binnen de diverse thema's die zijn opgenomen in dit rapport is een groot verschil te zien in hoe dialoog wordt geïnterpreteerd en in de praktijk gebracht.

De regering noemde de werkwijze om tot de FEP te komen wel dialoog, maar dit was in wezen slechts informatievoorziening. Het proces was moeizaam en een aantal maatschappelijke organisaties (waaronder BINI) bedankten voor deelname, voornamelijk vanwege de onmogelijke opdracht om binnen één week adviezen uit te brengen over zwaarwichtige besluiten. Na indiening van het advies door de FEP aan de regering is er herhaaldelijk op gewezen door degenen die wel verder hadden deelgenomen, dat hun adviezen niet zijn meegenomen in het ontwerpen en uitvoeren van financieel-economische en monetaire maatregelen. Het blijft ook onduidelijk waarom de regering er steeds voor kiest om de verschillende groepen stakeholders apart te consulteren. Dit is een inefficiënte werkwijze die, met name door de stortvloed van informatie tijdens zulke (incidentele) sessies, elke zinvolle, diepgaande gedachtenwisseling tussen de overheid en stakeholders onmogelijk maakt.

Goed Bestuur Monitoring – in getallen	
Aantal acties	48
Aantal voornemens	36
Acties te koppelen aan een concreet voornemen	85%
Grootste uitvoerder	De Staat (90% van de acties)
De meeste acties zijn gefinancierd door	De Staat (63%), gevolgd door buitenlandse donoren (33%)
Acties in samenwerking met partners	91%
De BINI-prioriteit(en) met de meeste acties	Effectiviteit van de Staat voor rechtvaardige verdeling (14 acties), gevolgd door Capaciteit versterken van instituten die rechtsstaat moeten bevorderen en bewaken (12 acties)
De voornemens die de meeste acties hadden	Programma modernisering en verbetering rechtelijke organisaties (6 acties). De rest van de acties waren verspreid over de overige voornemens.
Meeste acties gaan over	Dienstverlening (10 acties) en Institutionalisering (10 acties)
Helemaal geen acties op het gebied van	Beleidsformulering

BINI-prioriteitstrategie: Versterken van de rechtsstaat

BINI-prioriteit: Capaciteit versterken van instituten die rechtsstaat moeten bevorderen en bewaken – zoals wetgeving, vervolging, rechtspraak en bestuur

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Professionalisering van de Parketorganisatie: educatie van het personeel, professionalisering van de vervolging, berechting en bejegening van jeugdigen [7]	Oktober – november 2016: Personeel van het Onder-Directoraat Delinquentenzorg (ministerie van Justitie en Politie (JusPol)) neemt deel aan een National Juvenile Justice Conference in Colorado met als doel meer kennis op te doen met betrekking tot de begeleiding van jeugd en jong volwassenen in het correctie systeem in Amerika. [13] November 2016: Een delegatie van het ministerie van JusPol brengt een bezoek aan Colorado voor oriëntatie en training op het gebied van het gevangeniswezen. [13]
Programma Modernisering en Verbetering Rechterlijke Organisatie (PMVRO): permanente opleiding griffiers en opleiding toekomstige griffiers, bijscholing overig personeel, opleiding en begeleiding rechterlijke ambtenaren in opleiding, permanente opleiding zittende magistratuur [7]	2015: Training voor versterken van de capaciteit, effectiviteit en inzetbaarheid van justitiële actoren. Er is geen verdere informatie over data, onderwerpen, aantal personen en resultaten sinds 2015. [18] Augustus 2016: Oproep voor belangstellenden voor de Rio-Opleiding ten behoeve van de Zittende Magistratuur. Er is geen informatie bekend over hoeveel belangstellenden hebben gereageerd en over de aanvang van de opleiding. [8] 2016: Ministerie JusPol, samen met Trinidad & Tobago en Guyana, dient een Multi-Country proposal “Support to the Effectiveness of Criminal Justice systems in the Caribbean” in bij EU/Cariforum voor de financiering van een RAO, RIO, VIO en schrijfjuristenopleiding. Het project heeft een looptijd van 36 maanden. EU verantwoordelijk voor 90 procent financiering, Suriname moet inkomen met tien procent. Dit voorstel is nog niet besproken binnen het Thematic Taskforce Meeting van de EU/Cariforum. [13]
Programma Modernisering en Verbetering Rechterlijke Organisatie (PMVRO): verbeteren en beschrijven werkprocessen rechterlijke organisatie [7]	September 2015: Introductie van procesreglement en gedragsregels voor rechters, advocaten-, deurwaarders- en kortgedingrollen [11]
Programma Modernisering en Verbetering Rechterlijke Organisatie (PMVRO): ondersteuning bedrijfsvoering rechterlijke organisatie, verbeteren en beschrijven werkprocessen rechterlijke organisatie [7]	Januari 2016: Invoering systeem voor behandeling van klachten tegen griffiers, deurwaarders en notarissen [10]
Programma Modernisering en Verbetering Rechterlijke Organisatie (PMVRO): architectuur rechterlijke organisatie	Oktober 2016: Voorlopig pand voor griffiers van strafzaken is in gebruik genomen in afwachting van het nieuwe kantongerechtsgebouw aan de Wulfinghstraat. [10]

	Institutionalisering onderzoek Hof van Justitie: bevordering effectiviteit & efficiëntie van de rechtspraak, ICT rechterlijke organisatie [7]	2015: Hof van Justitie start met operationaliseren van zaakregistratiesysteem in de civiele sector. [10]
	Er zal worden geïnvesteerd in de kwaliteit & positionering van het Hof van Justitie d.m.v. verzelfstandigen van Zittende & Staande Magistratuur. [2] [4]	Geen informatie ontvangen
	Capaciteitsversterking algemeen [7]	November 2016: Een delegatie van het ministerie van JusPol neemt deel aan het Influentials Programma, waarbij middels bezoeken aan instanties in Nederland kennis werd opgedaan over verschillende beleidsgebieden die in het strategisch document van het ministerie van JusPol Suriname (2016-2020) zijn opgenomen. [13] Oktober 2016: Afdelingen van het ministerie van JusPol nemen deel aan een UNODC Train-the-Trainers workshop over het opsporen, onderzoeken en vervolgen van mensenhandel volgens een slachtoffer-gecentreerde aanpak centraal stond. Het betrof een groep van ongeveer twintig personen van o.a. de afdelingen van het ministerie van JusPol: Trafficking in Persons, Vreemdelingenzaken, Internationale Betrekkingen, Forensische opsporing, Kanton, Openbaar Ministerie, KPS en Slachtofferzorg. [13]
	BINI-prioriteit: Vastgestelde rechtsregels en het toezicht op de naleving daarvan door onafhankelijk rechtsprekende instituten	
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemens	Geen acties
	BINI-prioriteit: De naleving van internationaal erkende mensenrechten en het toezicht daarop door onafhankelijke rechterlijke instituten	
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Juli 2016: DNA-voorzitter zegt dat de wet Constitutioneel Hof binnen twee maanden afgehandeld moet zijn in DNA. [10]	Juni 2016: De pas benoemde Commissie van Rapporteurs die de wet op het Constitutioneel Hof voorbereidt, voert gesprekken met verschillende instituten. De openbare behandeling Wet 'Constitutioneel Hof' verdaagd tot na de behandeling van het Spaar- en Stabilisatieplan. September 2016: Voorzitter van de Cie van Rapporteurs zegt dat de eerste behandeling al heeft plaatsgevonden, en dat de ministerie van JusPol nu aan zet is om de vragen van DNA te beantwoorden. December 2016: Het is niet bekend of de beantwoording al heeft plaatsgevonden. [10]
	BINI-prioriteit: Een afdoend systeem van Bestuursrecht	
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Project 'Management Regelgeving': vergroten toegankelijkheid tot staats- en advertentiebladen [7]	September 2015: Wet Elektronische Uitgifte Staats- en Advertentieblad in DNA aangenomen. Het is niet duidelijk of deze ten uitvoer is gebracht. [9]

Project 'Management Regelgeving' versterken afdeling wetgeving [7]	2016: Het ministerie van JusPol en St. Juridische Samenwerking Nederland Suriname dienen een project proposal "Training-course for Lawmakers" in. (Het project is in 2017 goedgekeurd door NUFFIC) [13]. KANTTEKENING: Wegens een gebrek aan inschrijvingen voor het verzorgen van de training is dit project in juni 2017 aangehouden. Echter zijn er nu twee andere opties in bespreking met een NGO-partner van Suriname. [13]
Herziening wetgeving financiële administratie overheid: aangepaste/nieuwe Comptabiliteitswet [2] [4]	Augustus 2015: Concept wetswijziging wordt goedgekeurd door DNA; de Cie van Rapporteurs vraagt om diepgaande wijzigingen i.p.v. deze technische wijziging. [10] [8]
Herziening financiële administratie overheid: nieuwe financiële administratie systeem (IFMIS) per 1 januari 2016 [2] [4]	Januari 2016: Het systeem is in gebruik genomen. [9]
Herziening van de Aanbestedingswet [2] [4]	Geen informatie ontvangen (ministerie van Financiën)
Strengere controle op aanschaffingen, meer transparantie, intensievere samenwerking CLAD en IC's [2] [4]	2015 – 2016: Naast de wettelijke/reguliere controles (controle v/d jaarrekening) bij de ministeries/parastatalen is het aantal bijzondere controles door de CLAD toegenomen. Zowel vanuit de ministeries als vanuit de parastatalen zijn er verzoeken ontvangen om bijzondere controles uit te voeren. Geen informatie over de bijzondere controles [13]

BINI-prioriteitstrategie: Effectiviteit van de Staat voor rechtvaardige verdeling

Dit houdt in: een sterk en coherent verdelings- en herverdelingsbeleid, het vergroten van de inclusiviteit, Integrale menselijke/ sociale ontwikkeling, gelijke ontwikkelingskansen aan een ieder, sociale ongelijkheid wegwerken

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Aanpassen fiscale wet- en regelgeving [7]	Augustus 2016: Wet Inkomstenbelasting is aangepast. [9]
Verbeteren van het Nationaal Zorgsysteem, i.h.b. Basiszorg systeem en het Nationaal Pensioenstelsel [18]	Geen informatie ontvangen
Sociale uitkeringen, onderwijs, werkgelegenheid, huisvesting en transport voor mensen met een beperking, en ondersteuning van senioren burgers [18] [2] [4]	2015 – 2016: Reguliere ondersteuningsprogramma's worden uitgevoerd i.h.k.v. Sociale Zekerheid: AKB, FB, AOV, en GH. Financiële ondersteuning wordt ook verleend aan instellingen voor sociale dienstverlening aan senioren burgers, mensen met een lichamelijke en/of geestelijke beperking, kinderen en jeugdigen. [18] [2] [4]
Sociale uitkeringen, onderwijs, werkgelegenheid, huisvesting en transport voor mensen met een beperking, en ondersteuning van senioren burgers [2] [4]	September 2015: Kinderbijslag is verhoogd van SRD 30 naar SRD 50. [12]
De Regering voert in 2015 een sociaal effectenstudie uit, die het subsidiebeleid naar speciale doelgroepen zal helpen bepalen. [2] [4]	Geen informatie ontvangen

Bescherming van de minder draagkrachtigen: opzetten van een sociaal vangnet [2] [4] [12]	2015: Er is een Sociaal Vangnet (SoZaNet) ingesteld, inhoudende: coaching en begeleiding van groepen, het verstrekken van voedselpakketten en een eenmalige uitkering van SRD 50 aan AOV-ers. [8]
De beleidsmaatregel 'Gemeenschapontwikkeling': de maatschappelijke deelname vergroten van personen met een sociale achterstand in achtergestelde buurten in stad, district en binnenland. [18]	2015 – 2016: Activiteiten ter ondersteuning en ontwikkeling van buurtgroepen. (...). Via uitvoering van kleinschalige projecten wordt ingespeeld op geïdentificeerde behoeften. Geen verdere informatie beschikbaar over de exacte activiteiten [18]
Bestaansgaranties verbeteren d.m.v. Huisvesting: inschakelen nationale aannemers om met lokaal materiaal, nationaal verspreid grote aantallen huizen van goede kwaliteit te bouwen. Buitenlandse investeerders zullen in deze ook worden ingezet om de achterstand in de woningbouw in te lopen. [18]	2015: Via het Low Income Shelter Program II inzake armoedebestrijding door verbetering van de huisvestingssituatie van lage inkomensgroepen, wordt aan 1274 personen een woningbouwsubsidie verstrekt. Cijfers van 2016 niet ontvangen [2] [4]
De SER brengt op basis van een technisch voorstel een advies uit over een realistische armoedegrens. [12]	Juli 2016: De Nationale Commissie Vaststelling Armoedegrens is benoemd door de minister van Sociale Zaken en Volkshuisvesting (SoZaVo). Bevindingen zijn in september overhandigd aan de minister, met de bedoeling dat die ze doorstuurt naar de SER. December 2016: Het is niet duidelijk of het document reeds is doorgestuurd naar de SER. [8]
In 2016 zullen huurders die kunnen aantonen dat ze eenderde of meer van hun salaris moeten besteden aan huishuur, aanspraak kunnen maken op huurcompensatie van de overheid. Huurpenningen mogen niet meer in vreemde valuta worden betaald. De overheid zal een campagne starten om belasting te innen bij huisverhuurders. [12]	Geen informatie m.b.t. huurcompensatie. Verbod op valuta-huren aangekondigd, maar geen info over toezicht op naleving. Geen informatie m.b.t. inning huurbelasting [10]
Verhoging van de heffingskorting voor werknemers op de loonbelasting van SRD 50 naar SRD 125 per maand [12]	Besluit tot verhoging is in/voor september 2016 genomen, maar het Staatsbesluit is pas in januari 2017 gepubliceerd. [10]
Verhoging onbelaste kinderbijslag van SRD 30 naar SRD 50 [12]	2016: Via Staatsbesluit geregeld, samen met andere inkomstenverlichtende maatregelen in de belastingsfeer [10]
Verhoging onbelaste koerscompensatie van SRD 65 naar SRD 100 [12]	2016: Via Staatsbesluit geregeld, samen met andere inkomstenverlichtende maatregelen in de belastingsfeer [10]
Landelijke verstrekking van het basispakket aan zwakke huishoudens [12]	2015: Het ministerie van SoZaVo verstrekt in het kader van het Sociaal Vangnet (SoZaNet) levensmiddelenpakketten aan sociaal zwakke burgers. Geen informatie over aantallen. Geen detailinformatie voor 2016 [8]

BINI-prioriteitstrategie: Effectiviteit en efficiëntie van de Staat

Dit houdt in: een gestroomlijnd plan-systeem, gepaard met een resultaatgericht systematische monitoring van de uitvoering, modernisering van bijbehorende instituten en wetgeving, die waar nodig voorzien worden van menselijke capaciteit en transparante mechanismen.

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Het Planbureau zal verder gaan met de statutaire & verruimde taken, maar zal ook versterkt worden. [7] [18]	Geen informatie m.b.t. verruimde taken. Nieuwe directeur aangesteld in 2015 [10]

BINI-prioriteitstrategie: Vergroten van transparantie en rekenschap, en terugdringen van corruptie

BINI-prioriteit: Het verzelfstandigen van de rekenschapsinstituten van Staat (CLAD, Rekenkamer), om hun onafhankelijkheid te waarborgen. Het openbaar toegankelijk maken van alle rapporten die door deze instituten worden geproduceerd

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Institutionele versterking Rekenkamer: verder trainen en bijscholen personeel, aanschaffingen ter ondersteuning van de auditwerkzaamheden. [4]	Augustus 2015 – december 2016: I.h.k.v. een World Bank project /IDF Grant werden twee praktijkgerichte twinningsprojecten in rechtmatigheids- en financiële onderzoeken uitgevoerd, i.s.m. de Rekenkamer van Guyana (NAO). Twaalf Rekenkamer-functionarissen hebben deelgenomen. Tevens zijn handleidingen ontwikkeld voor kwaliteitsbeheersing en kwaliteitscontrole van rechtmatigheidsonderzoeken. [14]
Geen voornemen bekendgemaakt	September - december 2016: De Rekenkamer laat de Supreme Audit Institution Performance Measurement Framework-evaluatie (SAIPMF) uitvoeren, met financiering van de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank. SAIPMF is een objectief kader voor de prestatiemeting van rekenkamers wereldwijd en is gebaseerd op de Internationale Standaarden voor Rekenkamers (ISSAIs). [14]
Geen voornemen bekendgemaakt	Oktober 2016: Start deelname auditor namens de Rekenkamer aan een tweejarig Master Degree of Auditing (MAud) Program, bij de Rekenkamer van de Volksrepubliek China (beurs van de Chinese Overheid). [14]
Geen voornemen bekendgemaakt	November 2016: Vijftien auditors hebben deelgenomen aan de training inzake de toepassing van de Internationale Standaarden voor Accountants (ISA), georganiseerd door de Surinaamse Vereniging van Accountants (SUVA).
Institutionele versterking Rekenkamer: bijwonen en organiseren internationale congressen, waaronder de Caribbean Organization of Supreme Audit Institutions Congres. [7] [18]	30 mei - 2 juni 2016: De Rekenkamer van Suriname heeft het congres van 10th Caribbean Organization for Supreme Audit Institutions (CAROSAI) gehouden met als thema: 'Versterking van rekenkamers door middel van opleiding, gezamenlijke audits en uitvoering van ISSAIs.' Daar is o.a. gestart met de ontwikkeling van het CAROSAI Strategisch Plan 2017 – 2021, die in november 2016 is goedgekeurd. Deze is een leidraad voor de herziening van het Strategisch Plan 2017 – 2021 van de Rekenkamer van Suriname. [9] [14]
Geen voornemen bekendgemaakt	17 - 21 oktober 2016: Deelname Chief Auditor van de Rekenkamer aan de "XXVI General Ordinary Assembly of the Latin American and Caribbean Organization of Supreme Audit Institutions (OLACEFS)" in Punta Cana, Dominicaanse Republiek. [14]

	Geen voornemen bekendgemaakt	5 - 11 december 2016: Delegatie van de Rekenkamer van Suriname (voorzitter en het hoofd van de afdeling Internationale Betrekkingen) heeft het driejaarlijks Congres van de Internationale Organisatie voor Rekenkamers (INCOSAI) bijgewoond. De Rekenkamer van Suriname heeft, in de hoedanigheid van voorzitter van de Caribische Organisatie van Rekenkamers (CAROSAI), de positie van de regio ten aanzien van professionalisering gepresenteerd. [14]
	BINI-prioriteit: Het versterken en verzelfstandigen van de afdelingen interne controle van de ministeries	
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemen bekendgemaakt	Geen informatie
	BINI-prioriteit: Het openbaar maken van alle handelingen van DNA en van de commissievergaderingen	
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemen bekendgemaakt	2015 – 2016: Op de website van DNA worden verslagen van commissievergaderingen wel gepubliceerd. Deze zijn echter summier, en geven geen beeld van de inhoud van besprekingen. [9]
	BINI-prioriteit: De formulering en aanneming van een Wet Openbaarheid van Bestuur	
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Voornemen: Realiseren van transparant en goed bestuur, door o.a. een Wet Openbaarheid van Bestuur. In september 2016 zegt VP A. Adhin dat gekeken moet worden naar de status van de conceptwet, die enkele jaren geleden was aangeboden aan de Regering door de toenmalige minister van Binnenlandse Zaken (BiZa). [10]	Stand van zaken december 2016: De conceptwet is nog niet ingediend bij DNA. Geen verdere informatie gevonden over de exacte status ervan [13]
	BINI-prioriteit: De instelling van een Nationaal Ombudsinstituut; en het vergroten van inspraak- en beroepsmogelijkheden van burgers op elk vlak bijv. voor gezondheidswerkers, kinderrechten, vrouwenrechten, enz.	
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Realiseren van transparant en goed bestuur, door i.a. de Instelling van een Ombudsbureau [4]	2015: Het gewijzigde Wetboek van Strafrecht is goedgekeurd, met de focus op kinderrechten. [18]
	Geen voornemens bekendgemaakt	2015: M.b.t. het project Opzet van een Kinderombudsbureau is de wet KOB doorgeleid naar RvM. De verdere doorgeleiding van de KOB-wet is aangehouden, omdat de mogelijkheden worden bekeken het Nationaal Mensenrechteninstituut tegelijk als Ombudsinstituut te laten functioneren. [18]
	Geen voornemens bekendgemaakt	November 2016: Een medewerker van de afdeling Bureau Mensenrechten legt een study tour af in Nederland en volgt deels stage bij de Nationale Ombudsman en deels bij het College voor de Rechten van de Mens. [13]

BINI-prioriteit: Ontwerpen en uitvoeren van een Nationaal Corruptie-preventieprogramma, met eenduidigheid en transparantie van regelgeving en vergroten van publiek bewustzijn daarover. Het reviseren van het concept Anticorruptiewet zodat die in lijn is met de voorschriften van de IACAC en de UN

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Continu werken aan de bestrijding van corruptie: aanbieden van de Anticorruptiewet [4]	2015-2016: De Concept-Anticorruptiewet ('Wet ter preventie en bestrijding van corruptie') is aangeboden aan DNA, in commissieverband besproken, ook met stakeholders, en wijzigingen zijn gevraagd en aangeleverd door de regering. [9]
Transparantie & rekenschap algemeen	
Parastatale bedrijven zullen doorgelicht worden met het doel dat er door de overheid gericht bijgestuurd c.q. ingegrepen kan worden. [2] [4]	Geen informatie
Herziening van de Aanbestedingswet [2] [4]	Geen informatie
Strengere controle op aanschaffingen, meer transparantie, intensiever samenwerking CLAD en IC's [2] [4]	2015 – 2016: CLAD: Naast de wettelijke/reguliere controles (controle v/d jaarrekening) bij de ministeries/parastatalen is het aantal bijzondere controles toegenomen. Zowel vanuit de ministeries als vanuit de parastatalen zijn er verzoeken ontvangen om bijzondere controles uit te voeren. [13]

BINI-prioriteitstrategie: Vergroten van dialoog met maatschappelijke organisaties

Dit houdt in: het vergroten van de rol en capaciteit van buurt- en andere grassroots-organisaties voor buurtontwikkeling, een transparant subsidiebeleid, gebaseerd op een nationaal strategie en plan voor gemeenschapsontwikkeling, het instellen van een "Democratisch Overleg" tussen Overheid, Maatschappelijk Middenveld en Private Sector, het bevorderen van meer participatieve methoden van beleidsplanning, uitvoering en monitoring op buurt-, districts, en nationaal niveau. Het investeren in het ontwikkelen van de capaciteit van bovengenoemde rollen van het maatschappelijk middenveld om actief deel te nemen in ontwikkelingsprocessen, en om steeds transparantie en rekenschap te eisen van alle partners in deze processen.

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Integraal ontwikkelingsbeleid te voeren in openheid, transparantie en dialoog met de samenleving. [2] [4]	2015: Gespreksrondes met maatschappelijke en functionele groepen en oppositionele partijen, resulterend in het adviesorgaan "Financieel Economisch Platform" (FEP). [2] [4] Juli 2015: Burgerinitiatief voor Participatie en Goed Bestuur ontwerpt op verzoek van de President (toen Formateur), voorstellen voor dialoogmechanismen en het formuleren van een ontwikkelingsvisie, en biedt die aan aan de regering. Er is geen verdere communicatie hierover. [10] 2015 – 2016: VSB verricht lobbywerk voor de instelling van de SER. [10] November 2016: Een missie van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) vangt aan met de 'Artikel IV-consultatie' met onder andere de overheid, de financiële sector en bedrijfslevenorganisaties. Artikel IV is een open dialoog over recente ontwikkelingen en de weg voorwaarts. [10]
In 2016 zal de regering de Sociaal Economische Raad (SER) opnieuw bemensen. [7]	April 2016: De nieuwe SER wordt geïnstalleerd, na vijf jaar niet bememd te zijn geweest. [10]

	In 2016 zal de regering de Planraad opnieuw bemensen. [2] [4]	Geen informatie
	De regering zal jongeren blijven betrekken bij vraagstukken als gendergelijkheid, burgerparticipatie, decentralisatie, non-discriminatie en gelijkwaardigheid, wereldvrede en democratie. Maar ook: zinvolle vrijetijdsbesteding, vorming en karaktervorming [2] [4]	Geen informatie over daadwerkelijke acties

Regeringsvoornemens niet verbonden aan BINI-prioriteiten

	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Het ontwerpen van de “Wet Lokale Overheden”, voor inkaderen van de bestuurlijke organisatie van het land (gedecentraliseerde bestuursstructuur). [2] [4]	Geen informatie
	Via nationale commissie voorstellen doen voor aanpassing van de Grondwet en het Kiesstelsel. [2] [4]	Maart 2016: De Presidentiële Staatscommissie Grondwetsherziening 2011 overhandigt het eindverslag aan de President. De commissie zegt niet te zijn toegekomen aan het Kiesstelsel. [10]

3.2 Milieu

Het Burgerinitiatief heeft in 2015 de volgende prioriteiten geïdentificeerd:

1. Milieuwetgeving
2. Capaciteitsopbouw en verantwoordelijkheden van instituten
3. Voorlichting en educatie
4. Het stimuleren van milieuverantwoord ondernemen en milieuverantwoord gedrag

Suriname heeft in deze periode het Parijs Klimaatakkoord ondertekend, maar deze is nog niet door de Nationale Assemblée (DNA) geratificeerd. Wat de verdere **milieuwetgeving** in het algemeen betreft, liggen ontwerp wetten en initiatiefwetgeving met betrekking tot water, het kustgebied en de kustwacht ter behandeling bij DNA. Verder zijn er workshops en andere bijeenkomsten geweest om verouderde wetten en nieuwe conceptwetten te bespreken en er is een commissie geïnstalleerd voor herziening van de Mijnbouwwet. Milieu-organisaties hebben aandacht gegeven aan onder andere landgebruik en de planning van landgebruik in inheemse en tribale gebieden. Tevens is er samenwerking tussen milieu-organisaties onderling en tussen deze NGO's en de overheid opgestart om de aanpassing en actualisering van de huidige milieuwetgeving te bevorderen.

In het kader van **capaciteitsopbouw en verantwoordelijkheden van instituten**, zijn er trainingen geweest voor het Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname (NIMOS) en de Stichting Bosbeheer en Bostoezicht (SBB). Ook is er een samenwerkingsovereenkomst getekend is tussen NIMOS en de relevante vaste commissie van DNA. De vergroening van opleidingen op de Faculteit der Technologische Wetenschappen van de Anton de Kom Universiteit (AdeKUS) gaan door, en op het Natuurtechnisch Instituut (NATIN) zijn de opleidingen landbouw, bosbouw en ecotoerisme op MBO-niveau opgestart. Bij de afdeling Natuurbeheer (Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer) is het kader vergroot en zijn jachtopzieners getraind. Tevens is er financiering ontvangen voor het beheer van het Centraal Suriname Natuurreservaat (CSNR). Verder zijn er een aantal nationale projecten in uitvoering, die met name de capaciteit van instituten, inheemse en tribale volken versterken, vooral in het kader van het formuleren van een nationaal REDD+ plan en het beheer van het kust- en oceaangebied.

Op het gebied van **voorlichting en educatie** is veel aandacht besteed aan het kustgebied, het belang van mangrove, zeeschildpadden, klimaatverandering, water, afvalverwerking, recycling, het gebruik van kwik en pesticiden, en het behoud van bossen.

De Vereniging Surinaams Bedrijfsleven (VSB) en verschillende individuele ondernemingen hebben in het kader van **milieuverantwoord ondernemen en milieuverantwoord gedrag** acties ondernomen, die variëren van certificering tot ondersteuning van het Parijs Klimaatakkoord, van duurzaam beheer van rurale electrificatie tot een workshop over het opslaan en verwijderen van kwik.

Algemene opmerkingen

Het monitoren van deze sector was moeilijk, deels omdat de uitgevoerde activiteiten verschillende BINI-prioriteiten overlappen.

Er is bij de milieu-organisaties veel aandacht voor aanpassing en actualisering van de verouderde wetgeving en er is veel energie gegaan in discussies en workshops over aanpassing en modernisering van wetten, maar deze hebben niet geleid tot goedkeuring van concrete wetgeving met betrekking tot het milieu in deze periode.

Bovendien heeft het wegvallen van het Directoraat Milieu bij de overheid mogelijk geleid tot het ontbreken van coördinatie van nationale actieplannen en rapportage. Wat we merken in de afgelopen periode is

aandacht voor een groot aantal thema's en allerlei verschillende activiteiten van de overheid, milieu-organisaties, kleine NGO's en het bedrijfsleven, zonder dat deze in een nationaal actieplan of -programma zijn vervat. Het is dan ook moeilijk vast te stellen wat de uiteindelijke resultaten voor het land zijn geweest en in hoeverre de uitgevoerde activiteiten leiden tot verandering. Een meer strategische benadering bij de samenwerking tussen de milieu-organisaties en de overheid bij projectplanning en -uitvoering is dan ook gewenst.

Milieu Monitoring – in getallen	
Aantal acties	65
Aantal voornemens	23
Acties te koppelen aan een concreet voornemen	35%
Grootste uitvoerder	De Staat (57% van de acties) en NGO's (45% van de acties)
De meeste acties zijn gefinancierd door	Buitenlandse donoren (56% van de acties), gevolgd door de Staat (21% van de acties)
Acties in samenwerking met partners	34%
De BINI-prioriteit(en) met de meeste acties	Voorlichting & Educatie - Alg awareness & stimuleren milieuverantwoord gedrag (14 acties), en Capaciteit & verantwoordelijkheid instituten - versterken management beschermde gebieden (14 acties)
De voornemens die de meeste acties hadden	Acties ongeveer gelijk verdeeld over alle voornemens.
Meeste acties gaan over	Awareness (12 acties) en Capaciteitsversterking (11 acties)
Helemaal geen acties op het gebied van	--

BINI-prioriteitstrategie: Wetgeving

BINI-prioriteit: Goedkeuring van de Milieuraamwet, de Waterwetten, de Wet Milieu-autoriteit, de wet voor Geïntegreerd Kustbeheer en de Afvalstoffenwet

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Duurzame bescherming van de kust is urgentiebeleid. [2]	2016: Commissie (Cie) Milieu & Klimaatverandering hoort enkele stakeholders met betrekking tot de in maart 2015 ingediende initiatiefwet Beschermd Kustgebied. Ministerie van Openbare Werken (OW) maakt een kaart van het gebied dat aangepast moet worden. Geen verdere actie bekend in 2016 [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	Juni 2016: Minister van Natuurlijke Hulpbronnen (NH) installeert Commissie Herziening Mijnbouwwet en Mijnontwikkelingsovereenkomst. Geen verdere actie bekend in 2016 [8] [10]
Bescherming van waterbronnen (grond- en oppervlaktewateren: een juridisch c.q. institutioneel kader [1]	November 2016: Ministerie van NH bespreekt drie ontwerpwaterwetten tijdens een waterworkshop, waarna deze intern op het ministerie verder worden aangepast. [10] [13]
Milieu Raamwet toepassen voor alle economische activiteiten in Suriname. [1]	Oktober 2015: Nationaal Instituut voor Milieu en Ontwikkeling in Suriname (NIMOS) en Conservation International Suriname (CI-S) tekenen een samenwerkingsovereenkomst, voornamelijk gericht op de introductie van milieuwetgeving en de vernieuwing van de natuurbeschermingswetgeving. [10] [14] April/Mei 2016: de regering dient een ontwerpwet in bij DNA. Totstandgekomen i.s.m. NIMOS en CI-S, die in oktober 2015 een samenwerkingsovereenkomst hebben getekend gericht op de introductie van milieuwetgeving en de vernieuwing van de natuurbeschermingswetgeving. [10] [13] Na bespreking tussen DNA-Cie Milieu en Klimaatverandering en Kabinet van de President (KabPres) is besloten de ontwerpwet aan te passen. Geen verdere actie bekend in 2016 [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	Augustus 2015: CI-S (i.s.m. bedrijvenplatform Friends of Green Suriname) biedt beleidsaanbevelingen op het gebied van natuurbehoud aan de President aan. De meesten hebben te maken met het aannemen/aanpassen van wetgeving. [10]
Maatregel Opzet Kustwacht Suriname: o.a. verdere opzet en operationalisering van de Kustwacht [18]	Augustus 2016: De Wet op de Kustwacht is aangeboden aan DNA, en oktober 2016 in Commissieverband besproken in DNA, waarna er hearings zijn geweest met stakeholders. [9] [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	April 2016: Suriname tekent het Parijs Akkoord, en de voorbereidingen zijn gaande voor de ratificatie. Geen nadere info [18]
Geen voornemen bekendgemaakt	December 2016: De conceptwet 'Regels inzake de Maritieme Zones van de Republiek Suriname en wijzigingen van de Zeevisserijwet 1980 en het Decreet Mijnbouw (Wet Maritieme Zones)' is besproken met stakeholders door de Commissie van Rapporteurs van DNA. (de wet is in maart 2017 aangenomen) [9] [13]

BINI-prioriteit: Actualisering van verouderde wetgeving, zoals de natuurbeschermingswet en de jachtwet.	
<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Geen voornemen bekendgemaakt	Oktober 2015: CI-S en DNA-Cie Milieu en Klimaatverandering tekenen een protocol van samenwerking. [15] [9]
Formulering, aanpassing en/of goedkeuring van de Milieuwet, de Visserijwet, de Aquacultuurwet, de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Jachtwet en de Natuurbeschermingswet. [1]	Augustus 2015: CI-S en WWF Guianas organiseren een workshop voor de formulering van een roadmap t.b.v. de herziening van de Natuurbeschermingswet. [10] [13]
Formulering, aanpassing en/of goedkeuring van de Milieuwet, de Visserijwet, de Aquacultuurwet, de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Jachtwet en de Natuurbeschermingswet. [1]	2016: Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer (ROGB) houdt i.s.m. CI-S en WWF Guianas een brainstorm-sessie met stakeholders over het herzien van de Natuurbeschermingswet. [10] [13]
Formulering, aanpassing en/of goedkeuring van de Milieuwet, de Visserijwet, de Aquacultuurwet, de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Jachtwet en de Natuurbeschermingswet. [1]	Maart 2016: Ministerie van Landbouw, Veeteelt en Visserij (LVV) houdt een workshop over modernisering van de Visserijwet, met ondersteuning van de FAO. [8]
BINI-prioriteit: Het aanpassen van de wetgeving om een betere, meer gecoördineerde ruimtelijke planning toe te laten, in nauwe samenwerking met alle relevante partners.	
<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Geen voornemen bekendgemaakt	Februari 2016: De inwoners van Brownsweg en Boven-Suriname hebben driedimensionale kaarten van hun gebieden aan het publiek gepresenteerd met medewerking van onder andere Tropenbos International Suriname (TBI-S), WWF, Vereniging Saramaccaanse Gezagdragers (VSG) en het GEF-Small Grants Programme. [10]
Implementatie van structuur- en bestemmingsplannen en andere nodige wet- en regelgeving voor ruimtelijke ordening [1]	2015: TBI-S heeft met mede-financiering van WWF (2014-2015) aandachtspunten voor land-use planning policy in leefgebieden van inheemse en tribale gemeenschappen gepubliceerd. [1]
Implementatie van structuur- en bestemmingsplannen en andere nodige wet- en regelgeving voor ruimtelijke ordening [1]	2015: WWF heeft in opdracht van het ministerie van ROGB samen met stakeholders een analyse gemaakt van het bestaande juridisch kader en aanbevelingen gedaan om te komen tot wetgeving voor ruimtelijke ordening. [20] [9] [13]

BINI-prioriteitstrategie: Capaciteitsopbouw en verantwoordelijkheden van instituten

BINI-prioriteit: Voldoende deskundig personeel bij de relevante overheidsinstanties, ook NIMOS voor o.a. het uitvoeren en monitoren van ESIA (Environmental en Social Impact Assessments)

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
NIMOS: mede uitoefenen van controle op de naleving van milieuwetgeving & het ontwikkelen van sectorrichtlijnen voor milieu-effecten analyse [18]	Augustus 2016: Er is geadverteerd voor capaciteitsversterking voor het NIMOS in het maken van SEA's; het traject zou moeten plaatsvinden in het vierde kwartaal van 2016. Geen nadere info [11]
Regelmatig trainen van personeel in de milieugerelateerde sectoren, zoals in bosbouw, landbouw, mijnbouw en ecotoerisme en natuur(reservaat) beheerders [1]	Oktober 2016: "Kick off" training "Versterking Capaciteit SBB voor de implementatie van duurzaam bosbeheer", georganiseerd door de Stichting voor Bosbeheer (SBB) en de Van Hall Larenstein University of Applied Science, met financiering vanuit NUFFIC. [11]
Geen voornemen bekendgemaakt	In uitvoering: Strengthening National Capacities of Suriname for the Elaboration of a National REDD+ Strategy and the design of its implementation framework. Donor: Wereldbank. Uitvoering: NIMOS [18]
NIMOS beloofde tijdens de afsluiting van het WISE REDD+ programma nog eens zes capacity building trainingen voor de overheid te financieren, met gebruikmaking van de trainingsprotocollen door VIDS en VSG opgesteld.	2015/2016: Capaciteitversterking van de overheid in het betrekken van de traditionele gemeenschappen binnen WISE REDD+ programma. Uitvoer: CI-S. Trainingen zijn ontworpen door de Vereniging Inheemse Dorpshoofden Suriname (VIDS) en VSG, t.b.v community engagement in het REDD+ proces en die zijn gebaseerd Free Prior and Informed Consent en Rights-based approach. [15]

BINI-prioriteit: Het intensiveren van opleidingen in de groene sectoren het verhogen van het kwaliteitsniveau op zowel hoger (universitair) als middelbaar (NATIN) niveau.

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Via educatieprogramma's en curricula studenten opleiden in duurzaam gebruik, duurzaam beheer en duurzame ontwikkeling van het milieu. [1]	2015 – 2016: Diverse opleidingen op AdeK: de Bachelor Milieuwetenschappen, Masteropleiding Natural Resource Management, Masteropleiding Mineral Resource Management, Masteropleiding Education & Research for Sustainable Development. Onduidelijk of sprake is van intensivering. [14]
Via educatieprogramma's en curricula studenten opleiden in duurzaam gebruik, duurzaam beheer en duurzame ontwikkeling van het milieu. [1]	2015 – 2016: De Groene Opleidingen van het NATIN (Landbouw, Bosbouw en Eco-Toerisme) zijn omgezet naar Competentiegericht Onderwijs (in het kader van een Twinning Project met Nederlandse MBO's Stichting tot Ontwikkeling van Agrarische Onderwijskunde en Scholing, Van Hal Larenstein en en Lentiz (Groene Opleiding/Schiedam). [10] [11]
Geen voornemen bekendgemaakt	2015 – 2016: De studierichting Infrastructuur wordt een 'Groene' opleiding, d.m.v. gefaseerd herzien van het curriculum en trainen van docenten. Geen verdere info over implementatie [14]
Meer wetenschappelijk milieugerelateerde onderzoeken waarvan de resultaten op grotere schaal gepubliceerd worden. [1]	Geen informatie

BINI-prioriteit: Het versterken van het management van bestaande beschermde gebieden, o.a. via het verbeteren van de bestaande structuren en het betrekken van andere partners, zoals de private sector.

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Evaluatie van bestaande en nieuwe beheersplannen [1]	Oktober 2016: CI-S start een onderzoek naar de huidige capaciteit voor het beheren van beschermde gebieden en de huidige status van beschermde gebieden d.m.v. de Management Effectiveness Tracking Tool (METT), een veel gebruikt diagnostisch instrument waarmee de effectiviteit van het beheer van beschermde gebieden kan worden geëvalueerd. Resultaat begin 2017 beschikbaar. [15]
Ontwikkelen van beheersplannen voor beschermde zones zonder beheersplan en instellen van voorgestelde beschermde gebieden. [1]	December 2015: Ministerie van ROGB en Suriname Conservation Foundation (SCF) ondertekenen een overeenkomst voor financiering van het beheersplan van het Centraal Suriname Natuurreservaat. Geen nadere info. [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	September 2016: CI-S start onderzoek naar governance structuur voor South Suriname Conservation Corridor, een gebied waarvan de aldaar wonende Inheemsens hebben aangegeven het als beschermd gebied te willen laten verklaren. [15]
Het institutioneel versterken van de afdeling Natuurbeheer, middels aantrekking van hoger en midden kader, aantrekken van personeel voor controle- en toezicht-werkzaamheden, evalueren & versterken van bestaand personeel. [9] [20]	2015: De afdeling Natuurbeheer is versterkt met vier personeelsleden: een bij de sectie Vergunningen, een aspirant MUMA manager, een beleidsmedewerker en een educatiemedewerker. [9] [13]
Het institutioneel versterken van de afdeling Natuurbeheer, middels aantrekking van hoger en midden kader, aantrekken van personeel voor controle- en toezicht-werkzaamheden, evalueren & versterken van bestaand personeel. [9] [20]	2015: LBB/Natuurbeheer met ondersteuning van St. D'Ons traint 21 vrijwilligers om zeeschildpadden te beschermen (monitoring). [9] [13]
Het institutioneel versterken van de afdeling Natuurbeheer, middels aantrekking van hoger en midden kader, aantrekken van personeel voor controle- en toezicht-werkzaamheden, evalueren & versterken van bestaand personeel. [9] [20]	2015 – 2016: Tijdens het legseizoen van zeeschildpadden worden vanuit de gemeenschap Galibi en district Commewijne lokale personen aangetrokken en getraind om als seizoensarbeider te werken voor Natuurbeheer. Financiering: WWF Guianas [9] [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	Oktober 2016: Natuurbeheer opent het Mangrove Educatie Centrum te Coronie voor het publiek (financiering: Staatsolie Foundation en Kosmos) en traint mensen voor verzorgen voorlichting en bewustwording. [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	Mei 2016: Met medefinanciering van CI-S doet een jachtopziener mee aan een International Ranger Training Course van de Colorado State University en de World Ranger Congress in Colorado. [15]
Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Stichting Vrienden Natuurbehoud Suriname, via Stichting Nickerie Nature Conservation, doneert twee crossmotors om de naleving van de Jachtwet in de rijstpolders van het district Nickerie beter te kunnen controleren. [11]

Geen voornemen bekendgemaakt	2016: WWF Guianas en de EU bereiden een project voor over het promoten van geïntegreerde en participatieve beheer van de oceaan in zowel Suriname als Guyana (start in 2017). [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	2015 – 2016: Een gecoördineerdere samenwerking is op gang gekomen tussen de NGO's die in Zuid-Suriname werken i.h.k.v. van de South Suriname Conservation Corridor (SSCC). [11]
Geen voornemen bekendgemaakt	Oktober 2015: TBI-S biedt de handleiding duurzaam bosbeheer voor dorpsontwikkeling aan het ministerie van Regionale Ontwikkeling (RO) aan.
Subsidie aan Stg. Natuurbehoud Suriname (StiNaSu) voor kwalitatief getraind personeel op het gebied van bosbouw en milieu [7]	Augustus – oktober 2016: Een persoon van de afdeling Toerisme volgde “Ecotourism for officials on nature Conservation” bij JICA te Japan (23 augustus – 5 oktober). [13] [14]
Geen voornemen bekendgemaakt	In uitvoering: Het nationaal Global Climate Change Adaptation Project (donor: Europese Unie). Hieruit worden demonstratieprojecten gefinancierd, gericht op duurzame landbouw en mangrove-bescherming. [18]

BINI-prioriteitstrategie: Voorlichting en Educatie

BINI-prioriteit: Het stimuleren van milieuverantwoord gedrag en bewustzijn over het milieu vergroten.

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Voorts zal de algemene voorlichting op grotere schaal plaatsvinden om de surinaamse bevolking milieubewuster te maken. [1]	Geen informatie
Bewustwordingsactiviteiten en actieplannen ter bescherming van de waterbronnen en voor een duurzame ontwikkeling van de biodiversiteit, te financieren door de donororganisatie Global Environment Facility (GEF) [7]	Geen informatie
Geen voornemen bekendgemaakt	April 2016: Te Groningen (Saramacca) is het project Stop Vuilverbranding in Suriname opgestart met regelmatig voorlichtings- en andere activiteiten, waaronder een wandelloop in november 2016, met 400 kinderen van de volgende scholen: St. Benedictus, O.S Debisahaiweg, OS.Pomona, O.S. Jarikaba en O.S. Uitkijk. [16]
Geen voornemen bekendgemaakt	2015 – 2016: Stichting SuReSur plaatst met medewerking van UNDP, EU en het ministerie van Financiën meer dan 70 inzamelbakken voor recyclebaar afval en haalt ongeveer 50 ton aan materiaal op. [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	2016: SuReSur heeft op verzoek van het bedrijfsleven een plan voor een Afvalfonds gemaakt en aangeboden aan DNA. De relevante wetgeving is nog niet goedgekeurd. [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	2015 – 2016: Prof. Naipal en het Mangrove Forum Suriname doen doorgaand aan lobby en projecten voor mangroves en andere (semi)natuurlijke technieken als kustbescherming (AdeK). De fondsen komen van Staatsolie en de Nederlandse Ambassade. Specifieke informatie over de activiteiten niet achterhaald. [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	December 2015: Na afloop van de klimaattop in Parijs (16 december) organiseerden WWF Guianas en CI-S de bijeenkomst 'Klimaatverandering in Suriname, het raakt ons allemaal'. [11]

	Geen voornemen bekendgemaakt	Mei 2016: Extra aandacht voor milieu op Jongerenbeurs, georganiseerd door de stichting Jongeren Welzijn i.s.m. met KKF, SCF en UNDP. [10]
	Geen voornemen bekendgemaakt	Maart 2016: Rondom Wereld Waterdag 2016 heeft het Waterforum Suriname een driedelige documentaire over duurzaam watergebruik geïntroduceerd. [10]
	Geen voornemen bekendgemaakt	November 2016: Waterforum Suriname en het Lim A Po Institute for Social Studies organiseren een discussie-avond over waterbeheer. [10]
	Geen voornemen bekendgemaakt	November 2016: Het Waterforum Suriname heeft in samenwerking met het ministerie van NH een seminar georganiseerd over Afvalwaterbeheer. De bevindingen van het seminar zijn op Wereld Waterdag in 2017 aangeboden aan de minister van NH en de voorzitter van de DNA. [15]
	Geen voornemen bekendgemaakt	Januari 2016: ACT Suriname heeft een training verzorgd in het kader van het Groene Leskist project. De thema's Ecologie en Biodiversiteit zijn toegelicht aan leerkrachten van de achttien GLO-scholen uit het district Brokopondo. [11]
	Geen voornemen bekendgemaakt	September 2016: Het ministerie van LVV houdt de 'Pesticide Awareness Week' met als thema 'Manage Pesticides Responsibly: Adapt to Climate Change'. [8]
	Geen voornemen bekendgemaakt	Oktober 2016: De jaarlijkse inspectie op de Turtle Excluder Device (TED) heeft plaatsgevonden bij garnalenbedrijven in Suriname, gedaan door deskundigen van het National Oceanic en Atmospheric Administration (NOAA). Suriname voldoet 100 procent aan de gestelde voorwaarden waaraan een TED moet voldoen. [8]
	BINI-prioriteit: Transparantie en toegankelijkheid tot resultaten van onderzoeken die door verschillende instanties uitgevoerd worden.	
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Meer wetenschappelijk milieugerelateerde onderzoeken waarvan de resultaten op grotere schaal gepubliceerd worden [1]	Oktober 2015: Launch groot wetenschappelijk onderzoek (Meki Tamara) van AZ en AdeK over de gevolgen van blootstelling aan kwik en pesticiden op moeder en kind met financiering van de National Institutes of Health (US Government). Resultaten worden op de website gepubliceerd. [11] (zie voor meer details thema Gezondheidszorg)
	Geen voornemen bekendgemaakt	December 2016: NIMOS organiseert samen met de SBB een validatie workshop om de voorlopige resultaten en analyses van een studie naar de oorzaken van ontbossing in Suriname te presenteren. [10]
BINI-prioriteitstrategie: Stimuleren milieuverantwoord ondernemen en gedrag		
BINI-prioriteit: Stimuleren van innovatie en samenwerking tussen bedrijven, overheid en organisaties bij het vinden van oplossingen.		
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemen bekendgemaakt	Januari 2016: Suriname lanceert op 13 januari als eerste land ter wereld het Localizing the Sustainable Development Goals initiatief van de UNDP. [8]
	Geen voornemen bekendgemaakt	2015 en 2016: Diverse bedrijven hebben een beleid voor duurzaam ondernemen, en brengen daarover verslag uit. [11] [16]

Geen voornemen bekendgemaakt	2015 en 2016: De VSB reikt CSR awards uit om duurzaam ondernemen te stimuleren. [11] Gopex International is de eerste winnaar. [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Fatum heeft als eerste Surinaams bedrijf i.v.m. het klimaatakkoord van Parijs de Pledge to Action getekend. Geen nadere info over implementatie [11]
Geen voornemen bekendgemaakt	2015 – 2016: Diverse ondernemers nemen de stap om organisch te telen: Spirits Grun2 (niet volledig biologisch, maar alleen middelen toegestaan volgens 'organische tuinbouw'). Pikin Sranan teelt zonder chemicaliën. [11]
Geen voornemen bekendgemaakt	December 2016: Het ministerie van Handel en Industrie (HI), CI-S en Pansa Group of Companies tekenen een samenwerkingsovereenkomst over productie-ontwikkeling van bosproducten (NTFP's). [10]
I.v.m. bescherming ozonlaag: verzorgen van trainingen voor koeltechnici, met financiering van de United Nations Environmental Program (UNEP) [7] Aanpassing van het Besluit Negatieve Lijst zodat apparatuur wordt verboden die afhankelijk is van ozonlaagafbrekende stoffen. [7]	Geen informatie ontvangen
Het ministerie van NH is bezig een anti-kwikcampagne te ontwikkelen om gouddelvers in het binnenland en bij de verwerking van goud betrokken personen in Paramaribo en daarbuiten bewust te maken van de schade die kwik in het milieu veroorzaakt. [7]	Geen informatie ontvangen
Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Stichting Fonds Ontwikkeling Binnenland voert het project 'Introduction of Sustainable Business Models in Suriname Rural Electrification' uit, i.s.m. het ministerie van NH, Datsun Suriname, met financiering van de Inter-American Development Bank (IaDB). Geen nadere informatie [6]
Geen voornemen bekendgemaakt	Juni 2016: Workshop in het kader van het "Mercury Storage and Disposal Project", met aanname van het bijbehorende actieplan. Uitvoering onder beleidsmaatregel Chemicaliënbeheer ism Basel Convention Regional Center for the Caribbean [11]

Regeringsvoornemens niet verbonden aan BINI-prioriteiten

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Geen voornemen bekendgemaakt	April 2015: CI-Suriname start samen met AdeK en het Mangrove Forum een meerjarig pilotproject te Weg naar Zee met het bouwen van één Sediment Trapping Unit waarmee kust rehabilitatie kan plaatsvinden. Juni 2016: De Nederlandse Ambassade stelt financiering beschikbaar voor de bouw van zes Sediment Trapping Units te Weg naar Zee, waarmee het onderzoeksproject kan worden uitgebreid. [15]
Geen voornemen bekendgemaakt	In uitvoering: Het regionaal Japan Caribbean Climate Change Partnership (donor: Japan), gericht op capaciteitsversterking voor het tegengaan van klimaatverandering en voor technologieën voor aanpassing aan de effecten ervan Er zijn hieruit zeven projecten goedgekeurd, verspreid over verschillende gebieden in Suriname, op het gebied van Waterbeheer, Duurzame landbouw, Climate Resilience en Rampen Risico Management, Energie en Kleinschalige infrastructuur. [18]
Geen voornemen bekendgemaakt	December 2016: De Wet Dierenwelzijn is met algemene 37 stemmen goedgekeurd door De Nationale Assemblée (DNA).
Rehabilitatie van uitgemijnde gebieden [1]	April 2016: Het Bauxiet Instituut Suriname (BIS) en CI-S spreken af dat ze gezamenlijk met Suralco aan tafel zullen gaan om de status van de aangerichte schade, verstoring en vervuiling in de door Alcoa gebruikte mijngebieden, te laten inventariseren. Het voornemen is ook dat de milieubeheersings-en herbestemmingsplannen van Suralco zullen worden beoordeeld en geanalyseerd tegen internationaal geldende criteria en standaarden in de sector. [15]
Het stimuleren van duurzaam landgebruik middels het mitigeren van landdegradatie en het verbeteren van het ecosysteem [1]	Geen informatie ontvangen
Billijke en rechtvaardige verdeling van de voordelen voortvloeiend uit het gebruik van de biodiversiteit [1]	Geen informatie ontvangen
Monitoren van de import en het gebruik van chemicaliën, het formuleren van nationale maatregelen zodat opslag, gebruik en eventueel transport (voor verwerking naar het buitenland) van reeds geïdentificeerde gevaarlijke chemicaliën, zoals POP's (Persistent Organic Pollutants), op een verantwoorde wijze geschieden. [1]	Juli 2016: Ministerie van LVV verscheept zes 40ft containers met vervallen pesticiden chemicaliën naar het buitenland voor verantwoorde vernietiging. De bestemming is onbekend. [18]

	In 2016 zal de SBB permanente en semi-permanente veldposten opzetten voor efficiëntere controle op houtkap en begeleiding. [7]	Geen informatie ontvangen
	Geen voornemen bekendgemaakt	2015: Op de 'Nationale Klimaatconferentie 2015' heeft NIMOS met belanghebbenden van gedachten gewisseld over de bijdrage die Suriname gaat leveren op de klimaattop in Parijs.
	Geen voornemen bekendgemaakt	Coördinatie Milieu (Kabinet van de President) voert activiteiten uit met betrekking tot bio-veiligheid binnen het beleidsgebied Biodiversiteit. Geen nadere informatie [18]
	Subsidie aan StiNaSu voor meer efficiënt, duurzaam bosbeheer en verbeteringen recreatieoord [7]	2016: Subsidie is ontvangen voor slechts twee kwartalen. Uitgevoerd zijn: - Vervanging inventaris Brownsberg lodges, aanschaf wasmachine t.b.v. Raleighvallen, renovatie magazijn, reparatie en onderhoud wagenpark - Lonen StiNaSu personeel [13]

3.3 Gender

Het Burgerinitiatief heeft in 2015 de volgende prioriteiten geïdentificeerd om gendergelijkheid te bevorderen:

1. Het nemen van passende maatregelen gericht op een genderevenwicht in leidinggevende posities in het politiek bestuurlijke
2. Het elimineren van gendergerelateerd geweld
3. Het bevorderen van seksuele en reproductieve rechten
4. Het integreren van gender in het overheidsbeleid

Voor de periode 2015/2016 zijn we nagegaan wat het formele overheidsbeleid is geweest en wat is gedaan om de door ons geïdentificeerde prioriteitspunten uit te voeren.

Er was weer een nationale campagne nodig om na de terugval bij de verkiezingen van 2010, **het aantal vrouwen in politiek-bestuurlijke besluitvormingsposities** te doen toenemen in de verkiezingen van 2015. We zijn blij met de toename van vrouwen in onze Nationale Assemblée, maar we zijn nog lang niet op het beoogde doel van 50 procent. Het aantal vrouwelijke ministers blijft teleurstellend. Ook het aantal politieke partijen dat werkelijk het beginsel van gendergelijkheid hanteert en werkt aan kennisvergroting van het eigen kader over gender, is teleurstellend. Naast campagnes is een nationale 50/50 strategie nodig om meer vrouwen in leidinggevende posities te krijgen en te voorkomen dat de percentages bij de volgende verkiezingen weer terugvallen.

Wat het **elimineren van gendergerelateerd geweld** betreft, is het accent geweest op huiselijk geweld, met een scala aan incidentele acties: een bewustwordingscampagne in het district Nickerie, met wandelloop en het uitdelen van strikjes; meer onderzoek naar gewelddadig gedrag onder mannelijke plegers; het formuleren van actieplannen met partnerorganisaties; voorlichting op een of twee scholen; eenmalige trainingen voor leerkrachten en ander overheidspersoneel; bewustzijn over huiselijk geweld bij universiteitsstudenten; het laten plaatsen van slogans op salarisslips. De training van geestelijke leiders heeft een meerjarige aanpak en schijnt een meer duurzaam karakter te hebben.

In het kader van het **bevorderen van seksuele en reproductieve rechten** is, naast het trainen van jongeren om te communiceren over gevoelens en seksualiteit, veel aandacht geweest voor het vergroten van bewustzijn over LGBT-rechten, met onder andere de jaarlijks terugkerende Coming Out Week. De toename in activisme is opvallend: er is protest aangetekend door NGO's tegen het feit dat Suriname's ambassadeur bij de Verenigde Naties (VN) tegen een onafhankelijke VN-deskundige inzake seksuele oriëntatie en genderidentiteit heeft gestemd; een klacht ingediend bij het Openbaar Ministerie door het LGBT Platform en enkele bondgenoten van BINI tegen de Vereniging van Volle Evangelie en Pinkstergemeenten en –Bedieningen in Suriname (VVEPS) voor het aanzetten tot discriminatie of haat.

In het kader van **het integreren van gender in het overheidsbeleid** zijn er geen grote stappen voorwaarts gemaakt. De resultaten van de evaluatie van het laatste nationale genderactieplan zijn nog niet bekendgemaakt. We hopen dat deze evaluatie inderdaad gebruikt zal worden bij het formuleren van het aangekondigde nieuwe plan. Positief is de introductie van het vak Gender in de vooropleiding en surnumerairsopleiding van de ambtenarij. Seksueel molest op de werkvloer leek na jaren weer aandacht te krijgen met de aanvang van een project in 2015 waarin workshops zijn uitgevoerd om draagvlak te verkrijgen voor een conceptwet, maar eind 2016 was niet zoveel meer gebeurd.

Algemene opmerkingen

Het bevorderen van gendergelijkheid is een langdurig proces en een goede samenwerking tussen overheid en niet-overheid is hierbij onontbeerlijk. De activiteiten van 2015 en 2016 die een meer duurzaam karakter hebben, zijn uitgevoerd door NGO's of als samenwerking tussen overheid, NGO's en anderen. Het proces om

te komen tot het formuleren van het nieuwe genderactieplan kan dan ook wederom een mogelijkheid bieden voor het vergroten van samenwerking.

De uitdaging zal zijn om de zogeheten 'eerste aanzetten' en de kleine activiteiten die in het kader van bewustzijnsvergroting en capaciteitsversterking in deze periode zijn uitgevoerd, te verduurzamen. Een meer strategische benadering in de toekomst bij het formuleren en uitvoeren van projecten, bijvoorbeeld ingekaderd in een actieplan of meerjarig project, zou een goede stap in die richting kunnen zijn.

Gender Monitoring – in getallen	
Aantal acties	53
Aantal voornemens	14
Acties te koppelen aan een concreet voornemen	43%
Grootste uitvoerder	De Staat (75% van de acties)
De meeste acties zijn gefinancierd door	De Staat (54%) en buitenlandse donoren (29%)
Acties in samenwerking met partners	27%
De BINI-prioriteit(en) met de meeste acties	Bewustwording mensenrechten & gendergelijkheid (10 acties), en Gender-based Violence: multidisciplinaire aanpak (10 acties)
De voornemens die de meeste acties hadden	Programma's huiselijk geweld & activiteiten kinderactieplan (8 acties) & Opleiding van medewerkers (4 acties). Overige acties gelijk verdeeld over andere voornemens.
Meeste acties gaan over	Capaciteitsversterking & Awareness (samen 70% van de acties)
Helemaal geen acties op het gebied van	Wetgeving, Dienstverlening, Infrastructuur, Institutionalisering, Netwerken

BINI-prioriteitstrategie: Genderevenwicht in bestuur

BINI-prioriteit: Gender evenwicht in politiek bestuurlijke leidinggevende posities: Gender quota 50/50

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Geen voornemen bekendgemaakt	2015 – 2016: DNA, het Bureau Genderaangelegenheden (BGA) en de UNDP voeren project “Meer Vrouwen in Besluitvorming 2015” & nationale campagne ‘Meer Vrouwelijk Leiderschap’ (OOKzij) uit. Resultaat: 38 meer vrouwelijke kandidaten voor DNA, DR en RR bij verkiezingen van 2015 (twee procent meer), vergeleken met de verkiezing ervoor. Het aantal vrouwelijke lijsttrekkers voor DNA steeg van negen naar zestien. [8] [11]
Geen voornemen bekendgemaakt	2015: I.h.k.v. het project “Bevordering participatie van vrouwen in zeggenschap en besluitvorming” attendeert het BGA na de verkiezingen politieke partijen erop om bij voordrachten voor posities ervoor te zorgen dat er evenveel mannen als vrouwen worden voorgedragen. [13]
Evaluatie vrouwenparticipatie projecten [8]	2016: Het Gender Werkplan 2013 is geëvalueerd. Een interne werkgroep van het BGA is bezig het Genderbeleid 2017 – 2021 voor te bereiden, en neemt daarbij de bevindingen, conclusies en aanbevelingen van de evaluatie Gender Werkplan mee. [13]

BINI-prioriteit: Gender evenwicht in politiek bestuurlijke leiding gevende posities: Politieke scholing op gebied van gendergelijkheid, mensen-, vrouwen- en kinderrechten

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Geen voornemen bekendgemaakt	Augustus 2016: De VHP-gendercommissie en het IWGDS organiseren een ‘Gender Sensitive Training’ voor partijleden en andere belangstellenden. [10]

BINI-prioriteitstrategie: Mensenrechteneducatie en bewustwording

BINI-prioriteit: Verhogen bewustzijn mensenrechten & gendergelijkheid

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Programma’s over huiselijk geweld en activiteiten i.h.k.v. het kinderactieplan [7]	Oktober 2016: BGA traint met ondersteuning van UNDP 24 leerkrachten van MULO Ellen op Commewijne, i.h.k.v. het project ‘Internationale Dag voor de Rechten van het Kind op MULO Ellen’, om bekendheid te geven aan kinderrechten en leerlingen weerbaar te maken tegen genderdiscriminatie en geweld tegen meisjes en vrouwen. [10] [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	November – december 2016: BGA verzorgt een training ‘ Gender en Gender gerelateerde concepten’ voor twee NGO’s en voor personeel van de ministeries van Defensie, Volksgezondheid en Sport- & Jeugdzaken (met ondersteuning van UNDP). [10] [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	Maart 2016: Ministerie van Binnenlandse Zaken (BiZa) geeft verklaring uit i.v.m. Internationale Dag van de Vrouw. [10]

	Geen voornemen bekendgemaakt	Oktober 2016: BGA spelt het Brandweerkorps Nickerie oranje strikjes (het internationaal symbool tegen geweld tegen vrouwen) op i.h.k.v. van Orange Day en de HeforShe campagne (een solidariteitsbeweging ontwikkeld door UN Women die mannen en jongens betreft in de strijd voor gendergelijkheid), gelanceerd in 2015. [8] [10]
	Geen voornemen bekendgemaakt	Mei 2016: I.h.k.v. Orange Day (bewustwording over geweld tegen vrouwen) organiseert BGA Nickerie twee evenementen: een event voor jongeren waarbij zij eerst informatie krijgen over Orange Day en daarna ballonnen en vliegers de lucht in laten, en een wandelloop met als thema 'Ik zeg Nee tegen geweld'. Zeshonderd personen deden mee. [7] [10]
	Geen voornemen bekendgemaakt	Juli 2016: BGA, IWGDS en AdeK-ambassadors Huiselijk Geweld bespreken samenwerking. [10] [13]
	Geen voornemen bekendgemaakt	November – december 2016: Stichting Ilse Henar-Hewitt (IHHJB) start project 'Preventing Sexual Harassment in the Workplace and Domestic Violence Awareness', en informeert bezoekers Hermitage Mall over geweld tegen vrouwen, i.h.k.v. de Sixteen Days of Activism. Daarna worden er regelmatig tips en informatie gedeeld via de Facebook-page. Financiering is van Canada Fund. [10]
	Geen voornemen bekendgemaakt	2015 – 2016: IHHJB bespreekt juridische thema's in een tv-programma "Hoe Recht is Recht?", uitgezonden via ATV. [15]
	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Start IHHJB-Project 'Sexual Harassment at the Workplace in Suriname', met o.a. de voorbereiding van TV-programma over huiselijk geweld (met financiële ondersteuning van ministerie van BiZA). [16]
	Geen voornemen bekendgemaakt	2015 – 2016: IHHJB houdt sessies over seksueel molest op de werkplek voor IAMGOLD en voor diverse filialen en afdelingen van de Surinaamse Postspaarbank. [15]
BINI-prioriteitstrategie: Elimineren Gender-gerelateerd Geweld		
BINI-prioriteit: 'Vrouwen-rechten & gender-gelijkheid' integreren in curriculum		
<i>Regeringsvoornemens</i>		<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Actiegroep Gender Awareness Technische School Nickerie neemt deel aan het project 'Strategieën ter bestrijding van intiem partnergeweld in Nickerie' en is van plan om gender te integreren in het schoolprogramma. [10]
BINI-prioriteit: Multidisciplinaire aanpak gender-gerelateerd geweld		
<i>Regeringsvoornemens</i>		<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Ministerie van BiZA lanceert onderzoeksrapport naar gewelddadig gedrag onder mannelijke plegers/daders van intiem partner geweld in Nickerie. Als follow-up wordt het project "Strategieën ter bestrijding van intiem partnergeweld in Nickerie" uitgevoerd, i.s.m. Stg. Moederhart, Women's Rights Center (WRC) en PAHO. In workshops hebben NGO's, overheidsinstanties, koppels, en alleenstaanden gewerkt aan actieplannen. [10] [15] [17]

	Geen voornemen bekendgemaakt	Juli 2015: BGA biedt brochure “Gister Slachtoffer, vandaag dader” aan minister van BiZa aan. De brochure is het resultaat van een voorlichtingssessie inzake interventie huiselijk geweld voor jongeren aangesloten bij diverse denominaties. [15]
	Geen voornemen bekendgemaakt	Juli 2016: Workshop van ministerie van Justitie en Politie (JusPol)/ UNFPA over het Standaard Registratieformulier Huiselijk Geweld. Het formulier is na de workshop in draft afgerond. [8] [15]
	Geen voornemen bekendgemaakt	Januari – Juni 2016: In het kader van de Orange Day Campagne is het personeel van ministerie van BiZa getraind in gender en gender gerelateerd geweld. [10] [15]
	Geen voornemen bekendgemaakt	December 2016: In het kader van zestien dagen van activisme ‘geweld tegen vrouwen’ organiseert het IWGDS in samenwerking met het WRC, het ministerie van BiZa, PAHO, UNDP en UNFPA trainingen Interventie Huiselijk Geweld voor studenten van AdeK. [10] [15]
	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Het BGA houdt een terugkomdag, evaluatie/aanzet tot effecten meting bijeenkomst “Interventie Huiselijk Geweld voor Geestelijken” met geestelijken die in 2013 de training “ Interventie huiselijk geweld” hebben gevolgd. Een vervolg op deze training is goedgekeurd door de RvM, en wordt in 2017 uitgevoerd. [15]
	Geen voornemen bekendgemaakt	December 2015: BGA organiseert training Interventie Huiselijk Geweld voor communicatie-deskundigen van de overheid, mediawerkers, artiesten en theatergroepen. [15]
	Geen voornemen bekendgemaakt	December 2016: In het kader van zestien dagen van activisme ‘geweld tegen vrouwen’ organiseert het BGA een wandelloop met personeel van het ministerie van BiZa in Paramaribo. [10]
	Geen voornemen bekendgemaakt	De Energiebedrijven Suriname (EBS) en het Centraal Bureau Mechanische Administratie (CEBUMA) plaatsen vanaf april 2016 tot elke maand slogans over geweld tegen vrouwen op de salarisslips, op verzoek van het BGA. Hakrinbank plaatst advertenties, banners, thumbnails en berichten. Ook Telesur en Digicel zijn benaderd, maar reageren niet. [15]
	Huiselijk geweld aanpakken via het programma Burgerveiligheid [2] [4]	Geen informatie
	BINI-prioriteit: Instellen A-Team tegen huiselijk geweld & seksueel misbruik van kinderen	
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Ministerie van JusPol (met ondersteuning van Unicef) voert het project “Meldpunt Kindergeweld” uit. Er zijn drie pilotgebieden: Nickerie (Apoera), Coronie en Paramaribo (Latour). [10]

BINI-prioriteitsstrategie: Seksuele en Reproductieve Rechten

BINI-prioriteit: Seksuele en reproductieve rechten als onderdeel van het vak 'vrouwenrechten en gender-gelijkheid'/ seksuele voorlichting of Basic Life Skills integreren in het curriculum van het onderwijs, te starten bij het basisonderwijs

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Uitvoering van het project Basic Life Skills (BLS). Focus is op GLO 5 & 6 en VOJ 1 & 2 [7]	2015-2016: BLS lessen voor leerjaar 5 en 6 ontwikkeld, waarin het thema sexualiteit is opgenomen. BLS-lessen zijn niet opgenomen in schoolcurriculum, de voorbereidingen hiervan zijn wel getroffen. Het thema seksualiteit is een hoofdthema binnen het BLS-programma. Gepland is dit programma op te nemen in het schoolcurriculum van 2017/2018. Bij de overige activiteiten van BLS (trainingen, manual ontwikkelen, motivatie sessies) is het thema niet aan de orde gekomen. [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	Maart 2016: BGA verzorgt Life Managementtraining (ter bevordering van gendergelijkheid) aan VOS-scholieren in het district Nickerie. [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	2016: COCON en Prohealth hebben i.s.m. de Rutgers Stichting een begeleidingsprogramma uitgevoerd, waarin 300 jongeren leren communiceren over gevoelens en seksualiteit. Ook is er informatie gegeven aan ouders, buurtorganisaties en op scholen en internaten. [10]

BINI-prioriteit: Garanderen van toegang tot diensten voor seksuele en reproductieve gezondheid

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Geen voornemen bekendgemaakt	December 2016: Rosebel Gold Mines doneert US\$ 45000 aan Stichting Lobi voor de aanschaf van een kleurmachine voor Pap Smear screeningsactiviteiten. [10]
Seksueel reproductieve gezondheidszorg en preventie van tienerzwangerschappen en abortus prioriteiten voor adolescenten [1]	Geen informatie ontvangen

BINI-prioriteit: Stimuleren van maatschappelijk debat over vraagstukken zoals abortus en homoseksualiteit, vanuit een mensenrechtenperspectief

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Geen voornemen bekendgemaakt	2015-2016 (elke oktober): Jaarlijkse Nationale Coming Out Week van het LGBT Platform, met speciale aandacht voor bijdrage van LGBT-personen aan ontwikkeling van Suriname. Activiteiten zijn onder meer: - 60 bedrijven die de regenboogvlag wapperen op hun terreinen, als blijk van steun. - Introductie van de Milestone Achieved Toward Institutionalizing Equality (MATI) award in 2015. De eerste onderscheiding is aan Staatsolie uitgereikt. [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	2015: Mastertraining voor LGBT-activisten en medestaanders, verzorgd door WRC i.h.k.v. het project "Restructure Efforts for Sustainable Progress On Non-Discrimination and Diversity Education". Hierna volgde een sensitiviteitstraining voor vakcentrale C47 en de VSB. [11]
Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Minister van JusPol stelt werkgroep 'Diversiteit en Inclusiviteit' in, om discriminatie van LGBT's aan

		te pakken. De werkgroep houdt enkele maanden daarna een presentatie over de doelen en taken van de groep. [10]
	Geen voornemen bekendgemaakt	December 2016: NGO's tekenen protest aan tegen het feit dat Suriname's ambassadeur bij de VN tegen 'an independent UN expert on sexual orientation and gender identity' heeft gestemd. [11]
	Geen voornemen bekendgemaakt	Mei 2016: Het LGBT Platform en enkele bondgenoten van BINI dienen bij het Openbaar Ministerie een klacht in tegen de Vereniging van Evangelische en Pinkstergemeenten voor het aanzetten tot discriminatie of haat. [15]
BINI-prioriteitsstrategie: Integreren Gender in Overheidsbeleid		
BINI-prioriteit: Aan alle beleidsdoelen, gendergelijkheidsdoelen koppelen		
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Ministerie van BiZA en IWGDS bespreken inzet van wetenschap bij formulering van beleid; naar aanleiding daarvan, schrijven nu twee studenten hun thesis over de rol van BiZa en de GFP's. [10] [14]
	Nieuw genderbeleid maken, samen met actoren [1]	December 2016: BGA treft voorbereidingen voor het formuleren van het genderbeleid 2017 – 2021. Stakeholdersbijeenkomsten zijn opgenomen in het plan. [1] [13]
	Duurzame genderdialoog tussen overheid en maatschappelijke actoren [1]	Geen informatie ontvangen
BINI-prioriteit: Gender-gerelateerde conceptwetten met prioriteit op de agenda		
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemen bekendgemaakt	Augustus 2016: Stilzwijgende DNA goedkeuring van Suriname's toetreding tot twee gender-gerelateerde ILO-verdragen, nl. de Equal Remuneration Convention en de Discrimination (Employment and Occupation) Convention. [9] [13]
	Geen voornemen bekendgemaakt	2015: BGA en Stg. IHHJB houden workshops om draagvlak te verkrijgen voor een conceptwet 'Seksueel Molest op de Werkvloer', i.h.k.v. het project 'Working together towards protection of victims of sexual harassment in the workplace'. In december 2016 bleek er echter weinig meer gebeurd. [7] [13]
	Geen voornemen bekendgemaakt	December 2016: UNFPA, BGA en IWGDS houden discussiebijeenkomst over herziening huwelijkswetgeving. Er is geen nieuwe conceptwet hieruit voortgevloeid, maar in het concept Herziening Burgerlijk Wetboek is de leeftijd voor zowel man als vrouw wel opgetrokken naar achttien jaar. Het concept Herziening Burgerlijk Wetboek is momenteel het Kabinet van de President. [10] [13]

	BINI-prioriteit: Continue training in gender, mensen- en vrouwenrechten voor overheid en sociale partners	
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: BGA houdt basistraining "Gender en Gender gerelateerd geweld" voor het personeel van dit departement. De bedoeling is dat uiteindelijk al het personeel wordt getraind. [8] Vanaf januari 2016 – juni 2017 zijn er ongeveer 525 ambtenaren getraind. De training van 2017 is ondersteund door UNDP. [8] [13]
	Opleiding van medewerkers [1] [13]	2016: Het ministerie van BiZa introduceert vak Gender binnen de vooropleiding en surnumerairs opleiding van de ambtenarij. [13]
	Geen voornemen bekendgemaakt	November 2016: Projekta organiseert Mini-seminars Mensenrechten & Vrouwenrechten tijdens Democratiemaand 2016. [10]
	BINI-prioriteit: Capaciteits- en positieversterking van de gender focal points	
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Invoering van een sturingssysteem voor het NBG	Zie BINI- prioriteit 'Aan alle beleidsdoelen, gendergelijkheidsdoelen koppelen' hierboven m.b.t. genderdialoog.
	Uitbreiding capaciteit van genderdeskundigen [1]	2015: Eén Gender Focal Point (GFP) heeft deelgenomen aan de cursus 'Gender als Analytisch Instrument', dat door AdeK/IWGDS speciaal was ontworpen voor GFP's. [14] [15]
	Opleiding van medewerkers [1] [13]	November 2016 – april 2017: "Train de trainers in gender" uitgevoerd voor BGA-personeel, medewerkers ministerie van BiZa en GFP's en andere functionarissen van ministeries (met ondersteuning van UNDP). [13]
	Opleiding van medewerkers [1] [13]	2015: Medewerkers van het BGA hebben een Spaans cursus gevolgd om beter te kunnen communiceren met de regio. [13]

Regeringsvoornemens niet gelinkt aan BINI-Prioriteiten

Regeringsvoornemens niet gelinkt aan BINI-Prioriteiten	
<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
BGA Nickerie zal worden geheractiveerd. [8]	Maart 2016: Revitalisering BGA Nickerie. [11] [13]
Gender-rollen in de garnalen trawlvissers in de visserijketen worden geïdentificeerd. [7]	Niet uitgevoerd door stagnatie in het vrijkomen van fondsen.
Vergroten van de weerbaarheid van economisch zwakkere groepen zoals vrouwen en jongeren middels vakscholing. [7]	2015 – 2016: Stichting Arbeidsontwikkeling traint 575 vrouwen, waarvan de meeste in de richtingen: verpleeghulp, thuiszorg, en textiele werkvormen. (Detail statistieken beschikbaar) [13]
Stimuleren ontwikkeling private sector, i.h.b. KMO's, alsook de inschakeling hierbij van jongeren en vrouwen, ook in de districten. [4]	2015 – 2016: Op basis van het in 2013 uitgevoerde onderzoek (met gedeeltelijke financiering van het Nationaal Bureau Genderbeleid, nu BGA) naar "Gender Arbeidsmarktkarakteristieken in Boven-Suriname", heeft de Stg. Bureau voor de dienstverlening aan NGO's met financiering van hun eigen Groeifonds voor microfinanciering, ZZG, Godo Foundation en SGP, verschillende projecten uitgevoerd t.b.v. de economische versterking van vrouwen en jongeren in Boven-Suriname, Brokopondo en Marowijne. [10] [15]
Stimuleren ontwikkeling private sector, i.h.b. KMO's, alsook de inschakeling hierbij van jongeren en vrouwen, ook in de districten. [4]	December 2016: De EU geeft goedkeuring aan het project GENDER PLUS van de Stg. Bureau voor de Dienstverlening aan NGO's, ter bevordering van een grotere bewustwording van de rechten van vrouwen en meisjes en de sociaal-economische ontwikkeling van 40 kwetsbare vrouwelijke ondernemers, zodat zij hun ondernemingen kunnen opstarten/doorstarten in Boven-Suriname en Marowijne. [10] [15]

3.4 Gezondheidszorg

In de afgelopen decennia is wereldwijd het besef gegroeid dat mensenrechten en gelijkwaardigheid fundamentele voorwaarden zijn voor duurzame ontwikkeling. Als gevolg hiervan is het gezondheidszorgbeleid over de hele wereld steeds meer gericht op het tegengaan van ongelijkheid op economisch en sociaal gebied en op het gebied van gezondheidszorg.

BINI heeft in 2015 de volgende prioriteiten geïdentificeerd om de gezondheidszorg te bevorderen:

1. Terugdringen van maatschappelijke ongelijkheid
2. Terugdringen van moeder- en kindersterfte
3. Terugdringen van niet-overdraagbare aandoeningen en ongelukken/suïcide
4. Hervormingsmaatregelen om de efficiëntie, toegankelijkheid en kwaliteit van de gezondheidszorg te verbeteren

Voor wat de prioriteit **terugdringen van maatschappelijke ongelijkheid** betreft is de bestrijding van HIV/AIDS, tuberculose en malaria gecontinueerd. Het Scholierenmoederproject is zowel voor 2015 als 2016 identiek opgebracht. Het is niet duidelijk of dit project in beide jaren op dezelfde wijze is uitgevoerd of dat 2016 een vervolgproject was.

Voor het **terugdringen van moeder- en kindersterfte** is aandacht geweest voor HIV outreach-activiteiten, waaronder verhoging van informatie over HIV; meer testen op HIV; verhoging van monitoring bij zwangeren met HIV. Het Perisur-project hield een breed scala van activiteiten in, gericht op onder andere capaciteitsversterking voor perinatale zorgverleners, onderzoek naar moedersterfte, ondersteuning voor zwangeren en nieuwe moeders, training voor huisartsen, en het ontwikkelen en implementeren van een zorgmodel en nieuwe zorgprogramma's. Positief is voorts de ingebruikname van de Neonatale Intensive Care Unit van het Academisch Ziekenhuis Paramaribo (AZP), terwijl in het kader van het project MeKi Tamara - een samenwerking tussen het Research Center van het AZP, Tulane University (New Orleans) en de Anton de Kom Universiteit Suriname (AdeKUS), ondersteund door de Caribbean Public Health Agency (CARPHA) - trainingen gegeven werden en onderzoek is gedaan.

Het project 'Bestrijding van Chronische Niet-Overdraagbare Aandoeningen' en het project 'Verbeteren Geestelijke Gezondheidszorg' zijn grootschalig en als meerjarige programma's opgezet en dragen bij aan het **terugdringen van niet-overdraagbare aandoeningen en ongelukken/suïcide**. In dit kader is aandacht gegeven aan onder andere het bevorderen van een gezonde leefstijl; het voorbereiden en introduceren van een protocollen gericht op de bestrijding van een aantal veel voorkomende niet-overdraagbare ziekten, zoals diabetes en cardiovasculaire aandoeningen; het verbeteren van de mentale gezondheidszorg en de preventie van suïcide.

De plannen voor verbetering van de gezondheidsinstellingen dragen bij aan de **hervormingsmaatregelen om de efficiëntie, toegankelijkheid en kwaliteit van de gezondheidszorg te verbeteren**. Het Huisartseninstituut is nu gecertificeerd en de eerste afgestudeerden zijn intussen afgeleverd. In deze periode is de verplichte Basiszorgverzekering ingevoerd, terwijl het ministerie van Volksgezondheid koos voor invoering van Health in All Policies op nationaal niveau. Voor wat het laatste betreft, zijn in een proces van multistakeholder-betrokkenheid uiteindelijk in 2016 zes beleidsvoorstellen verder in voorbereiding voor implementatie.

Algemene opmerkingen

De gezondheid van een natie is meer dan het bestrijden van ziekten. Uiteraard liggen goede en bereikbare faciliteiten voor primaire en secundaire gezondheidszorg, diensten die voor een ieder beschikbaar zijn, uitstekend getrainde gezondheidsmedewerkers en het bevorderen van een gezonde leefstijl aan de basis van een goede gezondheid. Maar tegelijk snijdt gezondheid dwars door alle andere beleidssectoren en een gecoördineerde samenwerking is dan ook essentieel. BINI is zich terdege van bewust dat de gekozen prioriteiten niet de oplossing zijn van de totale sector, maar ze leveren wel een fundamentele bijdrage aan het verwezenlijken van een beleid dat meer gericht is op het opheffen van ongelijkheid binnen de gezondheidszorg en aan gezondheid voor een ieder.

Desondanks, zijn in de periode 2015/2016 zijn dan ook veel activiteiten uitgevoerd die te koppelen zijn aan de BINI-prioriteiten, ook al is deze 'match' niet één-op-eén: van bestrijding van prioritaire infectieziekten tot het uitvoeren van een anti-Zika programma; het verbeteren van de kwaliteitszorg in het algemeen door opleiding, nascholing en bijscholing van artsen, specialisten, verpleegkundigen en het certificeren van processen; en het formeel instellen van het Nationaal Technisch Netwerk Early Childhood Development, gecoördineerd door het ministerie van Volksgezondheid.

De meerjarige actieplannen en –programma's die zijn ingezet hebben een duurzaam karakter. Deze actieplannen en –programma's vergemakkelijken voorts het gericht zoeken naar financiering bij donororganisaties.

Gezondheidszorg Monitoring – in getallen	
Aantal acties	87
Aantal voornemens	17
Acties te koppelen aan een concreet voornemen	91%
Grootste uitvoerder	De Staat (87% van de acties)
De meeste acties zijn gefinancierd door	De Staat (45%, gevolgd door buitenlandse donoren (44%)
Acties in samenwerking met partners	50%
De BINI-prioriteit(en) met de meeste acties	Permanente bijscholing van zorgverleners op het gebied van moeder- en kindzorg (11 acties), en verbeteren efficiëntie, toegankelijkheid en kwaliteit gezondheidszorg: Versterken mechanismen voor kwaliteitsborging (11 acties)
De voornemens die de meeste acties hadden	Verpleegkundig kader verpleeghuizen en thuiszorginstellingen versterken (17 acties), gevolgd door voornemens in het kader van het Safe Motherhood Plan en Voornemens Nationaal Mental Health Plan (elk 9 acties).
Meeste acties gaan over	Capaciteitsversterking (17 acties) en Dienstverlening (15 acties)
Helemaal geen acties op het gebied van	--

BINI-prioriteitstrategie: Terugdringen van maatschappelijke ongelijkheid

BINI-prioriteit: Vergroten beleving van mensenrechten, in het bijzonder de seksuele en reproductieve rechten van meisjes en vrouwen

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Geen voornemen bekendgemaakt	2015 en 2016: Binnen het Scholierenmoederprogramma vonden plaats: counseling en begeleiding van tienermoeders, uitreiking hand- en werkboek, themadagen, documentaire tienerzwangerschap, bewustwordingsactiviteiten over problematiek tienerzwangerschap en versterking van counselors. Geen detailinfo ontvangen [7] [13]
Bestrijding van enkele prioritaire infectieziekten die met overheids- en donormiddelen worden gefinancierd, zoals bij het project Global Fund ter bestrijding van HIV/AIDS, Tuberculose en Malaria. Ten aanzien van HIV/AIDS zullen de preventie activiteiten in 2016 worden gecontinueerd. [7]	2016: M.b.v. HIV/TBC Global Fund grant worden outreach activiteiten uitgevoerd met name onder gevoelige groepen, zoals MSM, transgenders en sexwerkers. Verbetering psychosociale hulp voor mensen die leven met HIV [7]

BINI-prioriteitstrategie: Terugdringen van moeder- en kindersterfte

BINI prioriteit: Vergroten kennis publiek om tijdig zwangerschapscomplicaties te kunnen herkennen, en te handelen (kennis van dienstverleners)

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Bestrijding van enkele prioritaire infectieziekten die met overheids- en donormiddelen worden gefinancierd, zoals bij het project Global Fund ter bestrijding van HIV/AIDS, Tuberculose en Malaria. HIV/AIDS preventie activiteiten, waaronder het programma Zwangeren en HIV, worden in 2016 gecontinueerd. [7]	2016: M.b.v. HIV/TBC Global Fund grant outreach-activiteiten, waaronder verhoging van informatie over HIV; meer testen op HIV; verhoging van monitoring bij zwangeren met HIV; continuering van geven van blikvoeding ter verkoming van transmissie van moeder op kind. Zie verder ook het 'Safe motherhood and action plan' hieronder [7]
Afgestudeerde health educators inzetten bij verbetering gezondheidseducatie van ministerie van Volksgezondheid (VG).[15]	2016: De opleiding is gestopt. Op het ministerie van VG zijn vier health educators aangenomen, bij andere instellingen zijn ook enkelen in dienst genomen. [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	September 2015: Subsidie van baby blikvoeding afgeschaft. Deze is enkel nog van toepassing op HIV-besmette moeders. [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	September 2015: De verkoop van baby blikvoeding bij de RGD-poliklinieken is stopgezet zodat er een toename kan zijn wat betreft het geven van borstvoeding. [15]

BINI-prioriteit: Verbeteren van de voorzieningen in de ziekenhuizen en gezondheidsklinieken (noodzakelijke medicamenten en hulpmiddelen voor behandeling van complicaties)	
Uitvoering van project Support to the Health System Strengthening Program met financiering van de OFID en Islamic Development Bank (IsDB) t/m 2018. Enkele verwachte resultaten per eind 2015 en 2016: opzet Project Management Unit; start ontmanteling en renovatie AZP-beddenhuis; aanvang bouw RGD-poliklinieken. [7]	Start van de logistieke werkzaamheden voor overbrengen AZP beddenhuis [7]
Binnen het project Support to the health sector (met middelen uit de lening van de Agence Française de Developpement (AFD) zullen in 2016 de volgende activiteiten worden voortgezet: 1) afbouwen hospitaal Albina; 2) aantrekken manager voor voorbereiding opstart; 3) inrichting ziekenhuis; 4) installatie medisch apparatuur 5) renovatie Psychiatrisch Centrum Suriname (PCS) (zie beleidsprioriteit 'geestelijke gezondheidszorg'). [7]	November 2016: Ondertekening addendum voor oplevering van het ziekenhuis te Albina door ministerie van VG en (sub)contractors. [10] [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	2016 (eerste kwartaal): Neonatale Intensive Care Unit van AZP in gebruik genomen. [13]
Plannen van het Lachmipersad Mungra Streekziekenhuis Nickerie (LMSZN) in 2016: • start accreditatie laboratorium, • start accreditatie röntgenafdeling • start accreditatie keuken • medische registratie in haar nieuwe ruimte worden onderbrengen, zodat de bouw van de nieuwe kindervleugel kan beginnen • elektriciteitsnet voorzien van een back-up aggregaat • herinrichting cardio-polikliniek • herinrichting poli-fysiotherapie • herinrichting beddenhuis • herinrichting apotheek • installatie camerabeveiliging. [10]	2016: Voor cardio-afdeling: donatie meubilair en ergometrie apparatuur met fiets door cardioloog van Rossem. Ingebruikname van nieuwe ruimte voor medische registratie. [11] Donatie van een container met medische spullen van het Zuyderland Ziekenhuis in Nederland, o.a. kinderbedden voor de kinderafdeling. [11]

BINI-prioriteit: Het zorgen voor adequate transportmogelijkheden voor zwangeren die in problemen geraken thuis of in een perifere gezondheidsinstelling	
Geen voornemen bekendgemaakt	Transportmogelijkheid bij RGD-klinieken aanwezig om deze groep te helpen. De centra zijn echter niet open 's avonds. Enkele centra zijn open tot uiterlijk 19.00 uur. [13]
BINI-prioriteit: Permanente bijscholing van zorgverleners op het gebied van moeder- en kindzorg	
Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Ihkv het Perisur project zijn nationale perinatale audits (baby- en maternale sterfte) gehouden, waarvan de resultaten zijn besproken door 180+ obstetrische hulpverleners op een Nationaal Congres, waaruit twee nationale protocollen zijn voortgevloeid. [10] [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	November 2016: Onderzoek naar moedersterfte van 2010 tot heden. Onderdeel hiervan is het instellen van de Commissie Moedersterfte door ministerie van VG om aanbevelingen van het onderzoek moedersterfte uit te voeren. [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	Maart 2016: Binnen het Samen Zwanger zorgmodel wordt een eerste groep met negen zwangere vrouwen en vier partners gedurende tien sessies in het Diaconessenhuis begeleid. Dit is onderdeel van het Perisur-project [10]
In het kader van het Safe Motherhood Plan, dat sinds 2014 onder coördinatie van het BOG wordt uitgevoerd, zijn trainingen opgenomen voor de zwangere en neonatale zorg. [7]	Binnen het Perisur Project hebben de volgende trainingen plaatsgevonden: Maart 2016: Basis en Advanced training preconceptiezorg en groepszwangerschapszorg voor 35 huisartsen en verloskundigen van vier ziekenhuizen - St. Vincentius Ziekenhuis, Diaconessenhuis, 's Lands Hospitaal en AZ. Achttien volgden de basistraining en zeventien de advanced training. [10] Oktober 2016: 26 zorgverleners getraind in perinatale audits (i.s.m. de Stichting Perinatale Audit Nederland). De deelnemers waren gynaecologen, kinderartsen, verloskundigen, huisartsen, zaalartsen, verpleegkundigen en ziekenhuismanagers. [10] November 2016 – maart 2017: Trainingen voor verloskundigen aan de hand van nieuwe nationale protocollen. [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	Maart 2016 : In het kader van het project Bun Funderi traint de Foundation for Human Development de RGD-verpleegkundigen m.b.t. het monitoren van de groei en ontwikkeling van het jonge kind. [15]
Om de duurzaamheid van het project MeKi Tamara te waarborgen zullen er ook trainingen gegeven worden en zal er onderzoek gedaan worden. Het MeKi Tamara project is een samenwerking tussen het Research Center van het AZ Paramaribo, Tulane University (New Orleans) en AdeK, ondersteund door de Caribbean Public Health Agency (CARPHA). [11]	2016: De kinderen van de deelnemende vrouwen worden vanaf de geboorte tot de leeftijd van vier jaar gevolgd voor wat betreft hun lichamelijke en geestelijke ontwikkeling. Momenteel zijn 100 zwangeren uit negen gebieden, en 29 specialisten betrokken bij het project. Tevens zijn vijf PhD-kandidaten betrokken met uiteenlopende onderzoeksonderwerpen, zoals 'de associatie tussen sociale steun tijdens de zwangerschap en zwangerschap outcomes'. [10] [13] 2016: In het kader van kennisversterking worden trainingen gegeven. [11] Community health workers zijn getraind in Nickerie, waarvan de effectiviteit zal worden onderzocht. [13]

BINI-prioriteitstrategie: Terugdringen van niet-overdraagbare aandoeningen en ongelukken/suicide (overlap met Mental Health Plan)

BINI-prioriteit: BINI-prioriteit: Stimuleren van beweging en gezonde voeding. o.a. viastedelijke planning en ruimtelijke ordening. (ii) maatschappelijke discussie op starten over verlagen van de premiegrondslag op basis van aantoonbaar verlaagde gezondheidsrisico's als gevolg van een gezondere leefwijze.

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Geen voornemen bekendgemaakt	2015: Voorbereiding opzet bewustwordingscampagne Gezonde Leefstijl. Het is onduidelijk in welke hoedanigheid de campagne heeft plaatsgevonden. Er is in maart 2015 een activiteit geweest in Nickerie van ministerie van Handel en Industrie (HI) en ministerie van VG. [7] [18]
Geen voornemen bekendgemaakt	2015: De Ilonka Elmont Foundation heeft 26 gecertificeerde sportleiders afgeleverd voor Para en Wanica binnen het Ready & Able Train-de-Trainer programma. Cursisten hebben een sportdag voor kinderen met een beperking georganiseerd. [10]
Binnen het project Bestrijding van Chronische Niet-Overdraagbare Aandoeningen (voortgekomen uit Non Communicable Diseases (NCD) Plan 2012-2016): nationale anti-tabak campagne; operationalisering van One Stop Shops in Paramaribo, Nickerie en Brokopondo; productie van een laagdrempelige beweegcampagne om bewegen te promoten en de uitvoering van campagnes ter bevordering van een gezonde leefstijl. Na installatie van de Presidentiële Intersectorale Commissie Aanpak van Chronische Ziekten zullen de meeste activiteiten intersectoraal worden uitgevoerd. [7]	2015 en 2016: Binnen de maatregel Bestrijding van Chronische Niet-Overdraagbare Aandoeningen is een landelijke gezondheidspromotietour gehouden, de Health Districten Prevention Tour. Als onderdeel daarvan is op 12 september 2015 de Caribbean Wellness Day georganiseerd (met focus op senioren burgers) en van 10-18 september 2016 de Caribbean Wellness Week (focus op kinderen), door o.a. ministerie van VG, PAHO en CARPHA. [7] [18] [13] In november 2015 is de Seki Siksi campagne ingezet, een laagdrempelig programma om lichaamsbeweging te promoten. Looptijd drie maanden. [13] [15]
Binnen het project Bestrijding van Chronische Niet-Overdraagbare Aandoeningen (voortgekomen uit Non Communicable Diseases (NCD) Plan 2012-2016): nationale anti-tabak campagne; operationalisering van One Stop Shops in Paramaribo, Nickerie en Brokopondo; productie van een laagdrempelige beweegcampagne om bewegen te promoten en de uitvoering van campagnes ter bevordering van een gezonde leefstijl. [7]	2016 (eerste half jaar): Ontwikkeling van het ziekte registratie instrument en de ziekte gerelateerde en strategische werkplannen & training in het gebruik van het instrument. [7] [18]
Geen voornemen bekendgemaakt	2016 (eerste half jaar): Ontwikkeling werkplan inhoudende zoutreductie-activiteiten en plan ter verbetering van de oncologische zorg. [7] [18]
Geen voornemen bekendgemaakt	2016 (eerste half jaar): Aanpassing naar internationale richtlijn van protocollen voor Diabetes Mellitus en

	Cardiovasculaire ziekten. [7] [18]
Geen voornemen bekendgemaakt	2016: De HiAP werkgroep gezondheidszorg heeft beleidsvoorstellen geformuleerd voor gestructureerde bewegingsactiviteiten in alle woongebieden van Suriname. [15]
Binnen het Nationaal Actieplan voor de preventie van chronische niet--overdraagbare aandoeningen (NCD's) wordt speciale aandacht besteed aan jongeren, door voorlichting op scholen, via de media en in jeugdprogramma's te geven. [2] [4]	Geen informatie ontvangen
BINI-prioriteit: Verbeteren van de kwaliteit en toegankelijkheid van geestelijke zorg	
Aanpak van geestelijke gezondheidszorg volgens het in 2015 opgestelde National Mental Health Plan (a.k.a. project Verbeteren Geestelijke Gezondheidszorg). [18]	Juni 2015: Instelling van 'het wetenschappelijk comité voor de preventie van suïcide in Suriname' door ministerie van VG voor een jaar. [10] Augustus 2015: PCS biedt in Nickerie 'e-Mental Health' aan. [11] Augustus 2015 – februari 2016: Grootschalig onderzoek door PCS (i.s.m. ARKIN Amsterdam) naar alcoholmisbruik, depressie- en angststoornissen in Nickerie. Vervolg in Paramaribo start in juli 2016. [10] [11] 2016: Opstelling van het Nationaal Plan voor Suïcide Preventie. [18] Februari 2016: Nationale promotie 'e-Mental Health' [10] [11] Juli 2016: Ministerie van VG neemt geestelijke gezondheidszorg op in eerstelijnszorg. Samenwerking tussen het PCS, RGD en MZ in gang gezet. Decentralisatie van de geestelijke zorg naar de RGD-poliklinieken ingezet, ter optimalisering van de zorg. Er is echter sprake van een gebrek aan middelen. [10] [15]
	2016: PCS bouwt eigen unit in Nickerie (in 2017 in gebruik genomen). [15]

BINI-prioriteitstrategie: Hervormingsmaatregelen om de efficiëntie, toegankelijkheid en kwaliteit van de gezondheidszorg te verbeteren

BINI-prioriteit: Toezicht op het vestigingsbeleid voor huisartsen verbeteren

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Jaarplan 2016: Via project Operationalisering van het Huisarts Instituut Suriname (HiSuri) wordt de huisartsenspecialisatie tot stand gebracht. Op basis van een overeenkomst tussen het ministerie van VG en de stichting Huisarts Instituut Suriname zal voor de duur van twee jaar de huisartsopleiding worden uitgevoerd. Pilotgroep vangt aan in oktober 2015. Verwachte resultaten 2015: afronding conceptwetgeving huisartsopleiding, recruitering kandidaten opleiding, identificatie stageplaatsen (en overeenkomsten aangaan). Verwachte realisaties 2016 o.a.: introductie vak huisarts-geneeskunde binnen de medische faculteit, aanvang 2e groep huisartsopleiders en instelling Huisarts Registratie Orgaan [7]	December 2016: HiSuri heeft zijn eerste vier huisartsen afgeleverd. In december 2016 is een tweede lichting gestart met de opleiding. [10]

BINI-prioriteit: Versterken van mechanismen voor kwaliteitsborging

Onder het project 'Interventies bij rampspoed en gezondheidsdreiging': 24uurs huisartsenposten door de RGD ingericht en operationeel gehouden, kadertrainingen aan personeel werkzaam in spoedeisende instellingen, vaccins en bespuitingsmiddelen in voorraad gehouden, lokale wetgeving aangepast aan internationale regels en rampenplannen ontwikkeld.	Geen informatie ontvangen.
Onder het project 'Interventies bij rampspoed en gezondheidsdreiging': Voor de RGD en het BOG worden extra middelen opgebracht ter verhoging van de subsidie. [7]	
Geen voornemen bekendgemaakt	Suriname heeft een nationaal Public Health alarm systeem, namelijk de "Hotline". Deze heeft een verkort nummer en is 24/7 te bereiken. Functionarissen van het BOG beantwoorden de telefoon en zullen doorbellen/doorverwijzen conform nationale en internationale protocollen. [13]

Geen voornemen bekendgemaakt

Oktober 2015: Participatie van Suriname in de "disaster Risk System and health policies in Disaster Risk

	Management and Health in South American Countries. Programma van de PAHO en WHO. [13]
Totale evaluatie van de gezondheidszorg is nodig. Het ministerie van VG zal met DNA werken aan herstructurering van de sector. [10]	2016: In het kader van HiAP – zie hieronder – zijn specifiek twee beleidsvoorstellen geformuleerd, te weten “7.1 Investeren in de volksgezondheid” en “7.2 Hervorming van de gezondheidszorg voor betere effectiviteit en health equity”. [15]
Geen voornemen bekendgemaakt	September 2016: De overheid neemt de SRD 10 miljoen schuld bij de Surinaamse Postspaarbank (SPSB) van het AZP en 's Lands Hospitaal over. [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	Februari 2016: Financiële injectie van SRD 10 miljoen van de overheid aan de overheidsziekenhuizen om aan hun betalingsverplichtingen te voldoen. [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Financiële injectie van SRD 25 miljoen van de overheid aan AZP. [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	September 2016: Wet Basiszorgverzekering wordt sinds 2015 geevalueerd. Gesprekken tussen ministerie van VG, Survam en Nationale Ziekenhuisraad. De knelpunten t.a.v. medicijnvoorziening zijn opgelost na afspraken met de Vereniging van Apothekers, Bedrijf Geneesmiddelen Voorziening Suriname en Survam. Tussentijdse overlegmomenten met DNA over aanpassingen en in kaart brengen geldstroming in de zorg. (6 juni 2017: Regering wil Wet Nationale Basiszorgverzekering wijzigen) [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	Juni 2016: Allen waarvoor de overheid de verzekeringspremie betaald, worden overgeheveld van Self Reliance naar SZF. [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	September 2016: Ministerie van Financiën heeft gesprekken met banken om mogelijkheden schuldensanering ziekenhuizen te bespreken. [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	September 2016: Om de beschikbaarheid van medicijnen, medische verbruiksartikelen en medisch apparatuur te garanderen, wordt met de IsDB gewerkt aan voordelige inkoopfaciliteiten voor overheidsziekenhuizen. Voor zover bekend is er in 2016 geen project hier uit voort gekomen. [10]
Minister van VG vindt dat bypass operaties, long- en andere thorax-operaties, chemotherapie en radio therapie in Suriname uitgevoerd moeten blijven worden. [10]	September 2016: Er wordt gewerkt aan een ander vergoedingssysteem aan zorgverleners en een nieuw financieringsfonds voor klinische topzorg. [10]
BINI-prioriteit: Openbaarheid van bestuur (de deelname van het maatschappelijk middenveld bij de ontwikkeling, uitvoering en monitoring van multisectorieel beleid, incentives, plannen, protocollen en programma's, vanuit een perspectief van gendergelijkheid en gericht op verbetering van levensstijl, gedrag en gezondheid is nog niet gerealiseerd)	
Health in all Policies – HiAP – wordt nationaal ingevoerd in Suriname. [3] [4] [18]	2016: Een intersectoraal beleidspakket van twaalf beleidsvoorstellen is door een groep van ong 100 stakeholders van overheid, maatschappelijk middenveld en private sector ontwikkeld. In april 2016 zijn hieruit zes voorstellen gekozen om verdere uitwerking en uitvoer. [15]
Health in all Policies – HiAP – wordt nationaal ingevoerd in Suriname. [3] [4] [18]	2016: HiAP opgenomen in concept begroting ministerie van VG 2017. [15]
Informatiesysteem voor gezondheidsdata [10]	2016: Eerste fase - offertes worden gevraagd van leveranciers voor het huisartsen automatiseringssysteem. [10]

	Upgraden dataverzameling binnen het gezondheidssysteem onder de HiAP Monitoringsstrategie om zo de ziektelast (ziekten) te linken aan sociaal-maatschappelijke factoren zoals ethniciteit, sociaal-economische status en sociale determinanten van de gezondheid. [15]	Geen informatie ontvangen
--	---	---------------------------

Regeringsvoornemens niet verbonden aan BINI-Prioriteiten

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Bestrijding van enkele prioritaire infectieziekten die met overheids- en donormiddelen worden gefinancierd, zoals bij het project Global Fund ter bestrijding van HIV/AIDS, Tuberculose en Malaria. Ten aanzien van HIV/AIDS zullen de preventie activiteiten in 2016 worden gecontinueerd. [7]	Voor TBC is de implementatie van DOT (=Directly Observed Therapy) het belangrijkste component ter verbetering van de uitkomsten. Verbetering van de diagnostiek. Actieve opsporing en behandeling van malaria in de goudvelden. [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	April 2016: Een mazelen vaccinatiecampagne gehouden (25-29 april) voor kinderen tussen twaalf maanden en vijf jaar, die bij de poliklinieken van de RGD en de MZ gevaccineerd konden worden met het BMR-vaccin. [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	Augustus 2016: Schenking door NV Grassalco van vijf nieuwe beademings-apparaten geschonken aan het AZP. [10]
M.b.t. Zika-virus in 2016: DNA dringt aan op intensieve campagne en bestrijding van de Aedes Aegypti muskiet. Minister VG heeft aanpak opgevoerd en geeft aan dat een blauwdruk aanwezig is hoe te handelen bij uitbraak van dit soort ziekten. [10]	2015-2016: Wegens gebrek aan financiën en mankracht is wat afgeweken van de blauwdruk, maar bespuitingen zijn wel volgens de blauwdruk gedaan. BOG heeft risicogebieden geïdentificeerd en zijn er via de Milieu Inspectie preventief bestrijdingsactiviteiten rondom scholen, crèches, bejaardentehuizen etc. uitgevoerd. Hiernaast werd bij elke melding, het aangegeven adres opgezocht en de omgeving binnen een straal van 100 meter geïnspecteerd en werden binnen die straal lokale bespuitingen uitgevoerd. [10] 2016: BOG doet op verschillende plekken in het land metingen en muskietenvangsten met ovitraps om een beeld te krijgen van de groei of afname van de Aedes muskietenpopulatie. [10]

	M.b.t. Zika-virus in 2016: DNA dringt aan op intensieve campagne en bestrijding van de Aedes Aegypti muskiet. Minister VG heeft aanpak opgevoerd en geeft aan dat een blauwdruk aanwezig is hoe te handelen bij uitbraak van dit soort ziekten. [10]	Er zijn diverse trainingen & bewustwordingsactiviteiten uitgevoerd: 2016: De afdelingen Milieu-Inspectie, Epidemiologie en Entomologie hebben 393 bestuursambtenaren in zeven districten getraind (zowel theoretisch als praktisch). [13] 2016: Bestuursambtenaren en Milieu Inspectie hebben gezamenlijk erf inspecties uitgevoerd, waarbij ook voorlichting is gegeven. In Nickerie, Para en Koewarasan hebben de commissariaten het ophalen van grofvuil gekoppeld aan veldwerk na de training. [13] Mei 2016: Trainingen tijdens de Caribbean Mosquito Awareness Week. Iedere participant kreeg voorlichtingsmateriaal en een kopie van het anti-muskieten beleid voor hun doelgroep mee. De doelgroepen waren de overheid, zorginstellingen (ziekenhuizen, bejaardentehuizen, kindertehuizen) en de horecasector. Betrokken organisaties: PAHO, WHO, Caricom en CARPHA. [13]
	M.b.t. Zika-virus in 2016: DNA dringt aan op intensieve campagne en bestrijding van de Aedes Aegypti muskiet. Minister VG heeft aanpak opgevoerd en geeft aan dat een blauwdruk aanwezig is hoe te handelen bij uitbraak van dit soort ziekten. [10]	2016: BOG heeft een Insectarium, oftewel een insecten-kweekruimte, opgezet waarin het veilig Aedes muskieten kan kweken. Met het nieuwe Insectarium is het BOG nu in staat zelf veilig de muskieten uit het veld te kweken en nieuwe generaties aan te maken die in Suriname getest kunnen worden op insecticide-resistentie. Zes personeelsleden van het BOG zijn getraind in het opzetten en onderhouden van de muskietenkweek in het Insectarium. Voor de training werd ondersteuning verkregen van het Institute Pasteur in Cayenne. Het Insectarium is gerealiseerd met steun van PAHO en van het cooperatie-project tussen het MinVG en het Franse ontwikkelingsfonds l'Agence Française de Développement (AFD). [13] [8]
	M.b.t. Zika-virus in 2016: Minister Pengel zegt dat aan gezinsplanning moet worden gedaan. Aan vrouwen wordt afgeraden zwanger te raken. Zij die in verwachting waren, moesten zich extra laten controleren door de vrouwenarts. [10]	2016: Gezinsplanning wordt vanuit BOG aangeraden met als doel het voorkomen van zwangerschap tijdens de Zika-epidemie. Aan zwangeren worden tools aangeraden ter bescherming van de zwangere vrouw en het ongeboren kind, o.a. gebruik van insectenwerende middelen, klamboes, het dragen van lange broeken en lange mouwen, enz. [10] [13]
Kwaliteitsversterking gezondheidszorg algemeen		
	Nascholingsactiviteiten artsen en specialisten zullen in 2016 aanvangen. Medisch gerelateerde opleidingen zullen kwalitatief verbeterd en uitgebreid worden. [2]	Juni-december 2015: Acht na- en bijscholingsactiviteiten, waarvan zeven georganiseerd door SPAOGS (al dan niet in samenwerking met een partner). [13] [15]
	Geen voornemen bekendgeaakt	2016: Achttien na- en bijscholingsactiviteiten, waarvan dertien georganiseerd door SPAOGS (al dan niet in samenwerking met een partner). [15]
	Jaarplan 2016: Verpleegkundig kader in onder meer de verpleeghuizen en thuiszorginstellingen versterken bewerkstelligen accreditatie. Tevens Ontwikkelen en uitvoeren Strategisch Verpleegkundig plan. COVAB heeft coördinerende rol. [7]	April 2015-april 2016: Succesvolle traject van certificering (ISO 9001:2008) m.b.t. fysieke en niet-fysieke aspecten van de bedrijfsvoering van het EFS College COVAB: - November 2015: Pre-audit van het geïmplementeerde Kwaliteitsmanagement Systeem (KMS) in het kader van certificering. - Trainingen zijn verzorgd aan medewerkers ter implementatie van het kwaliteitsbeleid en kwaliteitsdenken. - Bedrijfsprocessen in kaart gebracht en beschreven. - Beleid is geschreven, waar die ontbrak of, waar nodig, aangepast. [11]
	Jaarplan 2016: Verpleegkundig kader in onder meer	April 2015-april 2016: In het kader van traject van certificering van het EFS College COVAB: diverse ruimten zijn

	de verpleeghuizen en thuiszorginstellingen versterken bewerkstelligen accreditatie. Tevens Ontwikkelen en uitvoeren Strategisch Verpleegkundig plan. COVAB heeft coördinerende rol. [7]	gerenoveerd. [11]
	Jaarplan 2016: Verpleegkundig kader in onder meer de verpleeghuizen en thuiszorginstellingen versterken middels bieden van nieuwe trainingen en opleidingen capaciteitsversterking en ontwikkelen. Na goedkeuring concept vernieuwd verpleegkundig curriculum zal proefdraai per maart 2016 plaatsvinden en de nascholings-activiteiten voor gezondheidswerkers zullen verder worden ondersteund. [7]	Januari 2016: E-learning voor verpleegkundigen binnen het EFS College COVAB. De volgende stap is om E-learning toegankelijk te maken voor alle medewerkers binnen het EFS College. [11] Januari 2016: 24 studenten starten met de HBO – Health Management. Op weg naar accreditatie van de HBO – Health Management wordt gewerkt aan de inhoudelijke en de organisatorische verbetering van de opleiding. [11] Maart 2016: Start vernieuwde basisopleidingen Verpleegkunde (VP) en Ziekenverzorging (ZV). In totaal zijn in Paramaribo 75 studenten Verpleegkunde en 50 studenten Ziekenverzorging gestart met de opleiding en in Nickerie 50 studenten Verpleegkunde en 50 studenten Ziekenverzorging. Met de introductie van deze vernieuwde (basis)opleidingen bouwt het EFS College COVAB het traditioneel onderwijs af. [11] Maart 2016: Het EFS College Covab heeft in samenwerking met de nationale onderwijscommissie (bestaande uit de directeur van het EFS College Covab, de onderwijsmanagers, de verpleegkundig directeuren van de diverse ziekenhuizen, de Inspectie Verplegende en Verzorgende beroepen en een onderwijsdeskundige) een consultant ingehuurd voor het ontwikkelen van het curriculum van nieuwe HBO-opleidingen. [11] Mei 2016: COVAB ontwikkelt in samenwerking met instructeurs van het Selkirk College's Nursing Program (Canada) een programma voor Geriatrische Verpleegkunde. Dit programma heeft een looptijd van achttien maanden en zal bestaan uit zes modules van tien weken. [11]
	Geen voornemen bekendgemaakt	Juli 2016: Ondertekening samenwerkingsovereenkomst tussen de Nationale Ontwikkelingsbank (NOB) en het EFS College COVAB. De samenwerking biedt de mogelijkheid aan studenten op alle niveaus, om in aanmerking te komen voor een studiefinanciering van de NOB. Voorheen was dit alleen mogelijk voor de HBO-studenten. [11]
	Geen voornemen bekendgemaakt	Augustus 2016: Twintig managers uit zorginstellingen hebben het FHR-Erasmus Diploma Programma Zorgmanagement ontvangen, een eenjarige opleiding van het FHR Lim A Po Instituut in samenwerking met het Erasmus Centrum voor Zorgbestuur. [11]
	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Derde cohort opleiding Master of Science in Public Health (MSPH), gefinancierd door de overheid vanuit IsDB fondsen, heeft elf afgestudeerden opgeleverd. [10]

	Jaarplan 2016: project Aanvulling tekort medische specialisten en overig medisch kader: buitenlands medisch kader uit met name Cuba en de Filippijnen aantrekken en jaarlijkse uitzendkosten voor buitenlandse stage van medisch specialisten-in-opleiding dekken. Gereserveerde overheidsmiddelen worden gestort in een revolverend studiefonds bij de NOB. [7]	2016: Numerus fixus Medische faculteit verruimd van 30 naar 40 i.s.m. Min Onderwijs. Specialistische opleiding gegarandeerd middels het revolverend fonds (NOB). [13] Zie boven voor nascholingsactiviteiten van SPAOGS en aflevering derde cohort MSPH-studenten.
	Integraal Beleidsplan Kinder- en Jeugdbeleid 2012-2016 : ECD dimensie [1] [14]	December 2016: Formeel instellen van het Nationaal Technisch Netwerk Early Childhood Development gecoördineerd door het ministerie van VG. Initiatief geïnitieerd door de Foundation for Human Development in het kader van het project Bun Funderi. In het netwerk hebben zitting (op directeursniveau de ministeries VG, Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (OWC) en Sport en Jeugdzaken (S&J); op niveau van technische medewerkers nemen deel BOG (drie personen), ministerie OWC Ontwikkelingsdienst en Cultuur (drie), SoZaVo Bureau Kinderrechten en Bureau Opvang Instellingen (drie), S&J (twee), Binnenlandse Zaken CBB (twee), Justitie en Politie BVK beleid en BUFAZ (twee). [1] [14]

3.5 Kinderrechten

Kinderen hebben op grond van hun kind-zijn bijzondere bescherming nodig. Volgens het Kinderrechtenverdrag wordt een ieder in de leeftijd 0 - 18 jaar als kind beschouwd. In Suriname betreft de groep 'kinderen' volgens de huidige wet echter iedereen in de leeftijd van 0 - 21 jaar.

Het Burgerinitiatief heeft in 2015 de volgende prioriteiten geïdentificeerd om kinderrechten te bevorderen:

1. Harmonisatie van nationale wetgeving aan het Kinderrechtenverdrag
2. Bewustzijn en voorlichting
3. Instelling van een Kinderombudsman en strengere controle op de naleving van kinderrechten

In het kader van **harmonisatie van de nationale wetgeving aan het Kinderrechtenverdrag** zijn er weinig activiteiten uitgevoerd. Nadat de overheidsdelegatie onder leiding van de minister van Sociale Zaken en Volkshuisvesting (SoZaVo) rapportage heeft gedaan aan de International Child Rights Committee te Genève in 2016, zijn de beschouwingen van de Committee in november 2016 besproken op een high level meeting te Berg en Dal. De uitkomsten van deze meeting zijn niet bekend. Het ILO-verdrag Minimumleeftijd inzake Arbeid is door de Nationale Assemblée goedgekeurd en geratificeerd, maar er is geen andere wet aangeboden of goedgekeurd. Momenteel is er wel een conceptwet in voorbereiding bij het ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (OWC) die te maken heeft met uitbreiding van de leerplicht.

Onder de prioriteit **bewustzijn en voorlichting** zijn er verschillende activiteiten van allerlei aard en met verschillende thema's uitgevoerd door overheid en niet-overheid: voorlichtingssessies op scholen door het Bureau Justitiële Kinderbescherming; een wandelloop tegen mishandeling en seksueel misbruik van kinderen; het ontwikkelen van Early Childhood Development (ECD) apps; het opzetten van een ECD website; het ontwikkelen van Basic Life Skills lesmaterialen; een conferentie over kinderen in de mijnbouw; een training in kinderrechten voor SoZaVo-personeel.

Er leken aanvankelijk grote stappen voorwaarts te worden gemaakt met de prioriteit van de **instelling van een Kinderombudsman en strengere controle op de naleving van kinderrechten** toen een aangepaste conceptwet over de Kinderombudsman werd doorgeleid naar de Raad van Ministers. Het ministerie van Justitie en Politie gaf niet lang daarna tijdens de lancering van het Nationaal Mensenrechteninstituut echter te kennen dat de Kinderombudsman is aangehouden en in dit nationale instituut zal worden ingevoegd. De status hiervan is vooralsnog onbekend. De Wet Opvanginstellingen, die in 2014 was goedgekeurd, werd in 2015 pas gepubliceerd. Hieraan gekoppeld moeten nog kwaliteitsstandaarden worden goedgekeurd.

Algemene opmerkingen

Wat opvalt is dat bijna éénvijfde van de activiteiten die zijn opgebracht, opgestart of uitgevoerd, niet direct te maken hebben met de door BINI geïdentificeerde prioriteiten, zoals: voorbereidingen voor een MICS-onderzoek; naschoolse opvang en evaluatie daarvan; invoering van een voorschools project met driejarigen; uitvoering van een pilot-project in Koewarasan met gezinsbegeleiding en het bouwen van een multilevel en multistakeholder netwerk voor ECD; verdere ondersteuning voor het Jeugdinstituut; een scholierenmoederproject; projecten voor vroege schoolverlaters; begeleiding voor jeugdige plegers van geweld; en een project om de zorg voor het kind met speciale behoeften te verbeteren.

Door gebrek aan informatie is de status van veel van bovenstaande activiteiten onbekend. BINI zou misschien moeten nagaan of de prioriteit van 'strengere controle op de naleving van kinderrechten' breder geïnterpreteerd moet worden als 'naleving van kinderrechten' in plaats van 'controle' daarop. De meeste van de door de overheid aangegeven activiteiten zouden dan wel daaronder gecategoriseerd kunnen worden.

Wat verder opvalt is dat er geen duidelijke lijn is in de activiteiten die door de verschillende ministeries en instanties worden uitgevoerd. Het is onduidelijk of het 'Integraal Beleidsplan voor Kinderen en Adolescenten' geformuleerd door de betreffende Presidentiële Werkgroep, nog bekend is bij de ministeries en of het actieplan wordt gebruikt. Zo ja, dan zou er een betere onderlinge afstemming en uitvoering moeten zijn.

Kinderrechten monitoring – in getallen	
Aantal acties	45
Aantal voornemens	34
Acties te koppelen aan een concreet voornemen	78%
Grootste uitvoerder	De Staat (94% van de acties)
De meeste acties zijn gefinancierd door	De Staat (77%), gevolgd door buitenlandse donoren (13%)
Acties in samenwerking met partners	16%
De BINI-prioriteit(en) met de meeste acties	Bewustzijn & voorlichting (13 acties)
De voornemens die de meeste acties hadden	Acties ongeveer gelijk verdeeld over alle voornemens
Meeste acties gaan over	Awareness (9 acties), en Dienstverlening (8 acties)
Helemaal geen acties op het gebied van	Beleidsformulering & Infrastructuur

BINI-prioriteitstrategie: Harmonisatie nationale wetgeving aan Kinderrechten-verdrag

BINI-prioriteit: Harmonisatie nationale wetgeving aan Kinderrechten-verdrag

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Ontbrekende wetten invoeren of ontoereikende wetten optimaliseren m.b.t. mensenrechten [1]	Augustus 2016: DNA ratificeert stilzwijgend toetreding tot het ILO Verdrag Minimumleeftijd inzake Arbeid (No. 138). [9]
Ontbrekende wetten invoeren of ontoereikende wetten optimaliseren m.b.t. mensenrechten [1]	2015: De aangepaste conceptwet voor het opzetten van een Kinderombudsbureau is doorgeleid naar RvM. [7] [18] December 2016: Bij de lancering van het Nationaal Mensenrechteninstituut (MNI) geeft de minister van Justitie en Politie (JusPol) aan dat Kinderombudsbureau is aangehouden en wordt ingevoegd in het NMI. Het ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (OWC) de conceptwet Onderwijs voorbereid. Omvat o.a. uitbreiding leeftijd leerplicht, inclusief onderwijs. De wet wordt besproken met verschillende stakeholders. Geen verdere details [15]
Aanbieding derde en vierde Landenrapport m.b.t. Kinderrechten [10]	September 2016: Beantwoording vragen door Overheidsdelegatie o.l.v. minister van Sociale Zaken en Volkshuisvesting (SoZaVo) aan de Internationale Committee Kinderrechten te Genève. In verband met de beantwoording zijn door de verschillende ministeries een aantal data geupdate. In oktober 2016 zijn de beschouwingen van het Committee ontvangen en besproken in november 2016 op een high level meeting te Berg en Dal. De uitkomsten hiervan zijn niet bekend. [15]

BINI-prioriteitstrategie: Bewustzijn en voorlichting

BINI-prioriteit: Bewustzijn en voorlichting

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Activiteiten voor bewustwording van de samenleving van waarde, noodzaak en reikwijdte van eerbiediging van mensenrechten [1]	November 2015: 'Bureau Externe Stage en Trainingen' organiseert een wandelloop tegen mishandeling en seksueel misbruik, i.v.m. Kinderrechtendag. [10]
Activiteiten voor bewustwording van de samenleving van waarde, noodzaak en reikwijdte van eerbiediging van mensenrechten [1]	Doorgaand: Bureau Justitiele Kinderbescherming van ministerie van JusPol houdt op aanvraag voorlichtingsessies op scholen, in sociale instellingen zoals internaten en op beurzen. [13]
Informatieverspreiding over Early Childhood Development (ECD) aan de gemeenschap [7]	2015: O.l.v. het Bureau van de First Lady wordt in het kader van het Bun Funderi project gestart met het verdelen van de Bun Funderi kit. Totaal zijn er 4800 kits verstrekt via de RGD-poliklinieken en de MZB, in het kader om het belang van de eerste duizend dagen van een mensenleven (zwangerschap en de eerste twee levensjaren) te promoten. Dit initiatief had ook tot doel om de geboorteregistratie te verhogen. [15]
Geen voornemen bekendgemaakt	2015: ECD-unit Suriname onderhoudt een ECD-website en publiceert een ECD-magazine. [7] Het is onduidelijk in hoeverre deze unit nog operationeel is. [15]

Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Foundation for Human Development ontwikkelt een 'Bun Funderi app' en een ECD-website (gelanceerd januari 2017). [15]
In 2016: Middels het project 'Basic Life Skills' kinderen vaardigheden laten ontwikkelen om de uitdagingen van het leven aan te kunnen. [7] [18] (zie ook thema Onderwijs)	2015 – 2016: Basic Life Skills lessen zijn ontwikkeld die zijn gerelateerd tot de Rechten van het Kind, zoals: de mening van het kind, bescherming tegen misbruik en verwaarlozing, recht op onderwijs, spel en ontspanning, opgroeien bij familie, gender issues, e.a. Bepaalde onderdelen hiervan zijn uitgevoerd door de mediatheek-medewerkers. De verdere implementatie is onduidelijk. Schooljaar 2015/2016 zijn er motivatiesessies gegeven op een aantal scholen om de leerlingen vaardigheden aan te leren. Ook de Zorgcoördinatoren (ZOCO) op de basisscholen hebben vaardigheden aangeleerd. Alle aandachtspunten die geconstateerd zijn bij het pilot project "BLS in het mediatheek uur" worden meegenomen in de voorbereiding om BLS programma's in het schoolcurriculum op te nemen. [13] (zie ook thema Onderwijs)
Geen voornemen bekendgemaakt	September 2016: Het ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH), UNICEF en het ministerie van JusPol organiseren op dinsdag 27 september een conferentie over kinderrechten en het bedrijfsleven met focus op de mijnbouwsector. Verdere informatie over follow-up ontbreekt. [10]
In 2016: Bewustwordingscampagnes ministerie van JusPol i.h.k.v. het project 'Seksueel Misbruik van Kinderen'	Geen informatie ontvangen
In de curricula van het formeel onderwijs meer aandacht besteden aan o.a. mensenrechten en kinderrechten	Geen informatie ontvangen
Geen voornemen bekendgemaakt	September 2016: Minister Dogojo van ministerie van SoZaVo wijst in een brief alle mediabedrijven en belanghebbenden op het recht van kinderen op privacy. [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Foundation for Human Development traint 30 hulpverleners van ministerie van SoZaVo in Kinderrechten. [15]

BINI-prioriteitstrategie: Instelling Kinderombudsman en strengere controle op de naleving van kinderrechten

BINI-prioriteit: Instelling Kinderombudsman en strengere controle op de naleving van kinderrechten

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Ontbrekende wetten invoeren of ontoereikende wetten optimaliseren m.b.t. mensenrechten [1]	December 2016: Bij de lancering van het Nationaal Mensenrechteninstituut geeft de minister van JusPol aan dat Kinderombudsbureau is aangehouden en wordt ingevoegd in het NMI. [15]
Vorbereiding Raamwet voor Kinderopvang & Wetgeving voor de bescherming van kinderen die buiten het gezin worden opgevangen [1]	In 2014 is de wet opvanginstellingen (waaronder kinderopvang) gepubliceerd. Volgens de wet moeten nog kwaliteitsstandaarden worden bepaald (via Staatsbesluit). [9] Dit Staatsbesluit m.b.t. de ECD-standaarden is in januari 2017 goedgekeurd. Het Staatsbesluit m.b.t. de ECD-raden (belast met het toezicht op de instellingen) is nog niet goedgekeurd. [15]
2015: Opzetten van een landelijk digitaal kaart- en	Geen activiteiten

informatiesysteem waarin alle opvanginstellingen worden geplaatst [9]

Regeringsvoornemens niet verbonden aan BINI-Prioriteiten

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
2015: Uitvoeren van het Multiple Indicators Cluster Survey onderzoek, MICS-5 [9]	Geen activiteiten
2016: Uitvoeren van het Vijfde Multiple Indicator Cluster Survey Onderzoek (MICS-5), in samenwerking met het Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS) [9]	November 2016: Ministerie van SoZaVo en UNICEF tekenen een intentieverklaring voor uitvoering van MICS 6. [10] Er is een team samengesteld o.l.v. ministerie van SoZaVo waarin vertegenwoordigers van verschillende ministeries zitting hebben. [15]
2015: Inzichtelijk maken van de begrotingsbestedingen voor kinderen binnen het ministerie van SoZaVo, "Child Friendly Budget Analyse" [9]	Geen activiteiten
Jeugdcriminaliteit aanpakken middels het programma burgerveiligheid (citizen security), door het initiëren van burgerparticipatie [2] [4]	Geen informatie ontvangen
Geen voornemen bekendgemaakt	Januari 2016: De werkgroep Evaluatie Naschoolse Opvang en Begeleiding biedt een evaluatierapport aan de minister van OWC aan. In het verslag wordt aanbevolen om het project in een andere constructie voort te zetten en vorm te geven. [10]
Geen voornemen bekendgemaakt	November 2016: Het project "Gezonde Schoolvoeding" gaat van start, waarbij meer dan 100 scholen zullen worden voorzien van gezonde voeding. De looptijd is onbekend. [10]
2016: Voor het Speciaal Onderwijs zal een studie moeten uitwijzen hoe vervolgstudies voor kinderen met een beperking mogelijk zijn. [2] [4]	Onderzoek gestart door het Bureau Speciaal Onderwijs.
2016: De Ontwikkelingsdienst start een project om de zorg voor het kind met speciale behoeften te verbeteren [15]	November 2016: Al de afdelingen die belast zijn met het bieden van zorg aan leerlingen binnen het regulier en het speciaal onderwijs worden door een externe consultant doorgelicht. Het streven is om in 2017 te komen tot een afdeling zorg binnen het ministerie van OWC gekenmerkt door een integrale aanpak van de problematiek. [15] (zie ook thema Onderwijs)
Geen voornemen bekendgemaakt	Augustus 2015: Het Ministerie van Onderwijs heeft 52 hoofdkleuterleidsters uit de verschillende districten getraind in de screening voor de driejarigen Dat jaar zijn er 1000 driejarigen gescreend. Voornamelijk in Paramaribo en Nickerie konden kinderen toegelaten worden. In 2016 is de maatregel deels teruggedraaid omdat er niet voldoende plaatsen op school waren voor vierjarigen [15]
Opzet van een Bureau Vroegschoolse Educatie (BVE), waarin ECD wordt geïncorporeerd [9]	2015 – 2016: Er zijn voorbereidingen getroffen voor het oprichten van het Bureau Vroegschoolse Educatie, dat in 2017 zal worden geformaliseerd. [13]

2016: Onderzoek naar ECD-onderwijs, met de bedoeling om deze spoedig te integreren in het basisonderwijs [2][4]	Geen informatie over voortgang (het grootste obstakel is dat de leerlijnen van groep 1 t/m 4 niet op elkaar aansluiten). [15]
Geen voornemen bekendgemaakt	Er zijn voorbereidingen getroffen voor het oprichten van het Bureau Voorschoolse Educatie, dat in 2017 zal worden geformaliseerd. (Update: de proclamatie was in mei 2017) [15]
Geen voornemen bekendgemaakt	2015-2016: De Foundation for Human Development voert een pilot-project uit in Koewarasan om de integrale aanpak van ECD uit te voeren. Een multisectorieel en multi-level netwerk wordt opgebouwd voor: 1. begeleiding van kwetsbare kinderen en gezinnen lokaal via de poli en d.m.v. huisbezoeken 2. technische begeleiding door een team op nationaal niveau onder coördinatie van het ministerie van Volksgezondheid 3. beleidsbepaling door samenwerking van relevante ministers en directeuren onder coördinatie van de First Lady 4. de nationale structuur voor ECD is een 'best practice' [15]
Ouderschapsverlof invoeren, gekoppeld aan een verzekering [1]	Voorstel ligt bij de DNA, is nog niet behandeld. [15]
Jongeren betrekken bij nationale vraagstukken, vooral inzake gendergelijkheid, burgerparticipatie, decentralisatie, non-discriminatie en gelijkwaardigheid, wereldvrede en democratie [2]	2015 – 2016: Instandhouding en verdere uitbouw van het Nationaal Jeugdinstituut: vergaderingen, trainingen, districtsbezoeken, mini-jeugdcongressen, nationaal jeugdcongres en tv-programma. Juli 2016: Nationaal Jeugdcongres is gehouden. Geen detailinformatie over trainingen en districtsbezoeken ontvangen. Op uitnodigingen van de Presidentiele werkgroep Kinder- en Jeugdbeleid is niet ingegaan door het NJP. [6] [7]
Instandhouding en verdere uitbouw Nationaal Jeugdinstituut: vergaderen, seminars, contacten tussen de leden; het informeren van de samenleving omtrent het jeugdbeleid; kwaliteitsontwikkeling, netwerkversterking, uitvoering van projecten [6] [7]	
Instandhouding en verdere uitbouw Nationaal Jeugdinstituut: het opzetten van een gebouw voor het Nationaal Jeugdinstituut [6] [7]	Geen informatie
Onderwijsintegratie, gericht op kinderen en jongeren met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of met autisme, die gebruik (willen) maken van regulier of speciaal onderwijs: facilitering van test- en trainingsfaciliteiten bij het Revalidatiecentrum [1]	

Geen voornemen bekendgemaakt	Juli 2016: In de concept wet Primair Onderwijs, gepresenteerd aan de minister op 29 juli, is er uitgegaan van het principe Inclusief onderwijs. D.w.z. dat kinderen met een beperking ook het primair onderwijs zoveel moeten kunnen volgen. De afdelingen van het ministerie van OWC die belast zijn met zorg zijn geevalueerd en er wordt nu gewerkt aan verbetering van de zorg sector en betere afstemming m.b.t. de taken en procedures van de verschillende afdelingen.
In 2015 en 2016: Individuele en groeps counseling en begeleiding, studie- en huiswerkbegeleiding, vormingsweekenden, partnerbegeleiding (door PSM) [9]	Binnen het Scholierenmoederprogramma (PSM) vinden plaats: counseling en begeleiding van tienermoeders, uitreiking hand- en werkboek, themadagen, documentaire tienerzwangerschap, bewustwordingsactiviteiten over problematiek tienerzwangerschap. In beide jaren opgebracht, maar geen verdere informatie over uitvoering en resultaten. [7]
In 2015 en 2016: Vaktrainingen voor tienermoeders (door PSM) [9]	2016: Een kook- en cateringcursus is gehouden. Geen verdere informatie over wie de training heeft uitgevoerd, hoeveel personen hebben deelgenomen, enz. [9]
In 2015 en 2016: Sexual Education t.b.v VOJ school te Brokopondo/Nickerie (door PSM) [9]	Geen informatie
In 2015: Trainers in vaardigheden voor begeleiding en opvang scholieren moeders (door PSM) [9]	2015: Versterking van counselors. Geen verdere informatie over aantallen counselors die zijn getraind en of ze zijn ingezet in 2016 [9]
In 2015 en 2016: In Brokopondo en Sipaliwini: vooronderzoek decentralisatie t.b.v begeleidingsprogramma, pre-counseling training (door PSM) [9]	Het vooronderzoek is in beide jaren opgebracht, maar geen informatie over uitvoering ervan.
In 2015 en 2016: Vormingskampen voor risico-jeugd zonder thuisbegeleiding t.b.v vijf districten (door PSM) [9]	2016: Stg. Rumas organiseert vormingskampen in samenwerking met ministerie van Sport & Jeugdzaken (S&J).
In 2016: Vormingskampen voor risico-jeugd zonder thuis begeleiding t.b.v Latour en Winti Wai (door PSM) [9]	Uitvoering pilotproject Naschoolse opvang en begeleiding Winti Wai. Geen verdere informatie [18]
2015: Scholen, her-, om- en bijscholen van werkzoekenden, jonge schoolverlaters en werkenden vanaf 16 jaar en ouder, ten behoeve van de arbeidsmarkt [9]	Stichting Arbeidsmobilisatie en Ontwikkeling (SAO) heeft curriculum ontwikkeld en aangepast, en diverse trainingen verzorgd. De data worden niet naar leeftijd bijgehouden, waardoor niet bekend is hoeveel jongeren hebben deelgenomen. [7] [18] Maart 2016: PADF en SAO gaan een samenwerking aan, waardoor 129 jongeren trainingspakketten ter beschikking krijgen. [10]
Decentralisatie van dienstverlening kinderen voor kwetsbare kinderen	2016: Er heeft een high level meeting (President, ministers , directeuren, DNA en ombudswerkers en technische staf) plaatsgevonden m.b.t. het plannen van de integrale aanpak van bescherming van kwetsbare kinderen. Daarna is er op directeuren-niveau eenmaal een netwerk bijeenkomst geweest. [15]
Voor kwetsbare kinderen: uitbreiding en	Geen informatie

capaciteitsversterking van dienstverleners		
Voor kwetsbare kinderen: optimaliseren crisisopvang en begeleiding [1]		2015 – 2016: Instellingen voor sociale dienstverlening komen in aanmerking voor subsidie o.b.v. exploitatietekorten, subsidie o.b.v. tarieven per verblijfsdag en het assistentieprogramma. Het assistentieprogramma dient ter ondersteuning en begeleiding van de instellingen bij het voldoen aan de wettelijk vastgestelde standaarden voor opvang van de respectievelijke doelgroepen. [18] Op de high level meeting is door verschillende sprekers aangehaald dat crisis opvang van kwetsbare kinderen hoge prioriteit geniet. Opvang staat ook al sinds 2010 op de begrotingen van ministeries van SoZaVo en JusPol. Echter worden er geen stappen genomen tot implementatie. De aangetrokken consultant voor dit programma is nu niet meer beschikbaar. [15]
Crisisopvang en professionele begeleiding en rehabilitatiemogelijkheden voor minderjarige slachtoffers van geweld [1]		2015-2016: De afdeling Jeugdzaken van het KPS en het Bureau Familierechtelijke Zaken (BuFaZ) plaatsen, waar nodig, kinderen die slachtoffer zijn geworden van een vorm van geweld, uit huis. Sommige van deze instellingen ontvangen daarvoor een extra vergoeding van het ministerie. Geen verdere informatie over aantallen kinderen enz. [13]
Crisisopvang en professionele begeleiding en rehabilitatiemogelijkheden voor minderjarige slachtoffers van geweld [1]		2015 – 2016: Het ministerie van JusPol dekt de kosten van medische en psychologische begeleiding van cliënten die zich aanmelden bij het Bureau Slachtofferzorg en het BuFaZ. Geen verdere informatie over aantallen cliënten enz. [13]
Geen voornemen bekendgemaakt		Begeleiding van jeugdige daders is onderdeel van het regulier programma van de afdeling JKB. De afdeling heeft een team van maatschappelijke werkers, psychologen en anderen daarvoor. Geen verdere informatie over de uitvoering, aantallen jonge daders, enz.
Realisatie van een centraal meldpunt en coördinatie van de hulpverlening aan kinderen [1]		2016: Sinds de oprichting van de meldpunten kindermisbruik in 2016, wordt gewerkt aan een meer regulier overleg binnen het ministerie. Er zijn nu vaker vergaderingen tussen de afdeling Jeugdzaken van het KPS, BuFaZ, BVK, JKB, de TIP Unit, en het OM. Geen verdere informatie over aantal vergaderingen, enz. [13]
Preventie van geweld tegen kinderen middels gezinscoaching en ouderbegeleiding (opvoedingsondersteuning) [1]		2016: De afdeling JKB (JusPol) houdt thema-sessies met ouders van jeugdige daders. Geen verdere informatie over aantal sessies, welke thema's, enz. [13]
Geen voornemen bekendgemaakt		2016: I.h.k.v. preventie van geweld tegen / door kinderen is het ministerie van JusPol bezig een Unit Hangjongeren voor te bereiden. Geen verdere informatie [13]
In 2015-2016: Naschoolse opvang en begeleiding: het bieden van recreatiemogelijkheden, huiswerkbegeleiding, extra-activiteiten ter ondersteuning en begeleiding van kinderen na school en een warme maaltijd [7] [18]		2015: In totaal deden 200 scholen mee aan de NSO, die een wisselend pakket kende met o.a.: recreatiemogelijkheden, huiswerkbegeleiding, een warme maaltijd, maar soms ook geen activiteiten. Evaluatie van NSO heeft plaatsgevonden, maar het evaluatierapport is niet openbaar en niet ontvangen. [18]

3.6 Onderwijs

Het recht op goed onderwijs gaat hand in hand met duurzame ontwikkeling en het bouwen van menselijk kapitaal. BINI heeft in 2015 de volgende prioriteiten geïdentificeerd:

1. De aanneming van de Wet Basisonderwijs, aangevuld met aanverwante wetten en staatsbesluiten die nodig zijn door de bepalingen uit deze wet
2. Vergroten van de toegankelijkheid voor en beschikbaarheid van inclusief onderwijs
3. Vergroten van de beschikbaarheid van onderwijs, via ander andere non-school mapping en adequate subsidie aan bijzondere scholen
4. Vergroten van de aanvaardbaarheid van onderwijs, via plaatsingsbeleid, en intercultureel en meertalig onderwijs
5. Vergroten van de aanpasbaarheid van onderwijs, via ICT in het onderwijs

In de periode 2015/2016 is geen of nauwelijks beweging op het **gebied van onderwijswetgeving** voor wat de BINI-prioriteiten betreft. Zowel voor het primair als secundair onderwijs zijn de wetten nog in de conceptfase.

Voor de prioriteiten **vergroten van de toegankelijkheid voor** en **de beschikbaarheid van onderwijs** kan het volgende worden geconstateerd:

- De fysieke infrastructuur van onderwijsfaciliteiten is aangepakt - er is echter geen zicht op de werkelijke realisatie.
- De subsidie aan bijzondere scholen, waar vaak een grote achterstand in is, blijft een heet hangijzer. De afschaffing van de ouderbijdrage voor het basisonderwijs en VOJ, nog vóór 2015, werd teniet gedaan door de introductie van materiaalkosten voor beide schooltypen in het bijzonder onderwijs. Het subsidiebedrag voor de bijzondere scholen werd vervolgens verhoogd met de bijdrage voor materiaalkosten. Aan het einde van 2016 was meer dan de helft van de subsidies over het jaar 2016 nog niet ontvangen.
- Inclusiviteit is ook nu weer geen prioriteit gebleken. Er zijn welgeteld drie klassen voor Speciaal Onderwijs gestart in de monitoringperiode. Het is onbekend of er bij de bouw en renovatie van scholen ook rekening is gehouden met mensen met een beperking - dit was overigens ook geen concreet voornemen van de regering.
- Onderwijs in het binnenland geniet volgens de regering bijzondere aandacht. In de afgelopen periode heeft het Bureau Onderwijs Binnenland plaatsgemaakt voor het Onderwijs-coördinatiecentrum Binnenland. Het is onbekend of dat centrum een ander mandaat heeft en of er specifieke plannen zijn. Er zijn Onderwijscoördinatiecentra in vijf gebieden opgezet, waarvoor ook personeel is aangetrokken. Vanwege gebrek aan financiële middelen is het aantal teruggelopen en ten tijde van het opmaken van dit rapport moest er nog nieuw kader worden aangetrokken. De centra hebben wel wat begeleidingswerk gedaan, maar lijden onder het gebrek aan kader, vervoer en materiaal.

Voor wat het **vergroten van de aanpasbaarheid van onderwijs** betreft was er aandacht voor ICT in het onderwijs, onder andere door de aanschaf van computers, de opleiding voor schoolmediathecarissen en de bijscholing voor niet-onderwijzend personeel. Daarnaast was ook automatisering van dataverzameling aan de orde bij de EBG-scholen.

In het kader van het **vergroten van de aanvaardbaarheid van onderwijs** werd de instelling van een Nationale Onderwijs Adviesraad als positief ervaren, daar deze raad de verstandhouding tussen het ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur en de onderwijsvakbonden zou moeten veranderen in een nieuw partnerschap. Dit is echter tot nu toe uitgebleven. De verhoging van de belastingkorting op het salaris voor onderwijsgevers en de hogere belastingvrije grens op de vakantietoelage en gratificatie werden als positief

ervaren, hoewel de actie wellicht achterhaald is door de latere herwaardering van onderwijzend personeel. Een Concept-Module Interculturele en Meertalige Competenties (IMC) is ontwikkeld voor de pedagogische instituten ten behoeve van integratie in vorming en toetsing van aankomende leerkrachten.

Algemene opmerkingen

Wat opvalt is de grote diversiteit aan activiteiten dat niet direct onder de BINI-prioriteiten valt: van innovatie in het onderwijs tot voortgaande curriculumontwikkeling in het basisonderwijs; van bijscholingsactiviteiten voor leerkrachten tot de installatie van een commissie die het dropout-probleem onder de loop moet nemen.

De extra aandacht voor Early Childhood Development is positief en sluit aan bij de ECD-activiteiten van het ministerie van Volksgezondheid. Ook de continuering van de activiteiten in het kader van het Basic Life Skills programma zijn positief, hoewel het niet duidelijk is hoe de implementatie hiervan wordt gemeten.

Onderwijs Monitoring – in getallen	
Aantal acties	61
Aantal voornemens	21
Acties te koppelen aan een concreet voornemen	87%
Grootste uitvoerder	De Staat (90% van de acties)
De meeste acties zijn gefinancierd door	De Staat (65%) en buitenlandse donoren (30%)
Acties in samenwerking met partners	14%
De BINI-prioriteit(en) met de meeste acties	Beschikbaarheid: ICT in het onderwijs (8 acties), gevolgd door Bijzonder/Speciaal Onderwijs algemeen (5 acties), voor de rest verdeeld over andere prioriteiten
De voornemens die de meeste acties hadden	BEIP (9 acties), Vernieuwing onderwijsstelsel en verbetering kwaliteit van het onderwijs (6 acties)
Meeste acties gaan over	Dienstverlening (19 acties), en Capaciteitsversterking (13 acties)
Helemaal geen acties op het gebied van	Netwerken

Algemeen regeringsvoornemen onderwijs

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
• Centrale uitgangspunten voor de regering: opleidingen bereiden voor op werk met hoofd, hart of handen, waarbij de nadruk ligt op respectievelijk cognitieve, sociale en ambachtelijke vaardigheden. Er is geen hiërarchie tussen de categorieën. Wel zijn er binnen die categorieën niveauverschillen; • een kerncurriculum en de leerplicht (4 – 16 jaar) zijn noodzakelijk voor een minimum-niveau van zelfredzaamheid op de arbeidsmarkt; • het onderwijs moet een brede basis bieden aan leerlingen en studenten; • het 'leven lang leren' is in eerste instantie een individuele verantwoordelijkheid of de verantwoordelijkheid van werknemers en werkgevers onderling; • de terugdringing van het ongediplomeerd schoolverlaten, zodat betere beroepskwalificaties worden gerealiseerd ten behoeve van vervolgscholing of arbeidsmarkt; • het verbeteren van de zorgkwaliteit in het onderwijs. [1]	2016: Het ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (OWC) actualiseert het Sectorplan 2010 – 2014. De Commissie Actualisering Sectorplan is belast met de uitvoering hiervan en heeft diverse workshops met interne en externe stakeholders om de strategische planning te maken gehouden. De resultaten zijn bestudeerd en verwerkt in een nieuw concept, dat wederom is besproken met de stakeholders en verder wordt geactualiseerd. De commissie heeft alvorens het sectorplan te actualiseren een concept strategisch plan voor het ministerie van OWC geproduceerd, waarin de visie, missie, en de kernwaarden zijn opgenomen. [10] [13]

BINI-prioriteitstrategie: Wet Basisonderwijs

BINI-prioriteit: Indienen en aannemen van de Wet Basisonderwijs

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Totstandkoming van de Wet Primair Onderwijs, de Wet Secundair Onderwijs en de Wet Tertiair Onderwijs. [4]	Juli 2016: De Commissie Primair Onderwijs heeft op 29 juli de Conceptwet 2016 die bestemd is voor het Primair Onderwijs gepresenteerd aan de minister van OWC. DNA commissie nog niet geïnformeerd in 2016. [8] [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	Oktober 2015 – oktober 2016: Voor de totstandkoming van de Conceptwet Secundair Onderwijs is er een commissie samengesteld die o.a. de volgende activiteiten heeft uitgevoerd: - Voorbereiden van het concept

		- Screening & feedback vragen en verwerken van intere (MINOWC) stakeholders - Aanbieding van de aangepaste Conceptwet (22 oktober) aan de minister van OWC met het verzoek het concept te laten screenen door o.a. een neerlandicus en een onderwijskundige. [13]
	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Het ministerie van OWC heeft commissie ingesteld om op basis van de studie van eerder ontwikkelde concepten een nieuwe Conceptwet Tertiair Onderwijs te produceren. De conceptwet is aan de minister aangeboden. [13]
BINI-prioriteitstrategie: Toegankelijkheid		
BINI-prioriteit: Fysieke infrastructuur en inclusief onderwijs		
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemen bekendgemaakt	2015: De bereikbaarheid is verbeterd onder andere door renovatie en bouw van onderwijsfaciliteiten, continuering van subsidie aan diverse instellingen die onderwijs en educatie verzorgen en bijdragen aan instellingen en huishoudens. Geen verdere details over de uitvoering [7]
	Geen voornemen bekendgemaakt	2015: De bereikbaarheid is verbeterd o.a. door continuering van subsidie aan diverse instellingen die onderwijs en educatie verzorgen en bijdragen aan instellingen en huishoudens. [7]
	Binnen het Beleidsprogramma Infrastructurele werken zal Nieuwbouw, uitbreiding en renovatie van scholen en dienstwoningen zijn gepland: bouw Basis- en VOJ-school Pontbuiten, bouw scholencomplex Bel a Soir Commewijne, vervanging oudbouwfase Havo I, renovatie gymnastiekzalen op verschillende lokaties, vervanging oudbouw AMS, van praktijklokalen LBO, bouw VOJ-school Charlesburg, uitbreiding Basis, VOJ en VOS in het kustgebied met 60 lokalen, bouw basisschool Goede Verwachting. [7]	2015: De bouw- en renovatiewerkzaamheden van schoolgebouwen en woonunits ten behoeve van het VOS, VOJ en basisonderwijs zijn op diverse lokaties in zowel het kustgebied als het binnenland voortgezet. Geen verdere details over de uitvoering [7]
BINI-prioriteit: Toegankelijkheid voor mensen met een beperking criterium bij ontwerp bouw nieuwe scholen / verbouwingen en onderhoud bestaande scholen		
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemens	Geen informatie
BINI-prioriteit: Veiligheid en voortgang van onderwijs in geval van overstroming, dienen ook criteria te zijn bij het goedkeuren van locaties voor onderwijsvoorzieningen		
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemens	Geen informatie

	BINI-prioriteit: Opstellen een beleidsplan inclusief onderwijs, waarbij kinderen met en zonder beperking gezamenlijk onderwijs kunnen volgen	
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemens	Geen informatie
	BINI-prioriteit: Bijzonder/Speciaal Onderwijs – Algemeen	
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Voor het Speciaal Onderwijs zal een studie moeten uitwijzen hoe vervolgstudies voor kinderen met een beperking mogelijk zijn. [4]	Geen informatie
	Een breed onderwijsaanbod doet recht aan de diversiteit van leerlingen- en studentenpopulaties. [1]	Januari 2016: Faculteit der Maatschappij-wetenschappen - Agogische Wetenschappen en Onderwijskunde, en de Nederlandse School voor Onderwijs-management hebben een paneldiscussie gehouden ‘Ontwikkeling van inclusief onderwijs vanuit een internationaal en nationaal perspectief’. Geen verdere informatie [10]
	Een breed onderwijsaanbod doet recht aan de diversiteit van leerlingen- en studentenpopulaties. [1]	2015 en 2016: Speciaal Onderwijs-klasje in Brokopondo Centrum, met ondersteuning van Pedologisch Instituut. In seizoen 2014-2015 gestart [11]
	Een breed onderwijsaanbod doet recht aan de diversiteit van leerlingen- en studentenpopulaties. [1]	2016: SO-klasje gestart voor kleuters op O.S. Maretraite. [8]
	Een breed onderwijsaanbod doet recht aan de diversiteit van leerlingen- en studentenpopulaties. [1]	Februari 2016: Op de O.S. Zinkkampoe school (Marowijne) is een SO-lokaal geopend om leerlingen die moeite hebben met het regulier onderwijs te accommoderen. De leerkracht heeft geen speciale opleiding gehad, maar heeft meegelopen op S.O. Maretraite. [8] [13]
	BINI-prioriteit: Bijzonder/Speciaal Onderwijs – Hervorming	
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Een breed onderwijsaanbod doet recht aan de diversiteit van leerlingen- en studentenpopulaties. [1]	Oktober 2016: Informatiebijeenkomst van Presidentiële Onderwijscommissie en de Federatie van Instellingen Bijzonder Onderwijs in Suriname (Fibos) over verandering beleid Bijzonder Onderwijs. [10]
BINI-prioriteitstrategie: Beschikbaarheid		
	BINI-prioriteit: Non-school mapping: uitvoeren van een landelijke non-school-mapping (cijfers over kinderen in de schoolgaande leeftijd die geen school op veilig bereikbare afstand hebben)	
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemens bekendgemaakt	Geen informatie

BINI-prioriteit: Non-school-mapping: Het maken van beleid voor verafgelegen gemeenschappen met een kleine populatie aan schoolkinderen		
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Het onderwijs in het binnenland verdient bijzondere aandacht. [4]	De regering is gestart met de voorbereidingen voor het opzetten van een educatief centrum via een opgerichte overheidsstichting. Dit centrum, genaamd Stichting Educatief Centrum Parasol, moet voor kinderen uit Boven-Suriname, Sipaliwini en Brokopondo en elders, een oplossing brengen in hun moeilijke omstandigheden om onderwijs te kunnen genieten. Voortgang onbekend [5]
	Het onderwijs in het binnenland verdient bijzondere aandacht. [4]	2016: Bureau Onderwijs Binnenland maakt na 33 jaar plaats voor Onderwijs Coördinatiecentrum Binnenland. [10]
	Instellen van Onderwijs Coördinatie Centra in vijf afgebakende gebieden (Apoera, Atjoni, Stoelmanseiland). Er bestaan reeds OCC's te Brokopondo en Albina. [8]	Personeel is aangetrokken (begeleiders, maatschappelijk werker, ICT-er, bibliotheek assistenten). Wel is het aantal teruggevallen en er zal nieuw kader moeten worden aangetrokken. [8] [13]
	Instellen van Onderwijs Coördinatie Centra in vijf afgebakende gebieden (Apoera, Atjoni, Stoelmanseiland). Er bestaan reeds OCC's te Brokopondo en Albina. [8]	2016: Het Coördinatiecentrum heeft begeleidingswerk op mindere schaal gedaan als gevolg van het ontbreken van de noodzakelijke voorwaarden (kader, vervoer etc.). Geen verdere informatie beschikbaar [13]
BINI-prioriteit: Adequate subsidie voor bijzonder onderwijs, voor waarborging kwantiteit & kwaliteit onderwijsfaciliteiten voor alle kinderen in Suriname		
	Subsidie voor Kennedyschool en Mythyschool SRD 100.000,-. [4]	Status onbekend
	Geen voornemens bekendgemaakt	2016: Subsidie is verstrekt aan Bijzonder Lager en Nijverheidsonderwijs en het Christelijk Pedagogisch Instituut (CPI). [18] [13] [15]
	Geen voornemens bekendgemaakt	2016: Subsidiebedrag voor bijzondere scholen is verhoogd. Dit betreft de invoering van de bijdrage voor materiaalkosten. Er is geen herintroductie van de ouderbijdrage. Bijzondere scholen hebben nog een vordering op de overheid: 55 procent van de toegezegde subsidie over 2016 is niet ontvangen per 8 juni 2017. [15]

BINI-prioriteitstrategie: Aanvaardbaarheid

BINI-prioriteit: Plaatsingsbeleid (matchen uitdagingen scholen en vaardigheden team (bagage en ervaring), pull factoren creëren, push factoren elimineren)

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Geen voornemens bekendgemaakt	2016: Er is een voorstel bij het ministerie van Binnenlandse Zaken (BiZa) om de percentages van ontberingstoelage te verhogen naar 25-60 procent. Afhankelijk van de standplaats variëren de percentages nu van 15–45 procent. Actie is wellicht achterhaald door invoering herwaardering onderwijzend personeel (leerkrachten) in 2017. [10] [13]

BINI-prioriteit: Integreren competenties voor intercultureel & meertalig onderwijs in het programma pedagogische instituten & reguliere bijscholing

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Geen voornemens bekendgemaakt	Mei 2016: Het CPI heeft in samenwerking met de Universiteit Utrecht en de Rutu Foundation in het auditorium van het CPI een symposium georganiseerd met als thema 'Intercultureel en meertalig onderwijs, eigen culturen en talen als sleutel tot (school) succes'. [10]
Geen voornemens bekendgemaakt	Mei 2016: Een Concept-Module Interculturele en Meertalige Competenties (IMC) is ontwikkeld voor de pedagogische instituten t.b.v. integratie in vorming en toetsing van aankomende leerkrachten. Het proces zal verder afhangen van de voortgang van het proces "De Nieuwe Leerkracht". [15]

BINI-prioriteit: Aanpassing beloningssysteem leerkrachten

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Professionalisering leraarschap, adequate beloning. Minimumeisen behoren te worden gesteld aan het opleidingsniveau en de kwaliteit van zittende en nieuwe docenten. [1]	April 2016: De belastingkorting wordt verhoogd tot SRD 125 op het salaris voor onderwijsgeevenden. Tevens hogere belastingvrije grens ingesteld op vakantietoelage en gratificatie. Principeakkoord tussen onderwijsvakbonden en regering reeds in juni 2015 bereikt. Actie is wellicht achterhaald door invoering herwaardering onderwijzend personeel (leerkrachten) in 2017. [1]
Geen voornemens bekendgemaakt	Mei 2016: Een commissie voor herwaardering leerkrachten is ingesteld d.m.v. presidentieel besluit is. Het ministerie van OWC is belast met de uitvoering hiervan. Actie is wellicht achterhaald door invoering herwaardering onderwijzend personeel (leerkrachten) in 2017. [10]
De verstandhouding tussen het ministerie van OWC en de onderwijsvakbonden moet veranderen in een nieuw partnerschap. De regering wenst een platform te creëren voor interactie met het veld welke gestalte zal krijgen in de instelling van een Nationaal Onderwijs Adviesraad. [1]	Geen informatie

BINI-prioriteitstrategie: Aanpasbaarheid

BINI-prioriteit: Onderwijs thuis voor kinderen die niet fysiek naar school kunnen

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Geen voornemens bekendgemaakt	Geen informatie

BINI-prioriteit: Alternatieven voor verafgelegen gemeenschappen met een kleine populatie aan schoolkinderen

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Geen voornemens bekendgemaakt	Geen informatie

BINI-prioriteit: ICT-projecten all-inclusive uitvoeren (zonnepanelen voor scholen zonder electriciteit, online cursussen voor bijscholing leerkrachten, bijspijkerprogramma's voor kinderen met een achterstand)

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Inbedden van ICT in het curriculum binnen het programma 'Vernieuwing onderwijsstelsel en verbetering van het onderwijs'. [7]	Juni 2016: 150 schoolmediathecarissen nemen deel aan de Training ICT-skills en Media-opvoeding, aangeboden door het ministerie van Transport, Communicatie en Toerisme (TCT), verzorgd door Digital Education Foundation (DEF) Suriname i.s.m. Telesur Opleidingscentrum. [11]
Geen voornemens bekendgemaakt	April 2016: DEF Suriname organiseert het evenement 'Girls in ICT' i.s.m het ministerie van TCT. [11]
Geen voornemens bekendgemaakt	2015 en 2016: EBG-scholen werken aan de automatisering van dataverzameling. Verschillende formats zijn ontwikkeld. [15]
In schooljaar 2015/2016 trainingen ter upgrading aan onderwijsgeevenden, die in het bezit zijn van een onderwijzers-a-akte, hoodkleuterleidsterakte, onderwijzersakte, hoofdakte en boslandakte. Districtskweekelingen zullen de gelegenheid geboden worden om dmv traingen niveau te upgraden. [7]	2015/2016: Bijscholing van niet-onderwijzend personeel in ICT via het project Centrum voor Nascholing Suriname (CeNaSu). [7]
Geen voornemens bekendgemaakt	2016: Ministerie van OWC verzorgt voor het derde jaar opleidingen ICT in Education. Geen verdere informatie over aantallen, resultaten, enz. [8] [10]
Geen voornemens bekendgemaakt	Februari 2016: Elf computers met touch-screen, verplaatsbaar meubilair en een airco geschonken aan de Mytyschool door Kosmos Energy. Februari 2016: N.a.v. de donatie van Kosmos Energy, stelt het ministerie van OWC een extra kracht ter beschikking om computerlessen aan de kinderen te geven. [10]

Regeringsvoornemens niet verbonden aan BINI-Prioriteiten

Vernieuwing onderwijs	
<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Doel van de maatregel Vernieuwing onderwijsstelsel en verbetering kwaliteit van het onderwijs o.a. betere doorstromingsmogelijkheden en aansluiting op vervolgonderwijs. [18]	Binnen maatregel Vernieuwing onderwijsstelsel en verbetering kwaliteit van het onderwijs gewerkt aan herstructurering, kwaliteitsbehoud en –verbetering en de uitbouw van vernieuwingen in het onderwijs en het onderwijsstelsel. Naast genoemde acties is ook aandacht besteed aan opslagruimte, levering, verpakking en distributie van leermiddelen. 2015: De uitgaven bedroegen SRD 55.267.000,-. 2016 (eerste half jaar): reeds besteed SRD1.606.000,-. Geen verdere informatie beschikbaar over besteding van deze bedragen [7] [18]
Geen voornemens bekendgemaakt	2016: Voor het leergebied Aardrijkskunde, is de Aardrijkskunde methode “Wereldverkenner” voor leerjaar 6 ontwikkeld door Curriculum Ontwikkeling (basisonderwijs). [13]
Geen voornemens bekendgemaakt	2016: Voor het leergebied OJW (Oriëntatie op Jezelf en de Wereld), is het curriculum voor leerjaar 6 voor Natuuronderwijs ontwikkeld door Curriculum Ontwikkeling (basisonderwijs). [13]
Geen voornemens bekendgemaakt	2016: Voor KCF (Kunst- en Cultuureducatie) is het curriculum voor leerjaar 6 ontwikkeld door Curriculum Ontwikkeling (basisonderwijs). [13]
Geen voornemens bekendgemaakt	Oktober 2016: Vak Levensbeschouwende Vorming (LeVo) ingevoerd op EBG-scholen. [15]
Geen voornemens bekendgemaakt	2015 –2016: Voorbereidende activiteiten voor LeVo, waaronder de ontwikkeling van lesmateriaal en het aantrekken en trainen van speciale leerkrachten. Anonieme donateur heeft kosten gedekt. 600 boeken gedrukt. [15]
Early Childhood Development	
<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Project Early Childhood Development (ECD): informatieverspreiding en mobilisatie van de gemeenschap met betrekking tot ECD, het ontwikkelen van een communicatiestrategie voor de uitvoering van ECD-beleid, de ECD-principes en standaarden visualiseren via onder andere wetenschappelijk onderzoek, de aandacht te vergroten voor het belang van investeren in het kind en een educatie-communicatierelatie ontwikkelen met het publiek. [7]	2016: Het ministerie van OWC voert activiteiten uit, gericht op het ruimer bekendheid geven omtrent het belang van ECD en een kindvriendelijke leeromgeving, waaronder een ECD-website en een –magazine. Details over o.a. aantallen zijn onbekend. [7]

ECD (voorschoolse educatie) in studie en het ligt in de bedoeling om deze spoedig te integreren in het basisonderwijs. [4]	September – december 2016: Het ministerie van OCW voert het project ‘Opzetten Bureau Vroegschoolse Educatie’ uit, met diverse activiteiten waaronder fysieke inrichting van het Bureau, taak- en functiebeschrijvingen, en stakeholderssessies met diverse afdelingen van het ministerie van OVC en externe stakeholders (met financiële ondersteuning van Unicef). [15]
Geen voornemens bekendgemaakt	Augustus – december 2016: Stakeholderssessies gehouden, doel: zorg aan het kind met leer en/of gedragsproblemen verbeteren. In augustus werd i.o.m. de minister en de belangrijkste leidinggevenden afgesproken dat er een integrale zorg aanpak moet komen, waarvoor een grote afdeling Zorg verantwoordelijk is. November 2016: evaluatiesessies gehouden met relevante afdelingen, o.l.v. externe deskundigen. Totaal 508 personen. De onderverdeling is als volgt: de afdelingen Begeleiding (twaalf), PI (zes), ZOCO (twaalf), Inspectie (vijftien) en BSO (elf). Daarnaast is ook het MOB (acht) gehoord, alsook de leerkrachten (28 GLO en 25 SO), ouders (113 GLO en 63 SO) en leerlingen (165 GLO en 50 SO) van het regulier en speciaal onderwijs. [15]
Basic Life Skills	
<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
In 2016: Middels het project ‘Basic Life Skills’ (BLS) kinderen vaardigheden laten ontwikkelen om de uitdagingen van het leven aan te kunnen. [7] [18] (zie ook <i>thema Kinderrechten</i>)	2015 – 2016: BLS-lessen zijn ontwikkeld die zijn gerelateerd tot de Rechten van het Kind, zoals: de mening van het kind, bescherming tegen misbruik en verwaarlozing, recht op onderwijs, spel en ontspanning, opgroeien bij familie, gender issues, e.a. Bepaalde onderdelen hiervan zijn uitgevoerd door mediatheek-medewerkers. De verdere implementatie is onduidelijk. Schooljaar 2015/2016 zijn er motivatiesessies gegeven op een aantal scholen om de leerlingen vaardigheden aan te leren. Ook de ZOCO op de basisscholen hebben vaardigheden aangeleerd. Alle aandachtspunten die geconstateerd zijn bij het pilot-project “BLS in het mediatheek uur” worden meegenomen in de voorbereiding om BLS-programma’s in het schoolcurriculum op te nemen. In het vak Oriëntatie op Jezelf en de Wereld zijn BLS-vaardigheden opgenomen [13] (zie ook <i>thema Kinderrechten</i>)
De BLS-activiteiten in het planjaar 2016 zullen gericht zijn op de implementatie van het BLS-educatieprogramma in leerjaar 5 en 6 van het Glo en klas 1 en 2 van het VOJ. (begroot voor SRD 50.000) [7]	Deze activiteit is opgenomen op de begroting en er zijn ook conceptlessen ontwikkeld voor de leerjaren, maar door gebrek aan financiële middelen zijn de activiteiten niet verder uitgevoerd. BLS-unit kon niet beschikken over hun gelden om de projecten uit te voeren. [13]
Ouderparticipatie	
<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Binnen project Ouderparticipatie wordt de Ouderparticipatie Stimulerende Unit opgezet met als doel de ouders maximaal te laten participeren in het onderwijsgebeuren. Het project wordt in 2016 begroot voor SRD 50.000,-. [7]	Geen informatie

Naschoolse Opvang (NSO)		
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	NSO en begeleiding bestaat uit het bieden van recreatiemogelijkheden, huiswerkbegeleiding, extra-activiteiten ter ondersteuning en begeleiding van kinderen na school en een warme maaltijd. Zwakke leerlingen krijgen middels deskundige begeleiding extra aandacht. [7]	2016 (eerste halfjaar): 200 scholen hebben NSO. Het gerealiseerd bedrag bedroeg SRD 42.856.000 [7] [18]
Bijscholing algemeen		
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemen bekendgemaakt	Augustus 2015: 52 Hoofdkleuterleidsters worden getraind in afname ontwikkelingsscreening en krijgen info m.b.t. de vroege ontwikkeling van kinderen. [15] (Zie ook thema Kinderrechten)
	Geen voornemen bekendgemaakt	2015 en 2016: Leerkrachten bij de EBGs krijgen doorlopend trainingen en coaching (indien gewenst). [15]
	Geen voornemen bekendgemaakt	2015/2016: Ministerie van OWC verzorgt trainingen voor leerkrachten: Nieuwe Methode (Taal, Wiskunde) en een training voor het VOJ. Geen verdere informatie over aantallen leerkrachten die trainingen hebben gevolgd [15]
	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Training voor leerkrachten speciaal- en regulier basisonderwijs om kwaliteit van lesgeven te verbeteren. Het traject heeft acht maanden geduurd. Zestien van de twintig leerkrachten hebben in juli 2016 hun certificaat in ontvangst genomen. [10]
	Geen voornemen bekendgemaakt	Mei 2016: CeNaSu verzorgt de training Preventie en Aanpak van Gedragsproblemen aan leerkrachten van het Lager Beroeps Onderwijs (LBO) Geen verdere informatie over aantallen leerkrachten die getraind zijn [8]
Basic Education Improvement Project (BEIP)		
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemen bekendgemaakt	Februari 2016: Ministerie OWC en BEIP organiseren festival 'Innovatie in het Basisonderwijs'. Fablab laat kinderen verschillende proeven uitvoeren; studenten opleiding ICT in Education (IOL) assisteren bij het uitvoeren van de experimenten. Geen verdere informatie over aantallen leerlingen/ studenten die hebben deelgenomen [10]
	Geen voornemen bekendgemaakt	Februari 2016: Introductie van BE STREAMING (voor Basic Education, Science, Technology, Reading, Engineering, Arts, Mathematics and Innovations to inspire the Next Generation) voor basisonderwijs. In dit programma worden leerkrachten en begeleiders getraind in het opdoen van vaardigheden gebaseerd op de 21st Century Skills. Geen verdere informatie over aantallen leerkrachten en begeleiders die hebben deelgenomen [13]

Geen voornemen bekendgemaakt	Februari 2016: Leerkrachten van Boven-Suriname zijn getraind in taal voor leerjaar 5 van het Lager Onderwijs. Geen verdere informatie over aantallen leerkrachten die hebben deelgenomen [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	Februari 2016: BEIP organiseert BE STREAMING training voor meer dan 60 leraren in opleiding (IOL). [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	2016: BEIP houdt stakeholdersessies met als doelen o.a.: het verduidelijken van de rol, de verantwoordelijkheden en de relatie tussen de departementen binnen het ministerie; ontwikkelen praktisch en cultureel relevant curriculum; verduurzamen professionele ontwikkeling; creëren van digitaal platform voor curriculumontwikkelaars en leerlingenmentoren. Geen verdere informatie over de stakeholders en de resultaten van de sessies [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	Juli 2016: De tweede fase van het BEIP programma gaat van start. Geen verdere informatie over inhoud van de tweede fase [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	Augustus – september 2016: BEIP en CeNaSu organiseren vakantieprogramma STREAMING op vier scholen in Saramacca, Wanica, Paramaribo en Marowijne. Doel: kinderen bijspijkeren op de verschillende onderdelen van Rekenen en Taal. Geen verdere informatie over aantallen kinderen die hebben deelgenomen en resultaten van het programma [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	September 2016: Aanvang voorbereidingsprocessen rond ontwikkeling curriculum voor leerjaar 1-6; leermateriaal (oud en nieuw); toepasbaarheid van speciaal onderwijs en meertaligonderwijs; curriculaire voorzieningen voor scholen in het binnenland en rode scholen; culturele geschiktheid en taal moeilijkheidsgraad in curriculum en tekstboeken. [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	November 2016: Ministerie van OWC neemt deel aan de Nationale Kunstbeurs, met als doel het werk van BEIP te promoten en om invulling te geven aan het onderdeel Kunst in het onderwijs. [13]
Kwalificatiefunctie onderwijs	
<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
De overheid zal erop toezien dat de kwaliteit van het geleverde onderwijs is gewaarborgd. [1]	April 2016: I.h.k.v. de verbetering van het basisonderwijs, driedaagse workshop voor inzicht in standaarden en te komen tot een duidelijke visie en standpunt over de richting die het ministerie van OWC wil opgaan met betrekking tot de standaarden voor het basisonderwijs. Geen verdere informatie over deelnemers en resultaten van de workshop [1] [8]
Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Evaluatie van het project Plaatsing zorgcoördinatoren op diverse basisscholen. Doel: rendement van het project te bepalen en die eventueel te continueren. [8]
Muziekonderwijs	
<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Stichting Conservatorium Suriname maakt aanspraak op een subsidie van SRD 500.000,-. Status onbekend [7]

Voorkomen drop-outs	
<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Geen voornemen bekendgemaakt	Mei 2016: De interdepartementale commissie is op 1 mei 2016 geïnstalleerd door de minister van OWC onder voorzitterschap van het ministerie van OWC. De bemensing bestaat uit vertegenwoordigers van het ministerie van OWC (twee), de ministeries van Arbeid, Justitie en Politie, Sociale Zaken en Volkshuisvesting, en Sport & Jeugdzaken (elk een vertegenwoordiger). Een v/d taken is een integrale aanpak van het drop-out fenomeen. Per ministerie is o.a. nagegaan wat de visie en missie zijn en wat het beleid is m.b.t. drop-out, welke knelpunten de ministeries ervaren bij de uitvoering v/h drop-outbeleid, welke definitie van drop-out er wordt gehanteerd. Er is drop-out literatuur bestudeerd om inzicht te krijgen in wat er al is geschied op dit gebied, er is een inventarisatie gemaakt van NGO's/stichtingen die zich bezighouden met drop-outs in Suriname, een aantal drop-outs zijn bevestigd. Het rapport moet nog aangeboden worden aan het ministerie van OWC. [8] [13]
Geen voornemen bekendgemaakt	Juli 2016: De directeur van Onderwijs heeft de interne drop-out werkgroep geïnstalleerd. Deze werkgroep heeft een plan van aanpak en een concept note opgesteld. Er zijn verschillende interne en externe stakeholders meetings georganiseerd om alle afdelingen en organisaties/stichtingen die werken met drop-outs te informeren over de geplande landelijk "Out of School children study" van het ministerie van OWC i.s.m. Unicef. De voorbereidingen voor het veldonderzoek zijn gedaan door de afdeling Onderzoek en Planning met ondersteuning van een consultant. In december werd een aanvang gemaakt met het veldonderzoek. [8] [15]

3.7 Inheemse en Tribale Volken

Het Burgerinitiatief heeft in 2015 de volgende prioriteiten geïdentificeerd om de rechten van inheemse en tribale volken te bevorderen:

1. Erkenning van de rechten van Inheemse en tribale volken (nieuwe wetgeving, wettelijke erkenning van de traditionele gezagsdragers en het recht op Free, Prior and Informed Consent, FPIC)
2. Voorlichtingscampagne over de rechten en belangen van tribale volken
3. Een beleidsplan opstellen en uitvoeren voor het maken van een sociaal-economische inhaalslag
4. Faciliteren van dorpsontwikkelingsplanning

Voor wat betreft de **erkenning van rechten**, was de meest in het oog springende en veelzeggende actie in de afgelopen periode, dat het ministerie van Regionale Ontwikkeling (RO) het Grondenrechtenbureau ophief en twee nieuwe directoraten instelde: het directoraat Duurzame Ontwikkeling Inheemsen en het directoraat Duurzame Ontwikkeling Afro-Surinamers Binnenland. Hiermee is eenzijdig de algemeen gebruikte en geaccepteerde benaming van “tribale volken” vervangen - zonder overleg met de belanghebbenden. Het is een punt van zorg voor de Inheemsen en Marrons, omdat het voor hen niet duidelijk is wat eventueel de consequenties kunnen zijn bij het vraagstuk van grondenrechten, aangezien de benaming niet internationaal gebruikt wordt.

Het ligt voor de hand dat de beide directoraten zich over meer dan grondenrechten zullen buigen, maar dit is nergens terug te vinden. In de ontwerpbegroting van 2017, ingediend vóór het bericht over de ontmanteling van het grondenrechtenbureau werd geopenbaard (Starnieuws, 7 november 2016), zijn de twee nieuwe directoraten niet genoemd. Eveneens zonder enige inspraak van vertegenwoordigers van Inheemse en Marronorganisaties is de toestandkoming van de conceptwet 'Traditioneel gezag'. Deze door een consultant geformuleerde conceptwet is door de Vereniging van Inheemse Dorpschouwen in Suriname (VIDS) afgekeurd. Het Bureau Grondenrechten en Traditioneel Gezag ontwikkelde ook een protocol voor Free Prior and Informed Consent (FPIC), welke onbekend is bij de VIDS en de Vereniging van Saramaccaanse Gezagsdragers (VSG) en dus ook zonder hun betrokkenheid tot stand is gekomen.

De grondenrechten van Inheemsen en Marrons blijft ook in deze periode op de agenda zonder dat er veel schot in de zaak komt. Er is door de president in de Nationale Assemblée aangekondigd dat het vraagstuk uiterlijk augustus 2017 zal zijn opgelost. Onder andere het probleem van de uitgifte van de gronden van Hollandse Kamp en Wit Santi aan NV Luchthavenbeheer heeft veel aandacht getrokken. VIDS heeft een mensenrechtenonderzoek gedaan in het gebied en voorstellen gedaan aan de Staat over hoe het probleem op te lossen.

Een belangrijke stap naar het waarborgen van de rechten van Inheemsen en Marrons is hun vertegenwoordiging in de Multistakeholder Group van de Suriname Extractive Industries Transparency Initiative (SEITI).

Vooraf van de zijde van de VIDS is er veel aandacht geweest voor **voorlichting over rechten en belangen van tribale volken**: in dorpen, maar ook middels een vredesmanifestatie en het aanbieden van een petitie aan DNA, en een debat over inheemse rechten.

In het kader van de prioriteit ‘**Een beleidsplan opstellen en uitvoeren voor het maken van een sociaal-economische inhaalslag**’, zijn in de periode 2015/2016 geen activiteiten uitgevoerd.

Het Fonds Ontwikkeling Binnenland heeft een aantal significante projecten uitgevoerd of opgestart in het kader van **dorpsontwikkeling**, zoals: electrificatie, WASH (water, sanitatie en hygiëne), drinkwatervoorziening en micro-ondernemerschap. Voor dorpsgemeenschappen in West-Para is er nu een fonds voor dorpsontwikkelingsprojecten, opgezet met gelden van bedrijven werkzaam in het gebied. Het Fonds wordt beheerd door het ministerie van RO, waardoor de dorpen toch niet ultieme zeggenschap hebben over de besteding.

Algemene opmerkingen

Dorpsontwikkeling is een langdurig proces dat een intensieve participatie van de gemeenschap vereist. Er zijn geen ontwikkelingsplannen voor individuele dorpen of regio's. En er is ook nog geen sprake van een breed opgezet, gecoördineerd programma voor geïntegreerde ontwikkeling van tribale gebieden.

In de afgelopen periode schijnt de VSG minder actief geweest te zijn bij de uitvoering van activiteiten. Ook van de Okanisi Vereniging van 12 Lo's was niet veel te merken. In de overige Marrongebieden zijn er nog geen vergelijkbare overkoepelende organisaties en eventuele ontwikkelingsprojecten blijven daardoor minder zichtbaar.

Inheemse en Tribale Volken Monitoring – in getallen

Aantal acties	32
Aantal voornemens	9
Acties te koppelen aan een concreet voornemen	71%
Grootste uitvoerder	De Staat (48% van de acties), gevolgd door NGO's (26% en andere type organisaties, in dit geval SFOB (26%)
De meeste acties zijn gefinancierd door	De Staat (48%) en buitenlandse donoren (48%)
Acties in samenwerking met partners	6%
De BINI-prioriteit(en) met de meeste acties	Dorpsontwikkeling (13 acties), gevolgd door 'Erkenning Rechten: nieuwe wetgeving ontwerpen' (8 acties)
De voornemens die de meeste acties hadden	Financieren van kleinschalige projecten in consultatie met gemeenschappen (9 acties), gevolgd door Samenleving betrekken bij bewustwording (4 acties)
Meeste acties gaan over	Dienstverlening (7 acties) en Institutionalisering (7 acties)
Helemaal geen acties op het gebied van	--

BINI-prioriteit: Erkenning Rechten: nieuwe wetgeving ontwerpen

BINI-prioriteit: Erkenning Rechten: nieuwe wetgeving ontwerpen

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Bij de uitgifte van mijnbouwrechten rekening houden met ITP's; herziening mijnbouwwet en flankerend beleid zijn gericht op aanpakken van de fysieke infrastructuur en het produceren van een nieuwe geologische kaart. [2]	Juni 2016: Instelling van de Commissie Herziening Mijnbouwwet en Mijnontwikkelings-overeenkomst. Daarbij is gesproken over het verplicht stellen van 'social impact studies' voorafgaand aan het uitgeven van mijnbouwgebieden. Geen verdere informatie over hoe de rechten van ITP's zijn meegenomen in de conceptwet [10] [15]
Bij de benadering van het grondenrechtenvraagstuk rekening houden met: het recht van ITP's op beschikking van gronden. [1]	Het ministerie van Regionale Ontwikkeling (RO) is begonnen met dialoog (een serie meetings) met de stammen en organisaties. Geen verdere informatie over aantallen vergaderingen en resultaten hiervan. Soortgelijke meetings met diverse documenten (w.o. stappenplannen en voorstellen) worden sinds 2011 gehouden. [15]
Het Bureau Grondenrechten zal in 2015 groepen bezoeken om te praten over het overheidsstandpunt inzake de grondenrechtenproblematiek. [9]	2015: Het Bureau Grondenrechten houdt gemeenschapskrutu's, vergaderingen met organisaties en meetings met multinationals. Kennismaking met betrokkenen. Geen verdere informatie over aantallen vergaderingen en resultaten hiervan [8]
Geen voornemen bekendgemaakt	December 2016: Het ministerie van RO stelt twee nieuwe directoraten in: Duurzame Ontwikkeling Inheemsen en Duurzame Ontwikkeling Afro-Surinamers Binnenland. Met de instelling hiervan is het Grondenrechten Bureau opgeheven. [10] De benaming ITP is niet gebruikt voor benaming van de directoraten. De naam 'Afro-Surinamers Binnenland' is zonder overleg/ input van belanghebbenden. Niet duidelijk wat eventueel de consequenties kunnen zijn voor grondenrechten aangezien de benaming niet internationaal gebruikt wordt. [15]
Geen voornemen bekendgemaakt	November 2015: VIDS schrijft brieven naar het ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer (ROGB) en de Districts-Commissarissen om te vragen of er concessies zijn uitgegeven in inheemse gebieden (n.a.v. meldingen/klachten). Er is geen formele reactie op de brieven ontvangen, maar in gesprekken is aangegeven dat er geen concessies in de inheemse woongebieden zijn uitgegeven. [15]
Geen voornemen bekendgemaakt	December 2016: De Presidentiele Commissie inzake rechten van inheemse volken in Suriname is ingesteld, bestaande uit afgevaardigden van de stammen en organisaties. Taakstelling: het doen van voorstellen over erkenning van grondenrechten. [15]
Geen voornemen bekendgemaakt	2015: VIDS doet mensenrechtenonderzoek in Hollandse Kamp en Wit Santi. Het gaat om zaken zoals recht op eigendom, grondenrechten, gezondheidszorg. Het rapport is aangeboden aan DC van Para. [15]
Geen voornemen bekendgemaakt	2015 en 2016: I.h.k.v. de uitgifte van de gronden van Hollandse Kamp en Wit Santi aan NV Luchthavenbeheer, houdt VIDS regelmatig meetings in/met het dorp. [15] Tevens heeft VIDS voorstellen gedaan aan de Staat over hoe het probleem op te lossen.
Geen voornemen bekendgemaakt	November 2015: VIDS doet een voorstel voor het oplossen van het grondenrechten vraagstuk te Maho. [15]

BINI-prioriteitstrategie: Wettelijke erkenning van de traditionele gezagsdragers en het recht op FPIC

BINI-prioriteit: Wettelijke erkenning van de traditionele gezagsdragers en het recht op FPIC

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Erkennen en reguleren van het traditioneel gezag middels wetgeving [8]	2015: Het Bureau v/d Presidentiële Commissaris Grondenrechten en/of het ministerie van RO hebben een consultant ingehuurd om een Concept-wet 'Traditioneel gezag' te maken. Die is in 2015 besproken met stakeholders en is afgekeurd door o.a. VIDS. De status per december 2016 is onbekend. De Conceptwet is zonder input van de inheemse en tribale volken opgesteld, wat ook is toegegeven door de Presidentiele commissaris. [15]
Voorzieningen treffen om het traditioneel gezag te versterken [2]	2015 en 2016: Schadeloosstelling traditionele gezagsdragers wordt met SRD 100 verhoogd. [15] 2015: Het ministerie van RO verzorgt trainingen voor gezagsdragers. Geen verdere informatie over onderwerpen, data en deelnemers [9] 2015: Het ministerie van RO knapt vergader- en werkruimtes van gezagsdragers op. Dit betreft de residenties van de granmans. [9]
Het Bureau Grondenrechten wil in 2016 protocol maken inzake Free Prior en Informed Consent. [8]	2015: Het Bureau Grondenrechten en Traditioneel Gezag ontwikkelt o.a. een protocol voor FPIC. Geen verdere informatie over de praktische toepassing van het protocol. Het protocol is onbekend bij VIDS en VSG. [15]

BINI-prioriteitstrategie: Voorlichtingscampagne over de rechten en belangen van tribale volkeren

BINI-prioriteit: Voorlichtingscampagne over de rechten en belangen van tribale volkeren

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Op een interactieve manier de samenleving betrekken bij bewustwording via lezingen, presentaties, programma's op radio en TV en via sociale media [7]	Februari 2016: VIDS e.a. geven aandacht aan de publicatie van het vonnis van het Inter-Amerikaans Hof voor Mensenrechten over het schenden van de rechten van de Kali'na (Caraïben) en Lokono (Arowakken) inheemse volken. [10]
Op een interactieve manier de samenleving betrekken bij bewustwording via lezingen, presentaties, programma's op radio en TV en via sociale media [7]	Juni 2016: VIDS houdt een voorlichtingsactiviteit in Powakka. [15] Juli - December 2016: VIDS voert een bewustwordingscampagne uit over de rechten en positie van inheemse volkeren, met ondersteuning van de Europese Unie. Als onderdeel hiervan vinden de volgende activiteiten plaats: November 2016: VIDS en IGSR houden een debat over inheemse rechten. [10] December 2016: VIDS houdt op Tepu een tweedaagse dorpsvergadering met films, presentaties, discussies over rechten van inheemse volkeren. [15] Augustus 2016: OSIP, VIDS en KLIM organiseren een vredesmanifestatie op de Dag der Inheemsen. Daarbij bieden zij ook een petitie aan de Voorzitter DNA aan, waarin zij aandacht vragen voor de rechten en positie van inheemse volkeren. [10]

BINI-prioriteitstrategie: Inhaalslag: beleidsplan opstellen en uitvoeren

BINI-prioriteit: Inhaalslag: beleidsplan opstellen en uitvoeren

Regeringsvoornemens

Uitgevoerde Acties

Geen voornemens bekendgemaakt

Geen informatie ontvangen

BINI-prioriteitstrategie: Dorpsontwikkelingsplanning

BINI-prioriteit: Dorpsontwikkelingsplanning

Regeringsvoornemens

Uitgevoerde Acties

Geen voornemens bekendgemaakt

Oktober 2015: Tropenbos International Suriname biedt handleiding duurzaam bosbeheer voor dorpsontwikkeling aan het ministerie van RO aan. [10]

Geen voornemens bekendgemaakt

April 2016: Start aanleg ontsluitingsweg naar Maho. Vervoer van bewoners kan in het vervolg over de weg i.p.v. per boot. De weg zal 1.1 km lang zijn en wordt in eigenbeheer gedaan door het commissariaat van Saramacca. De werkzaamheden duren twee weken. [10]

Beleidsmaatregel Dorpsontwikkeling:

- Financieren van kleinschalige projecten, in consultatie met gemeenschappen
- Verbetering sanitaire voorzieningen [7]

2015: Het ministerie van RO heeft de sociale, demografische en economische database van dorpen afgerond. [9] Deze is niet bekend bij de VIDS en VSG. [15] Geen verdere informatie

2015: Het ministerie van RO legt communicatiepaden tussen dorpen aan en neemt ze in gebruik. Geen verdere informatie over welke dorpen [9]

2015: SFOB zet een transmissielijn op vanuit de Gran Olo sula naar geïdentificeerde dorpen. Geen verdere informatie over dorpen, levering van electriciteit, resultaten [7]

2015: SFOB verkrijgt financiering voor diverse WASH projecten. Geen verdere informatie over welke dorpen [7]

2015: SFOB werkt aan het opzetten van businessmodellen voor schone energie in het binnenland.

Overeenkomst met Inter-American Development Bank (IaDB). Voor zover bekend, is dit project stopgezet. [7]

2016: SFOB voert een proefproject voor regenwatercollectie uit in Ovia Olo (Marowijne), i.s.m. de SAO en BOG. Financiering van UNDP.

December 2016: SFOB krijgt goedkeuring voor een tweede regenwatercollectieproject, ditmaal in Asigrón, Brokopondo. Financiering van J-CCCP [11]

2016: SFOB voert het project 'Introduction of Sustainable Business Models in Suriname Rural Electrification' uit, i.s.m. het ministerie van Natuurlijke Hulpbronnen (NH), Datsun Suriname. Financiering van IaDB. Geen verdere informatie [14]

2016: SFOB voert het project 'Sustainable Microenterprises in Communities in the Interior of Suriname through Micro-franchising' uit, i.s.m. het ministerie van NH, Datsun Suriname. Financiering van IaDB. Geen verdere informatie [14]

	Beleidsmaatregel Dorpsontwikkeling: Staatsbesluit gebruik en beheer gemeenschapsbossen [7]	December 2016: Het ministerie van NH stelt een dorpsontwikkelings-fonds in voor inheemse dorpen in West Para, waarbij bedrijven die in het gebied werken een deel van hun opbrengsten in storten. Het fonds wordt beheerd door het ministerie van RO. Geen verdere informatie over grootte van het fonds [10]
	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Het ministerie van Landbouw Visserij en Veeteelt (LVV) verzorgt trainingen in inheemse dorpen, w.o. Matta en Cabenda. Geen verdere informatie over thema's van de trainingen, aantallen deelnemers, enz. [15]

Regeringsvoornemens niet verbonden aan BINI-Prioriteiten

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Geen voornemen bekendgemaakt	December 2016: De SEITI Multistakeholder groep wordt formeel benoemd, met een vaste plek voor ITP's.
Geen voornemen bekendgemaakt	April 2016: Binnen het WISE (Widening Informed Stakeholder Engagement)-REDD+ project is een samenwerkingsovereenkomst (MoU) door vertegenwoordigers van zes tribale stammen (Saamaka, Aucaners, Paamaka, Aluku, Matawai en Kwinti) getekend. voor de oprichting van een gezamenlijk bestuur. Binnen dit project is tevens een engagement-strategie ontwikkeld voor de VIDS en VSG.

3.8 Decent Work

In Suriname is het eerste Decent Work Country Programme (DWCP) door de sociale partners (overheid, vakbeweging en werkgevers) en de International Labor Organization (ILO) in 2015 ondertekend. Onder dit programma zijn acht arbeidsgerelateerde resultaten opgenomen, die tevens de BINI-beleidsprioriteiten zijn:

1. Modernisering of introductie van arbeidswetten
2. Versterking van mechanismen voor sociale dialoog
3. Bevordering van de creatie van een gunstig klimaat voor het scheppen van duurzame ondernemingen
4. Operationalisering van een Labour Market Information System (LMIS)
5. Ratificatie van de uitstaande Core ILO Conventies
6. Ontwikkeling van een strategie en een actieprogramma voor de Arbeidsinspectie
7. Ontwikkeling van beleid om informaliteit te verminderen
8. Uitvoering van tijdsloononderzoeken

Op het gebied van **wetgeving** en **ratificatie van ILO Conventies** is in de afgelopen periode vrij veel uitgevoerd: de Nationale Assemblée (DNA) heeft de toetreding van Suriname tot een drietal ILO verdragen goedgekeurd, waarvan twee reeds zijn geratificeerd. Ook zijn er vier wetten goedgekeurd die te maken hebben met verschillende van de BINI-prioriteiten. Een aantal ontwerp-wetten is aan DNA aangeboden, terwijl er bij de minister van Arbeid conceptwetten liggen.

Voor wat betreft de **versterking van mechanismen voor sociale dialoog** is de Sociaal-Economische Raad (SER) na jaren weer operationeel en heeft in 2016 al een eerste verslag uitgebracht. Verder zijn er dialoogprocessen geïnstitutionaliseerd en opgestart, waaronder een platform met de Centrale Bank en een platform van vijf belangenorganisaties.

De Vereniging Surinaams Bedrijfsleven (VSB) heeft in samenwerking met de ILO een aantal workshops geïnitieerd over een reeks thema's die te maken hebben met het **scheppen van duurzame ondernemingen**, bijeenkomsten gehouden over corporate social responsibility, en zowel in 2015 en 2016 een award hiervoor uitgereikt. Met het instellen van een Raad voor het Coöperatiewezen, een onderzoek en een analyse van de sector, is er ook weer verhoogde aandacht voor het coöperatiewezen.

Met de formulering van een projectvoorstel is een aanvang gemaakt met de uitvoering van het **Labour Market Information System**, terwijl het ministerie van Arbeid ook samenwerkt met het Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS) om de benodigde IT-equipment en randapparatuur te installeren.

Wat de **Arbeidsinspectie** betreft, is naast het relevante wetsontwerp over de rechtszekerheid van arbeidsinspecteurs, dat is ingediend bij DNA, een SWOT-analyse gedaan en een bedrijventelling in voorbereiding.

In het kader van **beleid om informaliteit te verminderen** zijn een vragenlijst en een module in ontwikkeling. Momenteel zijn ook in voorbereiding het houden van een survey en een tripartiet seminar over **loononderzoek**.

Algemene opmerkingen

Het monitoren is bij het thema Decent Work gemakkelijker geweest dan bij de andere thema's, omdat de BINI-prioriteiten dezelfde zijn als de voornemens en voorgenomen acties van het Decent Work Country Programme van Suriname.

Wat opvalt is het relatief grote aantal goedgekeurde wetten en ingediende wetsvoorstellen en het aantal conceptwetten in voorbereiding. Het Decent Work Country Programme wordt gestadig uitgevoerd vanuit een formeel samenwerkingsstramien van sociale partners, dat reeds lang bestaat binnen het raamwerk van de ILO.

Decent Work Monitoring – in getallen	
Aantal acties	39
Aantal voornemens	12
Acties te koppelen aan een concreet voornemen	75%
Grootste uitvoerder	De Staat (64% van de acties)
De meeste acties zijn gefinancierd door	Buitenlandse donoren (69%) en de private sector (13%)
Acties in samenwerking met partners	28%
De BINI-prioriteit(en) met de meeste acties	Creatie v/e gunstig klimaat voor duurzame ondernemingen (11 acties), gevolgd door Versterken mechanismen voor sociale dialoog (7 acties)
De voornemens die de meeste acties hadden	Aantal acties gelijk verdeeld over alle voornemens.
Meeste acties gaan over	Wetgeving (10 acties) en Onderzoek/evaluatie (10 acties)
Helemaal geen acties op het gebied van	Dienstverlening

BINI-prioriteit: Uitvoering eerste Decent Work Country Programme (DWCP). Bestaande uit onderstaande acht beoogde resultaten welke tevens door de BINI-werkgroep genoemd zijn als beleidsprioriteiten.

BINI-prioriteit: 1. Modernisering of introductie van arbeidswetten

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Modernisering / uitbreiden van arbeidswetgeving; modernisering/ uitbreiden van de Veiligheidswet en Veiligheidsvoorschriften. [11]	Oktober 2016: Goedgekeurd door DNA: - Wet Vrijheid van Vakvereniging, - Wet op de Collectieve Arbeidsovereenkomst, - Decreet Arbeidsadviescollege (dat wordt omgezet in Wet Arbeidsadviescollege [9])
Modernisering / uitbreiden van arbeidswetgeving; modernisering/ uitbreiden van de Veiligheidswet en Veiligheidsvoorschriften. [11]	2016: Het ministerie van Arbeid heeft aangeboden aan DNA ter behandeling: - Ontwerpwet Herziening van het Decreet Arbeidsinspectie (die wordt omgezet in de Wet Arbeidsinspectie) - Ontwerpwet Terbeschikkingstelling Arbeidskrachten voor Intermediairs (wetgeving voor uitzendkrachten) - Arbeidsbemiddelingswet 2016 (voor het vernieuwen van de praktijk van het bij elkaar brengen van werkgevers en werkzoekenden door bemiddelaars) [9]
Modernisering / uitbreiden van arbeidswetgeving; modernisering/ uitbreiden van de Veiligheidswet en Veiligheidsvoorschriften. [11]	2016: De volgende conceptwetten zijn in voorbereiding bij het ministerie van Arbeid: - Conceptwet Bescherming Moederschap (in eindfase) - Wet op Arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd (in eindfase) - Concept Ontslagwet (2017) (in eindfase) - Wet Arbeidsomstandigheden [15]

BINI-prioriteit: 2. Versterking van mechanismen voor sociale dialoog

Versterking van de technische capaciteit van vertegenwoordigers betrokken bij social dialoog	Oktober 2016: Wetgeving ter versterking van de rol van sociale partners en hogere efficiëntie en effectiviteit en proces m.b.t. adviezen over o.a. wetgeving middels wijziging van het Decreet Arbeidsadviescollege goedgekeurd door DNA. [16]
Institutionaliseren van sociale dialoog. [11]	Oktober 2016: Wetgeving Vrijheid van Vakvereniging (waarin het recht op collectieve acties is opgenomen) goedgekeurd door DNA. [1]
De Sociaal-Economische Raad (SER) zal in 2016 opnieuw bememd worden. [7]	April 2016: De Sociaal Economische Raad (SER) is geherinstalleerd en weer operationeel na een hiatus van vier jaren. [1]

De SER zal adviezen uitbrengen over de compensatie van de kosten van het stabilisatieprogramma voor wat betreft de lonen in de particuliere sector, en over een realistische armoedegrens. [12]	Oktober 2016: De SER biedt rapport met diverse adviezen aan de President aan. Hoewel de overheid de beloofde fondsen nog niet beschikbaar heeft gesteld aan dit tripartiet adviesorgaan, heeft de SER in 2016 getracht om de regering van de nodige adviezen te voorzien. [11]
[Reguliere monitoring van het DCWP]	2016: Een tripartiete DWCP Monitoring Commissie, belast met het houden van toezicht op de implementatie van het DWCP, heeft een eindverslag geproduceerd (DWCP Suriname 2014-2016) en vanuit het ministerie van Arbeid is ook een vorderingsrapportage beschikbaar. [21]
Geen voornemen bekendgemaakt	September 2016: De Governor van de Centrale Bank stelt een platform voor dialoog met relevante stakeholders in, zoals het bankwezen en het bedrijfsleven t.b.v. de ordening van de valutamarkt. [21]
Geen voornemen bekendgemaakt	Mei 2016: Vijf belangenorganisaties van het bedrijfsleven, te weten de Algemene Aannemers Vereniging (AAV), de Associatie van Surinaamse Fabrikanten (ASFA), de Tourism Union of the Republic of Suriname (TOURS), de Vereniging Surinaams Bedrijfsleven (VSB) en de Vereniging van Surinaamse Winkeliers (VSW), besluiten om een overlegplatform in te stellen. Het Platform heeft als belangrijkste doelstelling verbetering van het ondernemersklimaat. [10]
BINI-prioriteit: 3. Bevordering van de creatie van een gunstig klimaat voor het scheppen van duurzame ondernemingen	
Bewustwording voor de creatie van een klimaat voor duurzame ondernemingen, d.m.v. faciliteren van een tripartiete seminar. [11]	Geen informatie ontvangen
De Stichting Produktieve Werkeenheden (Ministerie van Arbeid) zal hulpverlening en begeleiding bieden aan kleine ondernemingen en coöperaties om te geraken tot verschaffing van volledige en produktieve arbeidsplaatsen aan werkzoekenden. [7]	Geen informatie ontvangen
lhkv het project Innovatie Centrum (Fab Lab Paramaribo) worden bezoekers instaat gesteld om ideeën op hun uitvoerbaarheid te toetsen. Middels dit project wordt innovatie gestimuleerd en bevordert ter verbetering van de concurrentiepositie van Surinaamse ondernemingen. [7]	Geen informatie ontvangen

Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Onderzoek naar het coöperatiewezen in Suriname door mw. Helyante MacDonald, in opdracht van de ILO, maar aangedragen van de VSB. [21]
Geen voornemen bekendgemaakt	April 2016: De Raad voor het Cooperatiewezen (RACO) geïnstalleerd. [21]
Geen voornemen bekendgemaakt	December 2016: Een analyse van de sector is in uitvoering in opdracht van de ILO-DWTOC. Er heeft ook een gesprek plaatsgevonden tussen de RACO-voorzitter en de ILO-DWTOC expert Kelvin Sergeant voor het upgraden van de sector. [21]
Geen voornemen bekendgemaakt	November 2016: Wijziging van de Wet Coöperatieve Verenigingen 1944 (G.B. 1944 no. 93, zoals laatstelijk gewijzigd bij S.B. 2004 no.26) door DNA aangenomen. [10]
Diverse voornemens zijn opgenomen in het Herstel- en Stabilisatieplan, waaronder uitvoering programma's inhoudende training en advies voor start-up businesses en businessincubators (ministerie van Handel en Industrie); uitbreiden Micro-Financing faciliteiten (ministerie van Financiën); introduceren Fiscale Incentieven (ministerie van Financiën).	Oktober 2015: RAVAKSUR-ILO Workshop; Trade Union Workshop Enabling Environment for Sustainable Enterprises (EESE). Co-financiering ILO, tripartiete partners aanwezig [21]
Geen voornemen bekendgemaakt	Maart 2016: Tripartite Workshop on Status EESE Work Program Suriname. Geïnitieerd door de VSB, co-financiering ILO, tripartiete partners aanwezig [21]
Geen voornemen bekendgemaakt	Mei en juli 2016: Productivity Workshop ILO. Geïnitieerd door de VSB, co-financiering ILO, tripartiete partners aanwezig. [21]
Geen voornemen bekendgemaakt	December 2016: ILO-missie op bezoek in Suriname om mogelijkheden voor uitvoering van pilot-project t.b.v. productiviteit en duurzaamheid uit te voeren, nadat een conceptnotitie in november 2016 was goedgekeurd. [21]
Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Corporate Social Responsibility (CSR) Avonden worden gehouden door de VSB om bedrijven te stimuleren. [11]
Geen voornemen bekendgemaakt	Oktober 2016: De VSB CSR Award wordt voor de tweede keer uitgereikt. [11]
Geen voornemen bekendgemaakt	2016: VSB heeft een aantal workshops georganiseerd m.b.t. CSR, namelijk "train the trainers" workshops, CSR Auditors workshops en CSR workshops voor bedrijven en organisaties. Gefinancierd door het Canada Fund for Local Initiatives (CFLI). Geen verdere informatie over aantallen getrainde personen en deelnemende bedrijven [11]

BINI-prioriteit: 4. Operationalisering van een Labour Market Information System (LMIS)

Het automatiseren van de arbeidsadministratie die de vereiste indicatoren produceert. [11]	2016: Promotieactiviteit met alle stakeholders en technische assistentie voor de productie van 'basic labour market indicators' van de Caribbean LMIS gepland door het ministerie Arbeid. en projectvoorstel is voorgelegd aan de ILO om een consultatieronde te houden met stakeholders in het eerste kwartaal van 2017. [21]
Ontwerp en launch van een voor het publiek toegankelijke SUR-LMIS statistisch website als een "one-window" waar alle stakeholders informatie uitwisselen. [11]	2016: Een projectvoorstel voor een website is opgesteld en voorgelegd aan de minister van Arbeid en de ILO. Consultaties gehouden met de IT-vertegenwoordiger van het ministerie Arbeid en het bedrijf dat het werk zal uitvoeren. Voorstel ingediend om ICT hardware te vernieuwen voor de afdeling Arbeidsmarktstatistieken. [21]
Het afnemen van reguliere 'Labor Market Surveys', met gebruikt van ICT. [11]	2016: Het Algemeen Bureau voor de Statistiek (ABS) ontvangt randapparatuur die nodig is voor een LMIS. Financiële ondersteuning van ILO Region. [21]
Het afnemen van reguliere 'Labor Market Surveys', met gebruikt van ICT. [11]	2016: De volgende activiteiten met betrekking tot de loonstatistieken zijn in voorbereiding bij Arbeidsmarkt; ze konden in de programmaperiode (eind december 2016) nog niet worden afgerond: 1. Awareness- en promotie-activiteit (tripartiete seminar) met stakeholders waarbij inzicht wordt gegeven in concepten en methodologieën om loondata te meten; 2. Trainen van meest representatieve organisaties van werkgevers en werknemers inzake concepten, definities en methodologieën die een rol spelen bij het werkgelegenheids-vraagstuk (arbeidsmarkt-concepten, definities en methodologieën gebruikt om statistieken te verzamelen); 3. Aannee door de overheid en andere stakeholders een loonsurveyprogramma dat loonstatistieken produceert voor Suriname. [21]

BINI-prioriteit: 5. Ratificatie van de uitstaande Core ILO-Conventies

Ratificatie van alle acht core conventions van de ILO, met bijzondere aandacht voor conventies No 100 en No. 111 (gelijke behandeling) en No. 138 (kinderarbeid); Governance Convention (Labour Inspection in Agriculture). [11]	Augustus 2016: DNA heeft goedkeuring gehecht aan de toetreding tot de volgende verdragen: 1. ILO Verdrag Minimumleeftijd inzake Arbeid (No. 138), 2. ILO Verdrag Gelijke Beloning Mannen en Vrouwen (No. 100) en 3. ILO Verdrag Gelijke Behandeling en Kansen inzake Arbeid en Beroep (No. 111) [21] December 2016: Het ministerie van Buitenlandse Zaken (BuZa) heeft een ratificatie-instrument voor de drie fundamentele verdragen opgemaakt welke ondertekend is door de President van de Republiek Suriname en namens hem door het ministerie van BuZa gedeponneerd bij ILO. [21] Conventies No. 100 en No. 111 zijn nationaal geratificeerd en al opgenomen door de ILO. Conventie No. 138 is al nationaal geratificeerd, maar nog niet voor registratie bij ILO aangeboden. [21]
--	--

	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Aanbeveling van ILO (n.a.v. te implementeren nieuw geratificeerde verdragen): opbouw technische capaciteit d.m.v. technische op de uitvoering van de verdragen gerichte trainingen. Nodig was een analyse van de gaps tussen de verdragen en de Surinaamse wetgeving en praktijk. Deze gap analysis is gemaakt door mr. M. Burleson in het kader van het project "CARIFORUM Labour, Private Sector and Employers to fulfill their Economic Partnership Agreement (EPA) Obligations" van de ILO en EU in samenwerking met de Caribbean Employers' Confederation (CEC) en het Caribbean Congress of Labour (CCL). Rapport van de analyse was nog niet beschikbaar in 2016. [21]
	BINI-prioriteit: 6. Ontwikkeling van een strategie en een actieprogramma voor de Arbeidsinspectie (Waarbij met de introductie van snelrecht als nieuwe strategie, strafmaatregelen niet de voorkeur moeten krijgen boven verschaffing van informatie en effectieve voorlichting)	
	In het DWCP is opgenomen de aannahme van een strategie en actieplan voor de Arbeidsinspectie (met promotieactiviteiten) na tripartiete consultaties.	2016: Arbeidsinspectie stelt een SWOT- en confrontatiematrix samen. De bespreking met de sociale partners met betrekking tot de dienstverlening, waaronder de voorlichting, kon niet plaatsvinden. De derde fase - de aanpassing van de SWOT en confrontatiematrix - kon ook niet plaatsvinden. [21]
	Versterking van de Arbeidsinspectie d.m.v. 'uitbreiding van het mandaat van de arbeidsinspectie tot alle bedrijven'. [11]	2016: Voorbereiding bedrijventelling (als onderdeel van evaluatie dekking Arbeidspectie) door Arbeidsinspectie. Telling moet nog uitgevoerd worden. [21]
	Versterking van de Arbeidsinspectie d.m.v. 'uitbreiding van het mandaat van de arbeidsinspectie tot alle bedrijven'. [11]	Augustus 2016: Een wetsontwerp m.b.t. het mandaat van de Arbeidsinspectie om het functioneren van de inspecteurs met meer rechtszekerheid te omkleden, ingediend bij DNA. [21]
	BINI-prioriteit: 7. Ontwikkeling van beleid om informaliteit te verminderen	
	Bereiken van een nationaal gedragen definitie van de informele sector, als basis voor beleid en onderzoek. [11]	Geen informatie ontvangen
	1. Aangepaste labour force survey in Suriname, die regulier elke kwartaal door het ABS wordt uitgevoerd, zodat tegelijkertijd informatie verzameld wordt over informaliteit; 2. Bedrijvssurveys die informatie verzamelen over informaliteit van informele units die tijdens de ABS labour force survey worden geïdentificeerd. [11]	2016: Een concept questionnaire is in voorbereiding door het ABS en Arbeid met begeleiding van ILO-specialist Diego Rei. [21] 2016: Een module inzake informaliteit is in voorbereiding door ILO-DWTOC en Arbeidsmarkt in samenwerking met het ABS. [21]
	Geen voornemen bekendgemaakt	April 2016: Commissie Vrij Verkeer van Personen binnen de Caricom geïnstalleerd. [8]
	BINI-prioriteit: 8. Uitvoering van tijdige loononderzoeken	

	In het DWCP is opgenomen: een awareness en promotie-activiteit die stakeholders inzicht geeft in concepten en methodologieën om loondata te meten	2016: Voorbereidingen door OD Arbeidsmarkt voor een tripartiete seminar inzake loonstatistieken voor stakeholders over basisindicatoren en methodologieën, databronnen en aanbevelingen voor een op te zetten programma voor loonstatistieken. Geen nadere informatie of het seminar heeft plaatsgevonden [21]
	In het DWCP is opgenomen: de aanname van een survey programma door de overheid en overige stakeholders dat loonstatistieken produceert voor Suriname.	2016: Voorbereidingen door OD Arbeidsmarkt voor implementatie van de loonsurvey [21]
BINI-prioriteit: Ontwikkeling en uitvoering tweede Decent Work Country Programme. Bestaande uit onderstaande acht beoogde resultaten welke tevens door de BINI-werkgroep genoemd zijn als beleidsprioriteiten.		
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Niet of onvolledig gerealiseerde elementen uit het eerste DWCP zullen deel uitmaken van het tweede DWCP. Bij de ontwikkeling van het tweede DWCP zijn de tripartiete partners betrokken.	2016: De tripartiete DWCP Monitoring Commissie o.l.v. dhr. Glenn Piroe stelt een eindverslag op waarbij de ontwikkeling en implementatie van het eerste DWCP geevalueerd is (2014-2016). [21]
	BINI-prioriteit: 1. Modernisering of introductie van arbeidswetten	
	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Betrokken partijen identificeren verouderde of niet-bestaande wetgeving, welke tijdens (en als onderdeel van) het tweede DWCP ontwikkeld en in de vorm van conceptwetten aangeboden zal worden aan DNA.
	BINI-prioriteit: 2. Versterking van mechanismen voor sociale dialoog	
	Het DWCP Eindrapport geeft aan dat er versterking van de technische capaciteit van vertegenwoordigers betrokken bij sociale dialoog nodig is.	Geen informatie ontvangen
	Het DWCP Eindrapport geeft aan dat er training nodig is aan tripartiete partners om minimumloon vast te stellen.	Geen informatie ontvangen

	BINI-prioriteit: 3. Bevordering van de creatie van een gunstig klimaat voor het scheppen van duurzame ondernemingen	
	Geen voornemen bekendgemaakt	Geen informatie ontvangen
	BINI-prioriteit: 4. Operationalisering van een Labour Market Information System (LMIS)	
	Geen voornemen bekendgemaakt	Geen informatie ontvangen
	BINI-prioriteit: 5. Ratificatie van de uitstaande Core ILO-Conventies	
	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Vakbeweging werkt aan aanbeveling ILO-conventie 204 Transitie van informele naar formele sector. [15]
	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: Betrokken partijen identificeren conventies voor ratificatie, welke tijdens (en als onderdeel van) het tweede DWCP geratificeerd zullen worden. [21]
	BINI-prioriteit: 6. Ontwikkeling van een strategie en een actieprogramma voor de Arbeidsinspectie (Waarbij met de introductie van snelrecht als nieuwe strategie, strafmaatregelen niet de voorkeur moeten krijgen boven verschaffing van informatie en effectieve voorlichting)	
	Geen voornemen bekendgemaakt	Geen informatie ontvangen
	BINI-prioriteit: 7. Ontwikkeling van beleid om informaliteit te verminderen	
	Geen voornemen bekendgemaakt	Geen informatie ontvangen
	BINI-prioriteit: 8. Uitvoering van tijdige loononderzoeken	
	Geen voornemen bekendgemaakt	Geen informatie ontvangen

3.9 Jongeren en Sport

Het Burgerinitiatief heeft in 2015 de volgende prioriteiten geïdentificeerd om het beleid ten aanzien van jongeren en sport te bevorderen:

1. Openbare faciliteiten
2. Gelijke kansen voor talentontwikkeling
3. Bewustzijn vergroten
4. Decentralisatie van sportbonden en -organisaties

Wat de **openbare faciliteiten** betreft heeft het ministerie van Sport- en Jeugdzaken (S&J) de sportaccommodaties in kaart gebracht en situatie-analyses gemaakt over de beschikbare buurt- en jeugdcentra, waardoor het ministerie nu een overzicht heeft over de accommodaties en centra die niet aan de minimale vereisten voldoen. Verder zijn er sportleiders aangetrokken en is er materieel geschonken aan sportbonden en lokale gemeenschappen om verschillende takken van sport te bevorderen.

Gelijke kansen voor talentontwikkeling: dit is essentieel voor jongeren, maar gebleken is dat weinig scholen de beschikking hebben over een gymfaciliteit en gymleerkracht. Wat de oprichting van Stichting Schoolsport zal opleveren is nog onduidelijk; er is geen informatie over aantallen betrokken scholen en de omvang van het project. Schoolzwemmen is wel weer ingevoerd, maar het aantal deelnemende scholen is beperkt. Op het gebied van topsport heeft het ministerie van S&J relatief veel ondernomen, waaronder het financieel ondersteunen van topsporters. De criteria voor toekenning zijn echter onbekend. BINI is voorstander van het invoeren van een transparant beleid voor het toekennen van fondsen aan talentvolle jongeren. De huidige manier van investeren in topsport schijnt de ongelijke kansen voor talentontwikkeling niet te verminderen.

Hoopgevend is de instelling van de Commissie Lange Termijnsplanning Sport, die met vijftien nationale sportbonden heeft gesproken en aan de hand van deze gesprekken een advies voor het sportsubsidiebeleid van het ministerie moet voorbereiden. Ook de voortvarendheid van het Instituut Nationale Sportselecties is hoopgevend.

In het kader van **decentralisatie** zijn veel activiteiten ontplooid. Meer dan een kwart van de acties heeft betrekking op buurtsport en de samenwerking tussen het ministerie van S&J en lokale organisaties. Veelal gaat het om losse activiteiten met weinig samenhang. Er zijn wel een aantal potentieel duurzame acties ondernomen, maar de status van dergelijke projecten is onbekend. Desondanks voelen sommige sportbonden en -clubs in de districten zich in de steek gelaten. Soms worden spullen of faciliteiten beloofd, die vervolgens niet waar gemaakt worden.

Algemene opmerkingen

Als beleidsvoornemen van het ministerie van Sport en Jeugdzaken is opgenomen dat zij streeft naar een rol van facilitator en de uitvoering overlaat aan organisaties. Toch is maar ongeveer vijftien procent van de acties in samenwerking met een partner uitgevoerd. Daarnaast kwam tijdens gesprekken die gevoerd zijn met stakeholders vaak naar voren dat de communicatie met het ministerie moeizaam verloopt.

Jongeren en Sport Monitoring – in getallen

Aantal acties	52
Aantal voornemens	39
Acties te koppelen aan een concreet voornemen	90%
Grootste uitvoerder	De Staat (90% van de acties)
De meeste acties zijn gefinancierd door	De Staat (93% van de acties)
Acties in samenwerking met partners	15%
De BINI-prioriteit(en) met de meeste acties	Openbare faciliteiten - ontwikkelen en uitvoeren buurtsportprogramma ism lokale orgas (17 acties), gevolgd door Gelijke kansen voor talentontwikkeling - transparant fondsenbeleid (12 acties)
De voornemens die de meeste acties hadden	Activiteiten van het Instituut Nationale Sport Selectie (7 acties). De rest van de acties waren verspreid over de overige voornemens.
Meeste acties gaan over	Dienstverlening (19 acties), en Capaciteitsversterking (8 acties)

BINI-prioriteitstrategie: Openbare faciliteiten

BINI-prioriteit: Openbare faciliteiten: Inventarisatie en capaciteitsstudie voor buurtsport

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Herstructurering sportbuurtwerk in alle buurten en districten. Koppelen van sportbuurtwerkers aan buurtvrijwilligers en studenten van AHKCO (sociaal cultureel vormingswerk) en IOL (Lichamelijke Opvoeding). [1]	2016: Het Directoraat Sportzaken heeft een aantal sportleiders in dienst genomen die afkomstig zijn van de Regional Sports Academy (RSA) en IOL en die ingezet worden in verschillende buurtcentra over het hele land: Paramaribo, Marowijne (Albina), Para, Coronie, Nickerie, Commewijne (Nieuw Amsterdam, Ellen e.o.) en Brokopondo (Centrum). Geen verdere informatie over aantallen sportleiders en hoe die worden ingezet. AHKCO heeft geen verzoek tot samenwerking ontvangen. [13]
Ministerie van Sport en Jeugdzaken (S&J) streeft naar rol 'facilitator' en laat uitvoering projecten over aan organisaties. Gedegen veldonderzoek moet worden gedaan voorafgaand aan uitvoeren sportprojecten en plaatsen sportfaciliteiten. [10]	2016: Het ministerie van S&J brengt accommodaties in kaart die niet voldoen aan de minimale eisen en legt de informatie digitaal vast. Geen informatie over welke projecten het ministerie door andere organisaties laat uitvoeren [13]
Het uitvoeren van landelijke onderzoeksprojecten zowel op sport- als jeugd gebied. Inzicht verkrijgen in de huidige situatie door inventariseren en beschrijven van de verschillende sport- en jeugd organisaties in stad en districten. [20]	2016: Buurt- en situatie-analyses ten behoeve van het project 'Kon Na Wan'. OD Jeugdcentra bezit overzicht van jeugdorganisaties, OD Onderzoek Informatie en Kadervorming (OIK) bezit overzicht sportorganisaties. [13]
Het identificeren en uitvoeren van de opleidingsbehoefte van sportbonden en NGO's c.q. jongerenorganisaties en deze afstemmen op de behoefte van de gemeenschap. Het opzetten van een integraal opleidingstraject en de uitvoering daarvan. [20]	Geen informatie

BINI-prioriteit: Openbare faciliteiten: Ontwikkelen en uitvoeren buurtsportprogramma i.s.m. lokale organisaties

Meer takken van sport in districten. Sportbonden in de districten versterken met mankracht en sportmateriaal om jeugdteams op te zetten, die met de jeugdcompetities mee kunnen doen in de toekomst. [1]	2016: Stimulering van sport in samenspraak met de plaatselijke gemeenschappen in regionale gebiedsdelen, o.a. d.m.v. sporttoernooien tussen dorpen, training sportleiders, uitdelen sportmateriaal. Details onbekend [18]
---	---

Meer takken van sport in districten. Sportbonden in de districten versterken met mankracht en sportmateriaal om jeugdteams op te zetten, die met de jeugdcompetities mee kunnen doen in de toekomst. [1]	2016: Via het project 'Inzet van buitenlands kader voor sporters in ontwikkelingsgebieden' zijn jongeren in de districten Brokopondo en Marowijne gestimuleerd te sporten d.m.v. inzet Cubaanse trainers van Cuba Deportes. Het ging om de sporten: atletiek, schaken, boksen, wielrennen en volleybal. Geen details hoeveel jongeren bereikt [18] [13]
Intensiever gebruik van sportaccomodatatie stimuleren; [1]	Geen informatie over acties
Ministerie van S&J stelt sport-accomodatatieplan op, waarbij sportvoorzieningen (openbaar en niet openbaar) dienen te voldoen aan minimale eisen van onderhoud, toegankelijkheid, bruikbaarheid en veiligheid. [1]	Februari 2016: De minister van S&J heeft sportbonden in districten bezocht t.b.v. landelijke stand van zaken over sportactiviteiten en jeugdwerk, alsmede mogelijke samenwerking te bespreken. Geen informatie over concrete acties hierna [8]
Introductie van districtssportplannen om districten actief te betrekken bij de recreatieve sport, bij sportstimulering en sportbuurtwerk. Samenwerkingsverbanden aangaan met onder andere scholen, verenigingen, huisartsen. [1]	2016: Minister van S&J verstrekt middelen aan sportbonden in districten, waaronder een grasmaaier aan de Saramacca Sportbond, een grasmaaier en set truitjes aan Kampong Baroe, diverse middelen aan de veteranenverenigingen van Kampong o.a. Gran Kreek. [15] Geen verdere informatie Sportbonden zelf zijn erg ontevreden over het gebrek aan ondersteuning van het ministerie van S&J. [15]
Introductie van districtssportplannen om districten actief te betrekken bij de recreatieve sport, bij sportstimulering en sportbuurtwerk. Samenwerkingsverbanden aangaan met onder andere scholen, verenigingen, huisartsen. [1]	2016: De minister van S&J heeft overleg gehad met sportbonden voor professionalisering sportactiviteiten. [10] Geen informatie over vervolg
Introductie van districtssportplannen om districten actief te betrekken bij de recreatieve sport, bij sportstimulering en sportbuurtwerk. Samenwerkingsverbanden aangaan met onder andere scholen, verenigingen, huisartsen. [1]	2015 en 2016: Saramacca Sportbond leent sportlocatie uit aan VOJ MULO Mathoeraschool. [15]
Bouw van een speeltuin te Kampong Baroe. [15]	2015: Terrein voor de speeltuin is geïdentificeerd, maar geen voortgang tot op heden. [15]
Afdeling Onderzoek en Planning van ministerie van S&J pleegt analyses voor vaststelling juiste beleidsinterventies. Doorlichten overkoepelende sportorganisaties en op het reorganiseren ervan door stakeholder-meetings. [1]	2016: OD OIK heeft buurt- en situatie-analyses gedaan en trainingen aangeboden ten behoeve van het project Kon Na Wan. Tussentijdse analyses van trainingen. Landelijk zijn profielschetsen gemaakt van de talenten onder de jeugd. [13]
Het uitvoeren van programma's gericht op moderne archivering van data. [20]	Niet uitgevoerd vanwege gebrek aan financiën. [13]
Werkgroep Lange Termijn Planning heeft als taak een sportcongres te organiseren en vervolg-hearings te houden met alle sportbonden waaruit een langetermijn Nationaal Sport Ontwikkelingsplan moet voortvloeien. [10]	2016: De Commissie (geïnstalleerd in maart 2016) heeft een questionnaire opgesteld en gestuurd naar de sportbonden om een beter beeld te krijgen van de huidige stand van zaken binnen de bonden. Verzamelde gegevens worden nog verwerkt in een document, dat ook belangrijke aanbevelingen zal bevatten voor het ministerie van S&J. [13]

	2016: De Commissie heeft richtlijnen opgesteld voor sportbonden voor het opstellen van strategische beleidsplannen. Aan de bonden is gevraagd om hun beleidsplannen op te sturen. Geen verdere informatie over ontvangen beleidsplannen. [13]
Ministerie van S&J zal voor training lokale coaches door Indonesische badminton deskundige en Pencak silat-deskundige naar Suriname trachten te halen. [8]	Augustus – november 2016: De twee Indonesische trainers hebben drie maanden trainingen verzorgd aan bandmintonverenigingen en pencak silat scholen in stad en district. Geen verdere informatie over aantallen verenigingen/ scholen en personen die getraind zijn. [13]
Tennisbond heeft hulp van ministerie van S&J gevraagd voor sportleiders en meer accommodaties. [8]	Februari 2016: De minister van S&J doet voorstel voor gesprek over kunstgrasvelden. [8] Geen verdere informatie over follow-up
Minister van S&J heeft voorstel gedaan dat RUMAS gebruik kan maken van de sportleiders die bij ministerie van S&J in dienst zijn. [8]	2016: RUMAS heeft twee projecten samen met het ministerie van S&J uitgevoerd, nl. het hangjongeren problematiek in de binnenstad project en een training van jeugdleiders te Para. Geen verdere informatie over de projecten, aantallen jongeren die bereikt zijn enz. [15]
De minister deed de ambassadeurs van Venezuela en Koninkrijk der Nederlanden het voorstel om op het gebied van sport- en jeugdontwikkeling gebruik te maken van wederzijdse expertise. [8]	Januari 2016: De KNVB is op bezoek geweest bij minister van S&J. [8] Geen verdere informatie over resultaten van het gesprek
Samen met het ministerie, zullen de verenigingen modellen bedenken over hoe de denksporten, schaken en dammen toegankelijker te maken. [10]	Juni 2016: Veertien schaakverenigingen zijn voorzien van schaakborden en schaakstukken aan de hand van een lijst met het aantal geregistreerde leden per vereniging. [10]
BINI-prioriteit: Openbare faciliteiten: Verplichte monitoring buursportprogramma S&J	
Geen voornemen bekendgemaakt	Geen informatie ontvangen
BINI-prioriteit: Openbare faciliteiten: Beheersplannen als voorwaarde voor investering	
Uitvoering van verbetering jeugd- en sport accommodaties, buurtcentra en speeltuinen door ministerie van S&J (maatregel Bouw, civieltechnische en logistieke activiteiten). Ook ondersteuning organisaties aankoop materiaal. [18]	Februari 2016: Het ministerie van S&J werkt aan renovatie van het Indoor Stadion Nickerie. De DC, de penitentiaire inrichting Hazard, de brandweer en de afdeling Sport en Jeugdzaken Nickerie zijn betrokken. Kosten gedragen door ministerie van S&J, maar minister van S&J heeft bedrijfsleven Nickerie gevraagd om een bijdrage. Geen verdere informatie over status van de renovatie [10]
Uitvoering van verbetering jeugd- en sport accommodaties, buurtcentra en speeltuinen door ministerie van S&J (maatregel Bouw, civieltechnische en logistieke activiteiten). Ook ondersteuning organisaties aankoop materiaal. [18]	2016: Voorbereidende werkzaamheden verricht door ministerie van S&J (maatregel Bouw, civieltechnische en logistieke activiteiten) voor het W.B. Axwijck sportcentrum, de Abdoel Rahman sporthal en ondersteuning organisaties aankoop van materiaal. Geen verdere informatie. [7]
Uitvoering van verbetering jeugd- en sport accommodaties, buurtcentra en speeltuinen door ministerie van S&J (maatregel Bouw, civieltechnische en logistieke activiteiten). Ook ondersteuning organisaties aankoop	2016: Renovatie en inrichting van kantoren en dienstwoningen ministerie van S&J. Geen verdere informatie. [7]

	materiaal. [18] Uitvoering van verbetering jeugd- en sport accommodaties, buurtcentra en speeltuinen door ministerie van S&J (maatregel Bouw, civieltechnische en logistieke activiteiten). Ook ondersteuning organisaties aankoop materiaal. [18] 2016: Voortzetting bouw centrale huisvesting ministerie van S&J (maatregel Bouw, civieltechnische en logistieke activiteiten). Geen verdere informatie. [7]
BINI-prioriteitstrategie: Gelijke kansen voor talent-ontwikkeling	
BINI-prioriteit: Gelijke kansen voor talent-ontwikkeling: Transparant fondsenbeleid	
<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Talent scouting zal vanaf de basisschool plaatsvinden en sportprogramma's zullen op maat worden ontwikkeld voor opkomend talent. Door de Sportcluster van de RSA in Suriname te vestigen, zullen studenten en vertegenwoordigers van sportbonden worden opgeleid tot talent scouts. [1]	2016: De St. Schoolsport is opgezet en op enkele scholen is het zwemmen al gestart. Geen verdere informatie. Met name de omvang van dit programma is onduidelijk. [15]
Clinics voor medewerkers van het ministerie van S&J en sportkader, waarbij het accent zal worden gelegd op sporttraining en scouting van talent. Deze groep wordt ingezet in de districten en in achtergestelde wijken van Paramaribo. Het bestaande team van buitenlandse trainers dient ter ondersteuning van de coaches, trainers en de sporters met als doel de topsport te bevorderen. [7]	2016: In het kader van Inzet van buitenlands kader voor sporters in ontwikkelingsgebieden zijn jongeren gestimuleerd te sporten, talenten gespot en begeleid. Voornamelijk de inzet van ingehuurde Cubaanse trainers t.b.v. atletiek, boksen, wielrennen, volleybal, schaken. Geen verdere informatie over aantallen jongeren die bereikt zijn. [15] 2016: Via de maatregel Jeugd- en Sportontwikkeling regionale gebiedsdelen zijn talenten gespot en verder begeleid. Geen verdere informatie over aantallen jongeren, welke gebieden en welke sporten [18] 2015: Het ministerie van S&J treft voorbereidingen voor talentenschool. Geen verdere informatie [7] 2015: Via de maatregel Topsport Projecten zijn achttien individuele topsporters financieel ondersteund. Ook zijn sporters in aanmerking gekomen voor een volledige studiebeurs of financieel ondersteund bij hun studie. Geen verdere informatie over welke sporten. Details over criteria voor toekenning beurzen en financiële ondersteuning zijn onbekend. [18]
Het Instituut Nationale Sportselecties (INS) instellen als werkarm van het ministerie met als doel een bijdrage te leveren aan een gestadige groei en ontwikkeling van de topsport in ons land. [20]	In 2016 heeft het INS de volgende activiteiten uitgevoerd: - Alle door de overheid geselecteerde sporters en individuele aanvragen voor het medisch gezond sporten zijn gehonoreerd. Het INS heeft niet alle uitgezonden mensen (goed)gekeurd. Selectie verloopt ongestructureerd. - Lezingen en trainingen voor topsporters, nationale selecties, het Surinaams Olympisch Comité (SOC) en de RSA. Geen verdere informatie over thema's en aantallen lezingen. - Diverse fitheid- en gezondheidsmetingen uitgevoerd, w.o. voor verenigingen en bonden (aantallen onbekend), voor schoolkinderen, en in de dorpen Apura, Section, Washabo, Donderskamp, Cornelis-Kondre en Kalebaskreek. - Handboeken geschreven en uitgegeven. Geen verdere informatie over soort handboeken en oplage - John Lieveld heeft namens het INS onderzoek gedaan naar antropometrie in Suriname en hier een boek over gepubliceerd. Geen verdere informatie over het boek

	- Een toernooi georganiseerd voor Inheemse dorpen. Geen verdere informatie over welke dorpen en sporten. In het kader van het toernooi voor Inheemse dorpen, zijn trainers en scheidsrechters opgeleid. Geen verdere informatie over welke sporten en aantallen getrainde personen [13] [18]	
	BINI-prioriteit: Gelijke kansen voor talent-ontwikkeling: Toekenning fondsen inkomensgebonden	
	Geen voornemen bekendgemaakt	Geen informatie ontvangen
	BINI-prioriteit: Gelijke kansen voor talent-ontwikkeling: Gerichte overheidssubsidies met transparante regels voor verenigingen en clubs	
	Geen voornemen bekendgemaakt	2015: 27 sportorganisaties ondersteund. 2016 (eerste half jaar): Naast organisaties die in aanmerking zijn gekomen voor subsidie, is ook een aantal individuele sporters in verband met deelname aan internationale ontmoetingen ondersteund. Geen verdere informatie [7]
	Special Olympics heeft minister van S&J om ondersteuning gevraagd. [8]	April 2016: Advies is gegeven om tevens een sportdag te organiseren onder verschillende tehuizen om meer fondsen te genereren. Geen verdere informatie [8]
	BINI-prioriteitstrategie: Bewustzijn vergroten	
	BINI-prioriteit: Bewustzijn vergroten: Elke school een gymdocent	
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Breedte- investeringen voor kennismaken met sport op school, in de buurt en op recreatieve wijze. Extra aandacht voor kinderen die om financiële redenen niet kunnen sporten en kinderen met een beperking. [1]	2016: Landelijk schoolsportevenementen i.s.m. het ministerie OCW in met name atletiek, slagbal, voetbal, volleybal, georganiseerd. Details onbekend. Geen verdere informatie over aantallen [7] [18] 2016: Het Glo-zwemmen voor de 4e klassen vindt het gehele jaar door plaats en worden de examens afgenomen in de districten Wanica, Commewijne en Nickerie. Geen verdere informatie over aantallen [7] [18]
	Extra aandacht voor kinderen die om financiële redenen niet kunnen sporten en kinderen met een beperking. [1]	2016: Sportdagen voor mensen met een beperking georganiseerd in samenwerking met Sport Unlimited Suriname en Be Innovative. Geen verdere informatie [18]
	Ministerie van S&J zal samen met het ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (OWC) kijken naar modellen om Lichamelijke Opvoeding (LO) als verplicht vak op te nemen in het curriculum vanaf de basisschool tot en met universiteit. [10]	Geen informatie

	BINI-prioriteit: Bewustzijn vergroten: Elke school toegang tot gymfaciliteit	
	De regering zal bevorderen dat er ten behoeve van de peuterscholen speciale programma's worden ontwikkeld binnen het kader van bewegingsonderwijs. [1]	Geen informatie
	BINI-prioriteit: Bewustzijn vergroten: Onderzoek vraag-aanbod gymdocenten IOL	
	Het Universitair Sport Bureau zal zich in eerste instantie bezig houden met het ontwikkelen c.q. het uitvoeren van sportbeleid en het coördineren van sportprogramma's en accommodaties. Hiernaast zal zij in partnerschap met andere stakeholders werken aan het ontwikkelen van sportbeleid, onderwijs en onderzoek. [1]	Geen informatie
	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: OD OIK heeft onderzoek gedaan naar aantal actieve LO-leerkrachten op VOJ niveau. Geen verdere informatie [13]
	BINI-prioriteit: Bewustzijn vergroten: Evaluatie RSA	
	Functies RSA: topsporters uit de gehele wereld accomoderen en deze fysieke, medische en mentale begeleiding bieden; internationale sportopleidingen op MBO en HBO niveau van coaches, sportinstructeurs, marketing, management en sport- en jeugdbuurtwerk verzorgen. "Vermarketing" Surinaams topsportproduct i.s.m. bedrijfsleven, het SOC en de media. [1]	2016: RSA heeft een dertigtal van sportinstructeurs (certificate in Sport Studies) afgeleverd aan diverse geledingen van de samenleving die qua competenties opgeleid zijn om op Basis- en VOJ-scholen hun deskundigheid in te zetten tijdens gymlessen, en medewerking en ondersteuning te verlenen bij diverse sportactiviteiten. Deze sportinstructeurs beschikken over de vaardigheden en competenties van een IOL-docent (Lichamelijke Opvoeding), maar beschikken niet niet over een pedagogisch getuigschrift van het IOL. Geen verdere informatie over daadwerkelijke inzet van sportinsructeurs [1]
	BINI-prioriteit: Bewustzijn vergroten: Activiteiten buiten schooluren	
	Het verzorgen van landelijke voorlichtingprogramma's m.b.t. sport- en jongeren activiteiten promotie. [20]	2015: Voorbereiding opzet van een bewustwordingscampagne Gezonde leefstijl; commissie geïnstalleerd voor vaststelling van de Surinaamse Norm van Bewegen. (Maatregel Health promotion) Geen verdere informatie over voortgang hiervan [18]
	De Vakantiesportactiviteiten worden landelijk in de grote vakantie georganiseerd, waarbij de jeugd de gelegenheid krijgt deel te nemen aan recreatie-, sport- en vormingsactiviteiten. [7]	Geen informatie
	Sportieve recreatie wordt ook op hoogtijdagen uitgevoerd. De Volksspelen hebben een landelijk karakter en zijn in het buurtsportprogramma geïncorporeerd. In alle vakantiecentra wordt aandacht besteed aan de Fositen Prey. [7]	Geen informatie

	Het vakantiezwemmen wordt wederom uitgevoerd in samenwerking met particuliere zwembaden en is een onderdeel van het schoolzwemmen dat doorloopt gedurende de vakanties. [7]	Een zwemonderwijzer is uitgeleend aan een particulier zwembad. [13] Geen verdere informatie
	De Pupillen Aspiranten Sport (PAS) wordt als onderdeel van het programma Hoe fit is Suriname uitgevoerd. [7]	Geen informatie ontvangen
	Geen voornemen bekendgemaakt	2015 en 2016: Ministerie van S&J heeft uitvoering gegeven aan de Maatregel Intensievere aanpak Recreatie-, Jeugdsport en Bewegingsrecreatie. Er zijn onder andere competities gedraaid voor de buurtcentra van Paramaribo e.o. U17 categorie voetbal. [7] [13]
	Radio- en televisieproducties gericht op actuele onderwerpen jeugd en sport rakend zijn gecontinueerd. [7]	Oktober 2016: Het sportkanaal "Iconic television (ITV)" is opgericht door het ministerie van S&J, welke voornamelijk eigen producties zal aanbieden waarmee diverse sportactiviteiten en Surinaamse atleten belicht zullen worden. Verder biedt het kanaal de ruimte aan sporters en sportbonden om zich gericht te profileren. Voorbereidingen voor de testuitzending van het sportkanaal via kanaal 8.3, die ook die ook de vaste frequentie zal zijn. Het ministerie huurt het kanaal bij STVS. [13]
BINI-prioriteitstrategie: Decentralisatie: sportbonden en organisaties		
BINI-prioriteit: Decentralisatie: sport- bonden en organisaties: Transparant subsidiebeleid t.a.v. sportbonden en buurtorganisaties		
	<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
	Geen voornemen bekendgemaakt	Oktober 2015: Minister van S&J vraagt het SOC te helpen met het formuleren van nieuwe criteria waaraan sportbonden moeten voldoen om in aanmerking te komen voor subsidie. [10]
	Het OD Recreatie en Sport zal management- en standaard logistieke trainingen voor het opzetten van een vereniging verzorgen. [10]	Nog niet uitgevoerd
BINI-prioriteit: Decentralisatie: sport- bonden en organisaties: Capaciteitsversterking S&J t.a.v. toezicht en controle fondsen		
	Ter vergroting van de uitvoeringscapaciteit sportleiders opleiden in samenwerking met de stakeholders. [18]	Geen informatie
	Inzet van kader voor opleiding en begeleiding van sporters en jongerenwerkers in ontwikkelingsgebieden. [20]	Geen informatie
	Directoraat Sportzaken institutioneel versterken. HRM-beleid ontwikkelen en uitvoeren. Planmatige en doelgerichte instroom van deskundig kader en continue bijscholing. [1]	Geen informatie
	Geen voornemen bekendgemaakt	2016: T.b.v. het project 'Kon Na Wan' zijn er landelijk (m.u.v. Brokopondo, Sipaliwini, Saramacca, Wanica) kadertrainingen aangeboden en uitgevoerd door ministerie van S&J. Er hebben minimaal 130 personen geparticipeerd. [13]

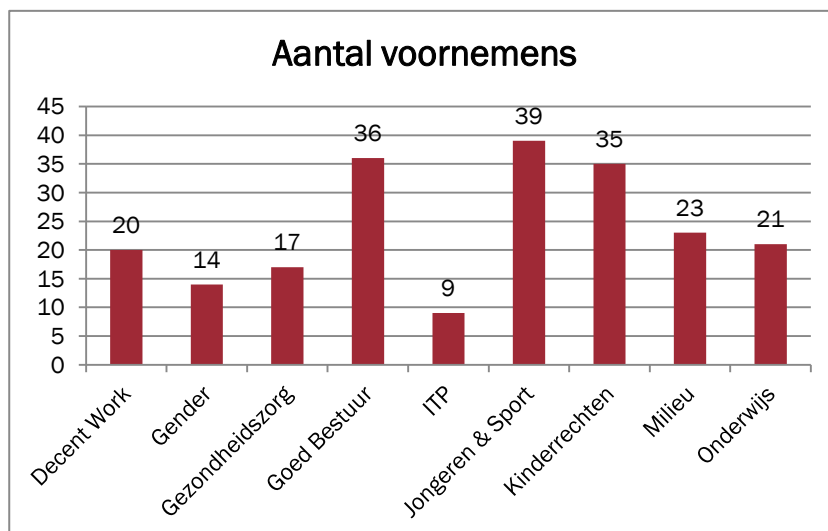
Regeringsvoornemens niet verbonden aan BINI-Prioriteiten

<i>Regeringsvoornemens</i>	<i>Uitgevoerde Acties</i>
Anti-doping	
Beleidsmaatregel 'Subsidie aan de Suriname Anti-Doping Authority' (SADA): doping testen afnemen [20]	2016: Er zijn dopingtesten uitgevoerd (aantal niet vermeld). [7]
Beleidsmaatregel 'Subsidie aan de Suriname Anti-Doping Authority' (SADA): awareness- en educatieprogramma's uitvoeren [20]	2016: Er is een landelijk doping awareness project uitgevoerd (details niet vermeld). [7]
Beleidsmaatregel 'Subsidie aan de Suriname Anti-Doping Authority' (SADA): workshops, trainingen, vergaderingen [20]	2016: Tien doping controle officials opgeleid. Deelname aan het internationale seminar van de WADA. [7]
Beleidsmaatregel 'Subsidie aan de Suriname Anti-Doping Authority' (SADA): workshops, trainingen, vergaderingen [20]	2016: Deelname aan de Board meeting van de Caribbean RADO (Regional Anti-doping Organization), waarvan Suriname ook lid is. [7]
Internationale evenementen	
Binnen de maatregel Internationale jeugdsportevenementen zijn opgenomen de Inter Guyanese Spelen en de Consude Games. [18]	2015 en 2016: Suriname heeft geparticipeerd in de Consude games. [18]

4 Vergelijking Thema's

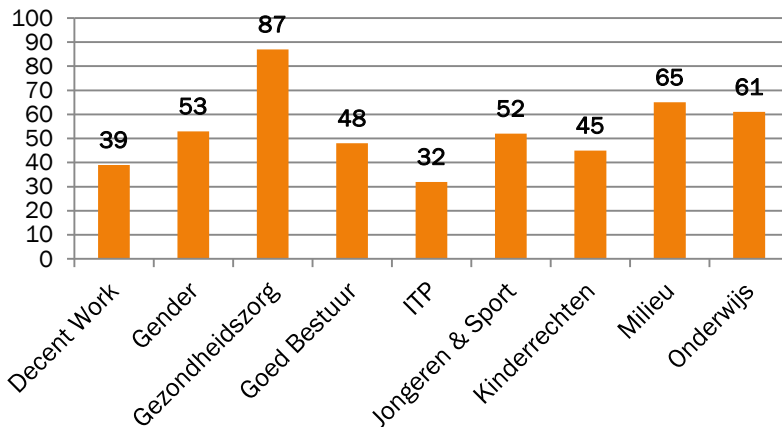
Het Burgerinitiatief keek niet alleen afzonderlijk naar de negen prioriteits-thema's, maar vergeleek deze ook onderling.

Alle 9 BINI prioriteitsthema's op een rij	
Aantal acties	482 (gemiddeld 54 per thema)
Aantal voornemens	214 (gemiddeld 24 per thema)
Acties te koppelen aan een concreet voornemen	73%
Grootste uitvoerder	De Staat (77% van de acties)
De meeste acties zijn gefinancierd door	De Staat (52% van de acties), gevolgd door buitenlandse donoren (37% van de acties)
Acties in samenwerking met partners	31%
Meeste acties gaan over	Capaciteitsversterking (19% van de acties), gevolgd door Dienstverlening (17% van de acties)
Helemaal geen acties op het gebied van	--

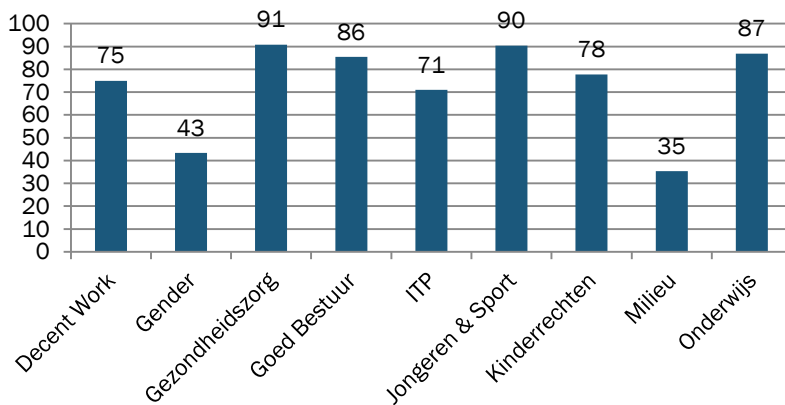
De meeste voornemens konden geteld worden bij de themagebieden Jongeren & Sport, Goed Bestuur en Kinderrechten, terwijl er nauwelijks voornemens terug te vinden waren op het gebied van Inheemse en Tribale Volken (ITP).

Aantal uitgevoerde acties

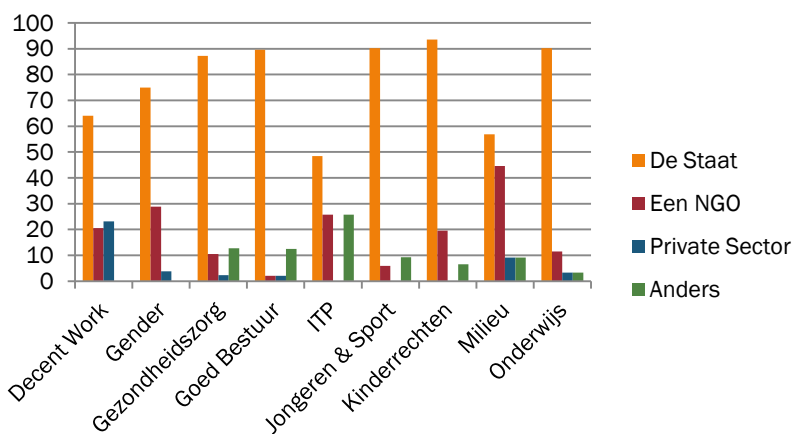
Het patroon voor wat betreft het aantal voornemens is niet automatisch terug te vinden in het aantal uitgevoerde acties. Bij de ITP was dat wel het geval (weinig voornemens en weinig acties), maar het thema Gezondheidszorg kende verreweg het grootste aantal acties, terwijl er op dat gebied niet veel voornemens waren.

% acties te koppelen aan een concreet voornemen

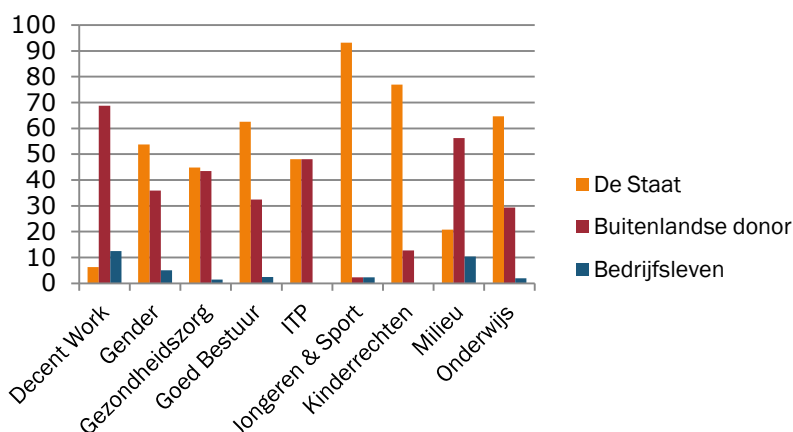
Uit deze grafiek is op te maken dat het groot aantal uitgevoerde acties op het gebied van Gezondheidszorg wel te koppelen is aan een concreet voornemen. Er zijn dus weinig 'afwijkingen' van het gepland beleid. Deze trend is ook zichtbaar bij Jongeren & Sport, Onderwijs en Goed Bestuur. Opvallend zijn de themagebieden Gender en Milieu, waarbij minder dan de helft van de acties te linken is aan een concreet beleidsvoornemen.

Uitvoerders van de acties (in %)

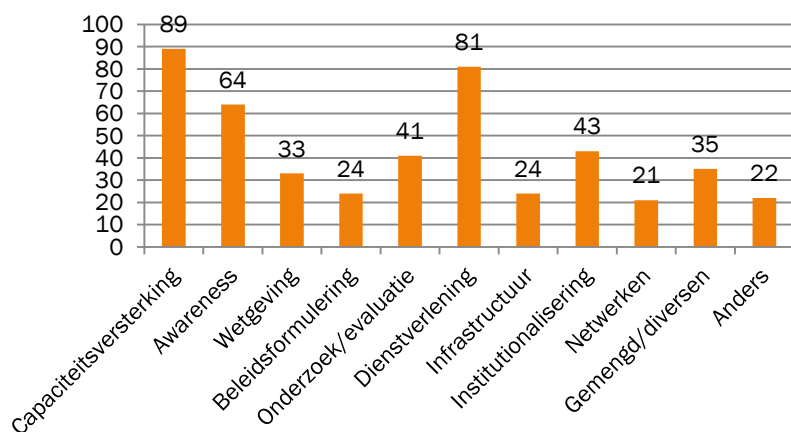
Op alle beleidsgebieden was de Staat de grootste uitvoerder van de acties, hoewel er grote onderlinge verschillen zijn. De Staat is minder duidelijk 'aanwezig' op de gebieden van ITP en Milieu, terwijl NGO's en andere uitvoerders daar veel acties hebben uitgevoerd.

Financierders van de acties (in %)

Bij deze grafiek springen de gebieden Decent Work en Milieu gelijk in het oog. Dit zijn de enige thema's waarbij buitenlandse donoren meer acties hebben gefinancierd dan de Staat. Het thema Jongeren & Sport vormt een andere extreem geval: daar is 93% van de acties gefinancierd door de Staat, het hoogste percentage van alle themagebieden.

Typen acties

Overall bekeken hebben de meeste uitgevoerde acties in de monitoringsperiode te maken met capaciteitsversterking en dienstverlening. Dat er zo weinig infrastructurale acties zijn ondernomen, ligt wellicht gedeeltelijk aan de keus prioriteitsgebieden van BINI, maar even zo goed aan een gebrek aan financiën van de Staat. Opvallend is ook de lage score voor beleidsformulering.

Typen acties/thema	Decent Work	Gender	Gezondheid	Goed Bestuur	ITP	Jongeren & Sport	Kinderrechten	Milieu	Onderwijs	TOTAAL
Capaciteitsversterking	6	17	17	8	2	8	7	11	13	89
Awareness	4	19	4	2	4	3	9	12	7	64
Wetgeving	10	-	1	7	1	-	5	6	3	33
Beleidsformulering	1	6	9	-	2	2	-	2	2	24
Onderzoek/evaluatie	10	2	7	2	1	7	5	5	2	41
Dienstverlening	-	-	15	10	7	19	8	3	19	81
Infrastructuur	1	-	9	1	4	4	-	2	3	24
Institutionalisering	3	-	12	10	7	-	5	3	3	43
Netwerken	2	-	1	4	2	5	3	4	-	21
Gemengd/diversen	2	8	6	1	1	2	3	8	4	35
Anders	-	-	3	3	1	2	0	9	4	22
TOTAAL	39	52	84	48	32	52	45	65	60	477

5 Conclusie

Het eerste BINI Monitoringrapport kwam tot stand zonder een duidelijk algemeen planinstrument welke als uitgangspunt voor het monitoren kon dienen. De monitoringsperiode – van augustus 2015 bij het aantreden van de Regering Bouterse II tot december 2016 - werd gekenmerkt door razendsnelle veranderingen van beleid en grote onduidelijkheid over beleidsrichtingen en beleidsvoornemens. De financieel-economische en monetaire crisis waar Suriname in verkeert eiste toen (en nu) alle aandacht van beleidsmakers op; wanneer dit rapport verschijnt is er nog altijd geen goedgekeurd ontwikkelingsplan. Er is een scala aan korte termijn plannen gelanceerd (zoals het Herstel- en Stabilisatieplan, een paar crisismaatregelen), maar die zijn voorsnog niet systematisch uitgevoerd voor zover wij dat hebben kunnen natrekken.

Geen samenhang tussen planinstrumenten

Het Meerjaren Ontwikkelingsplan (of, zoals nu genoemd: het Ontwikkelingsplan - OP) zou in principe moeten worden afgeleid van een Regeringsverklaring. Om ervoor te zorgen dat een nieuw aangetreden regering in redelijke rust het door de wet verplichte Ontwikkelingsplan kan maken, loopt de termijn van het Ontwikkelingsplan sinds enkele jaren niet synchroon aan een regeringsperiode, maar is er een overlap van een jaar (het Meerjaren Ontwikkelingsplan 2006-2011; Ontwikkelingsplan 2012-2016 van respectievelijk de regeerperiodes mid 2005-mid 2010 en mid 2010-mid 2015). Dit betekent dat een regering gedurende minstens het eerste jaar van haar zittingstermijn in principe zich zou moeten houden aan de planning zoals aangegeven in het geldende Ontwikkelingsplan.

Hier stuiten we op een ongemakkelijke realiteit: de tijdspanne tussen het aantreden van een nieuwe regering en het aannemen van een Ontwikkelingsplan is intussen gemiddeld twee jaar geworden. Als een nieuwe regering besluit om het geldende Ontwikkelingsplan (aangenomen tijdens een voorgaande regering) bij het grof vuil te plaatsen meteen na haar aantreden, wat is dan de werkelijke status en het nut van dit wettelijk planinstrument? En wat is dan het visie-document waarop plannen worden gebaseerd tot de aanname van het nieuwe Ontwikkelingsplan? Is dat de Regeringsverklaring? Ook daar kunnen vraagtekens bij geplaatst worden.

Met het afleggen van de Regeringsverklaring, in oktober 2015, werden de contouren van het nieuwe beleid bekendgemaakt. Deze zouden dan vervolgens verder uitgewerkt dienen te worden in jaarplannen. De jaarplannen van 2016 en 2017 staan dan dus in principe los van het OP 2012-2016. Maar het verband tussen de jaarplannen 2016 en 2017 en de Regeringsverklaring 2015-2020 is ook onduidelijk. Er is ook geen 1-op-1 verband te leggen tussen de jaarplannen en de jaarbegrotingen, die toch in feite niets meer zouden moeten zijn dan een monetaire vertaling van de jaarplannen.

In het concept Ontwikkelingsplan 2017-2022 wordt de hervorming van het nationaal planapparaat als belangrijk ontwikkelingsdoel gesteld, en een voorwaarde voor succesvolle ontwikkeling. De vraag is of deze hervorming van het apparaat zoals voorgesteld zich binnen de resterende drie jaar van deze regeerperiode kan voltrekken - het gevaar is immers dat bij een volgende regering er andere inzichten zullen zijn. Het is daarom van groot belang dat er met spoed gewerkt wordt aan het verkrijgen van een nationale consensus over de herinrichting en versterking van het planapparaat; en dat het eigenaarschap van dat apparaat inderdaad nationaal gedragen wordt. Dat wil zeggen: niet partijgebonden, en met complete betrokkenheid en zeggenschap van niet-staatsactoren (civil society en bedrijfsleven). Daardoor vergroten we de overlevingskansen van het nieuwe apparaat.

Geen samenhangende benadering van beleid

Tussen het jaarplan en de uitvoering van acties is er vaak ook een groot niemandsland van planning. Grote voornemens worden niet vanzelfsprekend in samenhangende programma's uitgewerkt (voorbeelden waar dat wel zo is zijn o.a. de meerjarenprogramma's 'Bestrijding van Chronische Niet-Overdraagbare Aandoeningen' en het project 'Verbeteren Geestelijke Gezondheidszorg').

Ook het OP 2017-2021 identificeert de zwakte van het Overheidsapparaat op het gebied van een planmatige, strategische aanpak, en de vertaling van voornemens naar acties. In de inleiding wordt gesteld dat *“Adoptie van methoden en procedures voor plan- en beleidsformulering onderdeel [zijn] van de hervorming van het politiek-bestuurlijk apparaat. Er moet een formeel begin gemaakt worden met het langdurig proces, waarin alle onderdelen van de publieke sector overstappen naar de gangbare methoden voor de uitwerking van planning en beleid: strategische planning en resultaatgerichte budgettering, management, monitoring en evaluatie.”*

Uit de monitoring blijkt inderdaad dat er veeleer sprake is van losse projectjes en kleine los van elkaar staande acties, zonder dat er duidelijke prioriteiten zijn gesteld, of een logische opbouw van acties is te onderscheiden. Er is, kortom, nauwelijks sprake van een strategische benadering van beleid. Daarbij zien wij binnen bepaalde beleidsgebieden veel nadruk op één type van actie, bijvoorbeeld bewustwording bij het tegengaan van geweld tegen vrouwen; of dienstverlening op het gebied van onderwijs en sport/jongeren. Een strategische benadering van elk beleidsterrein zou een voor dat beleidsterrein goede verhouding tussen de diverse strategieën (capaciteitsversterking, bewustwording, dienstverlening, onderzoek, infrastructuur, wetgeving en institutionalisering) moeten aantonen.

Veel kleine, losse acties binnen een beleidsgebied kunnen een vertekend beeld opleveren van de ware aard, grootte en het belang van de interventies. De werkelijke impact op de kwaliteit van leven van rechthebbenden blijft daardoor onzichtbaar.

Geen geïntegreerde oplossingen

De kleine niet-geïntegreerde acties maken ook dat complexe problemen niet adequaat kunnen worden aangepakt. De meest schrijnende ontwikkelingsproblemen, zoals werkloosheid en armoede zijn multidimensionaal van karakter en vereisen een geïntegreerde oplossing. Door een gebrek aan overleg tussen lijnministeries worden problemen niet alleen niet op behoorlijke wijze aangepakt, maar is er ook een enorme verspilling van middelen.

Het Integraal Beleidsplan voor Kinderen en Adolescenten van de Presidentiele Werkgroep Integraal Kinder- en Jeugdbeleid is een goed voorbeeld van een integraal programma, waaraan alle lijnministeries en andere belanghebbenden hebben gewerkt. Er zijn twee pilots uitgevoerd in de periode 2013-2015, waarbij duidelijk werd dat coördinatie tussen werkzaamheden van lijnministeries een absolute meerwaarde heeft, en meteen effect sorteert op de dienstverlening. Echter, daar moet in geïnvesteerd worden en daar moet de wil toe bestaan.

Geen systematische monitoring en evaluatie

Een enorm obstakel voor het objectief kunnen monitoren van beleidsuitvoering is het gebrek aan systematische rapportage van acties. Er zijn enkele uitzonderingen hierop, zoals een aantal projecten en acties van het Ministerie van Volksgezondheid, het Nationaal Bureau Genderaangelegenheden en zo nog het één en ander, die redelijk gedetailleerde activiteitenrapportages trachten te produceren. Het kan dus wel.

Door het uitblijven van activiteiten-, project- en programmarapportages, en doordat het niet mogelijk is om bestedingen direct toe te schrijven aan acties kan er ook geen evaluatie plaatsvinden over de efficiëntie en effectiviteit van bestedingen, of de investeringen in bijvoorbeeld specifieke doelgroepen.

Dit is mogelijk één van de oorzaken van herhalingen van beleidsprogramma's - het komt vaker voor dat jaarbegrotingen en jaarplannen van opeenvolgende jaren identieke posten/acties aangeven, vaak genoeg met exact dezelfde begroting. Zolang monitoring en evaluatie geen onlosmakelijk onderdeel zijn van beleidsvoering zullen wij niet in staat zijn om te ontdekken wat wel en niet werkt, en dus ook geen gericht beleid kunnen ontwikkelen om gestelde doelen te bereiken.

Geld niet te traceren

Het monitoren van beleid hoort niet alleen een verslag op te leveren over wat er is gedaan, maar zou ook een beeld moeten geven van hoe acties zijn uitgevoerd, wat ze hebben gekost en wat ze hebben opgeleverd. Die informatie is helaas niet voorhanden.

Er is geen rechtstreeks verband te leggen tussen de beleidslijnen van de jaarbegroting van ministeries en de uitgevoerde acties, noch zijn er verifieerbare cijfers te achterhalen van concrete resultaten (zie ook het punt hierboven). Na monitoren komt evalueren, waarbij vragen gesteld moeten worden over rechtmatigheid en doelmatigheid van inzet van middelen. Elke zinnige discussie hierover is momenteel onmogelijk, en de Staat stelt zichzelf hierdoor bloot aan verdachtmakingen over onrechtmatige en ondoelmatige besteding van middelen. Die verdachtmakingen en beschuldigingen zullen blijven bestaan zolang er niet adequaat rekenschap wordt afgelegd.

Monitoren: de volgende stap

In het concept Ontwikkelingsplan 2017-2021 wordt de zwakte van het nationaal planapparaat erkend en wordt het belang van Monitoring en Evaluatie benadrukt. BINI zal uiteraard deze ontwikkelingen op de voet volgen.

Het volgende Monitoringrapport van BINI zal ongeveer eind 2018 verschijnen. Wij hopen dat tegen die tijd de Staat ook haar eigen M&E-rapporten opmaakt en openbaar maakt, zodat wij, als burgers, sneller en efficiënter de volgende stap kunnen zetten in het proces van participatieve monitoring: dat wij dieper kunnen graven naar de reële effecten van beleidsmaatregelen op de kwaliteit van leven van burgers. Want, het moet worden gezegd: in de hele voorgestelde structuur van M&E van het OP 2017-2021 wordt opvallend weinig aandacht aan besteed aan die reële effecten.

Bijlage 1: Codering Bronnen

Monitoringmatrices

Ontwikkelingsplan 2012-2016	1
Regeringsverklaring 2015	2
Jaarrede 2015	3
Jaarrede 2016	4
Jaarrede 2017	5
Jaarplan 2015	6
Jaarplan 2016	7
www.gov.sr	8
www.dna.sr	9
Mediabericht	10
Andere bron (websites derden zoals VSB)	11
Herstel- en Stabilisatieplan 2016	12
Respondent Overheid (email, telefonisch of persoonlijk interview)	13
Respondent Semi-Overheid- overheidsstichtingen of andere organen (email, telefonisch of persoonlijk interview)	14
Respondent Niet Overheid (email, telefonisch of persoonlijk interview)	15
Social Media	16
Onderzoeksrapport	17
Jaarplan 2017	18
Begroting 2015	19
Begroting 2016	20

Bijlage 2: Lijst van Respondenten

- Academie voor Hoger Kunst- en Cultuuronderwijs Suriname
- Basic Education Improvement Programme
- Center for People's Development
- Centrale Landsaccountantsdienst
- Commissie Lange Termijn Planning Sport
- Conservation International Suriname
- Federatie van de 12 Lo's der Okanisi
- Institute for Women, Gender & Development Studies, Anton de Kom Universiteit van Suriname
- Instituut Nationale Sportselectie
- MeKi Tamara
- Ministerie van Arbeid, Afdeling Arbeidsinspectie
- Ministerie van Arbeid, Onderdirectoraat Juridische en Internationale Zaken
- Ministerie van Arbeid, Stg. Arbeidsmobilisatie- en Ontwikkeling
- Ministerie van Binnenlandse Zaken, Bureau Genderaangelegenheden
- Ministerie van Justitie en Politie, Afdeling Internationale Betrekkingen
- Ministerie van Justitie en Politie, Afdeling Justitiële Kinderbescherming
- Ministerie van Justitie en Politie, Bureau Vrouwen- en Kinderbeleid
- Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur, Afdeling Basic Life Skills Education
- Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur, A. Ramdin (Beleidsadviseur)
- Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur, Afdeling Internationale Betrekkingen
- Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur, Bureau Lager- en Beroepsonderwijs
- Ministerie van Onderwijs, Wetenschap en Cultuur, Onderdirectoraat Ontwikkelingsdienst
- Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Grond- en Bosbeheer
- Ministerie van Sociale Zaken, Afdeling Kinder- en Jongerentelefoon
- Ministerie van Sport- en Jeugdzaken, Afdeling Onderzoek, Informatie en Kadervorming
- Ministerie van Sport- en Jeugdzaken, Directoraat Jeugdzaken
- Ministerie van Sport- en Jeugdzaken, Onderdirectoraat Jeugdcentra
- Ministerie van Sport- en Jeugdzaken, Onderdirectoraat Recreatie en Sport
- Ministerie van Volksgezondheid, Afdeling Onderzoek, Planning en Monitoring
- Ministerie van Volksgezondheid, Bureau Openbare Gezondheidszorg
- Openbare school (OS) Maretraite
- Openbare school (OS) Zinkkampoe
- Pan American Health Organization in Suriname
- Parlementaire Commissie Milieu en Klimaatverandering (R. Nurmohamed)
- Rekenkamer van Suriname
- Saramacca Sportbond
- Sportvereniging Kampong Baroe
- Stichting Fonds Ontwikkeling Binnenland
- Stichting Ilse Henar-Hewitt Juridische Bijstand
- Stichting RUMAS
- UNICEF Suriname
- Universitair Sportbureau, Anton de Kom Universiteit van Suriname
- Vakcentrale C-47
- Waterforum Suriname